

PROJEKTÖSSZEFOGLALÓ TANULMÁNY

A helyi identitás és közösség erősítése
Drávafok térségében

Azonosítószám:
TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00003

Támogatást igénylő:
Baranya Megyei
Önkormányzat

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOM

1. ELŐZMÉNYEK	2.
2. A PRJEKT CÉLTERÜLETE ÉS CÉLJAINAK BEMUTATÁSA	4.
3. PROJEKT CÉLCSOPORTJA	6.
4. PROJEKT VÁRHATÓ EREDMÉNYEI	7.
5. PROJEKT TEVÉKENYSÉGEI	8.
5.1. HAGYOMÁNYÖRZŐ RENDEZVÉNYEK	10.
5.1.1. MEGVALÓSULT HAGYOMÁNYÖRZŐ RENDEZVÉNYEK	13.
5.1.2. TAPASZTALATOK	40.
5.2. SZOMSZÉDÜNNEPEK	41.
5.2.1. MEGVALÓSULT SZOMSZÉDÜNNEP RENDEZVÉNYEK	44.
5.2.2. TAPASZTALATOK	53.
5.3. LAKOSSÁGI RÉSZVÉTELI FÓRUMOK	55.
5.4. TANULMÁNYUTAK	57.
5.5. TANULÓKÖRÖK	61.
5.6. KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁG ÉS BŰNMEGELŐZÉS PROGRAMOK	72.
5.7. ALTERNATÍV PROGRAMELEM	
PÁLYÁZATOK GYERMEKEK RÉSZÉRE	84.
6. ESZKÖZBESZERZÉS	85.
7. PROJEKT ELÉRT EREDMÉNYEI	86.
8. INDIKÁTOROK	87.
9. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	88.
10. KÉPZÉSEK	88.
11. NYILVÁNOSSÁG ÉS TÁJÉKOZTATÁS	91.
12. FENNTARTÁSI IDŐSZAK	92.
MELLÉKLET	93.

---

1. ELŐZMÉNYEK

A Baranya Megyei Önkormányzata „A helyi identitás és kohézió erősítése” című felhívásra konzorciumi pályázatot nyújtott be a TOP- pályázati konstrukcióra Okorág település gesztorságával, Kákics, Okorág, Bogdása, Sósvertike és Drávasztára települések együttműködésében.

A pályázat kedvező elbírálásban részesült „A helyi identitás és közösség erősítése Drávafok térségében” címmel, TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00003 azonosító számmal a projekt 2018. április 1-napjával elindult.

A projekt megvalósítása során érintett térség periférikus elhelyezkedésű, ahol jelentős az elvándorlás. Az elmúlt évtizedek alatt meggyengültek a hagyományos helyi közösségek alapját jelentő, munkalehetőséget biztosító vállalkozások, mindennapi életet szolgáló helyi intézmények és szolgáltatások. A lakosság jelentős része az országos átlagnál alacsonyabb életszínvonalon él. Elindult a belső migráció, a népesség jelentős része a város közeli, nagyobb településekre, a munkalehetőséghez, a szolgáltatások elérhetőségéhez közel költözik. A folyamatok hozadéka, hogy a helyi társadalom csökkenésével a tradicionális közösségek gyengülnek, csökken az aktív állampolgárok száma, nem alakulnak ki új érdekközösségek.

A feltárt problémákra válaszul a terület- és településfejlesztésben is használt, a gazdasági növekedés alapját képező „területi tőke” részét képezi a fizikai tényezők mellett például közösségi kapcsolatok, együttműködés, szolidaritás, kölcsönös segítségnyújtás értékei is. Ezek hiányában a hátrányos helyzetű térségekben fekvő kistelepülések jelentős pénzügyi forrás mellett sem képesek a fejlődés útjára lépni, a lakosságszám évről-évre csökken.

A tervezett tevékenységek a helyi társadalom, a hagyományok, az együttműködés erősítését szolgálják, létrehozva egy olyan lokális társadalmat, mely meghatározhatja saját fejlődési irányát, javuljon a problémamegoldó képessége, cselekvő módon építse saját jövőjét.

A projekt megvalósulása során tervezett tevékenységek között több közösségi felmérés, lakossági fórum, rendezvény és hagyományőrző program szerepel, mely során bevonásra kerülnek a helyi civilek és a lakosság. A tanulókörök segítik az önszerveződő kisközösségek kialakulását

---

és megerősödését. A lakossági fórumok alkalmával a helyi társadalmi- és gazdasági életet meghatározó dokumentumok áttekintésére és módosítási javaslatok megtételére kerül sor. A projekt egyik meghatározó elemét képezi a bűnmegelőzést és a közbiztonság javítását szolgáló programok, kampány megvalósítása, a közlekedésbiztonság javítása.

A projekt alapjait három dokumentumban fektették le, ezek az alappillérek:

✓ **A helyi cselevési terv**

A cselekvési terv célja, hogy előrevetítse a projekt végrehajtási időszakára tervezett tevékenységek tematikáját, amely a konzorciumot alkotó településeken és térségükben fellelhető értékekre és helyi erőforrásokra alapozottan erősíti a térségi összetartást és az identitástudatot.

A dokumentum további célja, hogy feltárja a már meglévő értékeket és a helyi társadalom által adott visszacsatolások mentén azokat a szükségleteket, amelyek a fő cél elérését segítik elő. A célok elérése érdekében szükséges a közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, folyamatok megvalósítása, amelyek egy cselekvési ütemterv mentén kerülnek lebonyolításra.

Maga a cselekvési terv több körös felmérés eredményeként jött létre. A célok eléréséhez és a hatékonyságnövelés érdekében nem központi irányelvek mentén, hanem helyi tapasztalatokra alapozott szükségletek kerültek meghatározásra. Az érintett településeken közösségi interjúk, beszélgetések kerültek lebonyolításra. A primer és szekunder anyaggyűjtés, a felmérések eredményei a dokumentumban részletes kielemezésre kerültek, és ezek mentén kerültek meghatározásra, pontosításra azok a tevékenységek, amelyek a pályázatban is lefektetett irányelvek és célok teljesülését szolgálják.

A cselekvési terv elsődleges elvárt eredménye, hogy a helyi társadalom képessé tegye magát az önszerveződésre, és szellemi, kulturális örökségei által erősítse identitástudatát. Tervezetten a cselekvési terv és a projekt eredményei hozzájárulnak a helyi esélyegyenlőségi tervekben foglalt célkitűzések eléréséhez is.

✓ **Közösségfejlesztés módszertani útmutató**

A közösségfejlesztés módszertani útmutató dr. Arapovics Mária és dr. Vercseg Ilona által szerkesztett szakirodalom, amely „A helyi identitás és kohézió erősítése” című programokat megvalósító helyi közösségek munkatársainak, szakembereinek és önkénteseinek, szervezeteinek

---

és intézményeinek nyújt módszertani segítséget helyi közösségi cselekvő programjuk megvalósításához.

✓ **Megalapozó dokumentum**

A megalapozó dokumentum a konzorciumot alkotó településekre vonatkozó gazdasági, társadalmi és demográfiai mutatók alapján készített helyzetértékelést követően részletesen bemutatja a projekt céljait, annak szakmai tartalmát, kapcsolódási pontjait. A terület-specifikus értékelési szempontokon túl, külön kockázatelemzést is tartalmaz.

2. A PRJEKT CÉLTERÜLETE ÉS CÉLJAINAK BEMUTATÁSA

„ *A helyi identitás és közösség erősítése Drávafok térségében* ” című projekt a Baranya Megyei Önkormányzat vezetésével, hat dél-baranyai önkormányzat konzorciumában valósult meg.

Konzorciumi tagok:

- Okorág Község Önkormányzata,
- Drávafok Község Önkormányzata,
- Bogdása Község Önkormányzata,
- Kákics Község Önkormányzat,
- Drávasztára Község Önkormányzat,
- Sósvertike Község Önkormányzata.

Társadalmi, gazdasági és demográfiai szempontok alapján kijelenthető, hogy a projekt célterületén élő lakosság hátrányos helyzetű, infrastrukturális ellátottsága alacsony színvonalú, bizonyos közszolgáltatások, kulturális és egyéb alapszolgáltatások hozzáférhetősége kizárólag együttműködéssel valósítható meg.

Projekt céljai:

- stratégiai célja: a helyi közösségek fejlődésének fejlesztése, az együttműködések kiterjesztése
- átfogó célja: kezdeményező és cselekvő helyi közösségek és közösségi szerepvállalás erősítése, területi egyenlőtlenségek megszüntetése, egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése, település népességmegtartó erejének javítása
- specifikus célja: a helyi identitás és kohézió erősítése, ami különböző tevékenységek során érhető el.

A beavatkozások eredményeként fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, településrészekhez, térséghez való kötődés.

A beavatkozás következtében a meglévő (humán) erőforrások felszínre kerülnek, az együttműködések következtében ezen erőforrások aktivizálódnak és minőségi változást hoznak a település, települési közösségek életében.

A népesség megtartáshoz és az életminőség javításhoz jelentősen hozzájárul a projekt, hiszen a tervezett tevékenységek elősegítik a települések helyi igényeken alapuló fejlesztését. Eredményként egy pozitív jövőkép kerül felvázolásra az emberek számára, erősödik a helyi kötődés, szorosabb lesz a kapcsolat a helyi lakosság, valamint a projektben közreműködő civil szervezetek és önkormányzati intézmények között. Nő a közbiztonság a településeken, biztonságosabb lesz a közlekedés, fokozódik az együttműködés a környező településekkel, a települések imázsa javulni fog, a lakosság jobban bevonásra kerül a települések fejlesztéseibe és egy élhetőbb települési környezet kerül kialakításra.

A társadalmi kohézió és a helyi identitás erősítéséhez hozzájárul a projekt, hiszen a tervezett tevékenységek - közösségi felmérés, helyi cselekvési terv, települési értékleltárak készítése, hagyományörző rendezvények, lakossági fórumok, tanulmányutak, - által közösségi térségi, települési, illetve településrészi helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok, továbbá közösségi részvételre épülő tervezési gyakorlatok alkalmazása, szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok valósulnak meg.

---

6. PROJEKT CÉLCSOPORTJA

A projekt célcsoportja számosságát tekintve a projektben résztvevő hét település: Bogdása, Drávafok, Drávasztára, Kákics, Okorág és Sósvertike lakossága, az itt élő 1662 fő.

A projekt megvalósításában aktívan közreműködő közvetlen célcsoportokat azok alkották, akik közvetlenül megismerték és hasznosítják a projekt eredményeit, valamint akik személyesen részt vettek a projekt tevékenységeinek végrehajtásában.

A projekt közvetlen célcsoportját a közösségfejlesztési folyamatokat elindítani kívánó civil, egyházi és egyéb szervezetek, önkormányzatok, intézmények és azok munkatársai, továbbá a kulturális intézmények és munkatársai, a projekt képzéseiben részt vevő személyek, illetve a közösségfejlesztő mentorok jelentették.

A közvetlen célcsoportokhoz tartoztak továbbá azok, akik a projekt pozitív hatásait legfőképp érzik, hiszen őket érinti közvetlenül a projekt és jobb társadalmi helyzetbe kerülhetnek a különböző programok által.

A projekt közvetett célcsoportjának a közösségfejlesztési folyamatokat elindítani kívánó települések, településrészek lakosai és közösségeik, a társadalmisítottan működő kulturális intézmények településeinek lakosai és közösségeik, valamint a képzéseken részt vevők munkáltató kulturális intézményei tekinthetők. A közvetett célcsoport azon személyek köre, akik nem a projekt eredményeinek közvetlen használói, de áttételesen a projekt eredményei és hatásai helyzetüket befolyásolják.

A tervezett rendezvények, képzések, fejlesztések mind a projekt által megfogalmazott célokra irányulnak. A célcsoport kiválasztása, elérésének, bevonásának módszertana az alábbiak szerint került megtervezésre. A fejlesztés tervezését társadalmi egyeztetés előzte meg. Ezek alapján a lakosság valós igényeire alapozva készültek el azok a dokumentumok, melyek a projekt alapjait adták. A helyi önkormányzatok, közszolgáltatók, segítő, illetve civil szervezetek napi munkájából adódóan is rendelkezésre állnak a tervezéshez szükséges információk. A fejlesztési programok általában különböző módszertan alapján készültek, a bevont lakosságot személyes interjúk, kérdőívek, fókuszcsoporthoz keretében vonták be a munkába. Rendezvények, fórumok tekintetében szintén a bevonásra kerülnek olyan helyi civil, önkormányzati szervezetek, akik szorosabb kapcsolatban állnak a helyi lakosokkal, a közvetlen célcsoporttal.

---

7. PROJEKT VÁRHATÓ EREDMÉNYEI

A program alapvető célja és egyben elvárt eredménye, hogy a helyi közösségek fejlesztése megtörténjen, azaz, hogy a célterület közösségi kezdeményező- és cselekvőképessége fejlődjön. Ez a konzorciumot alkotó települések társadalmának közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését, valamint közösségi szerepvállalási erősödését jelenti.

Egyik legfőbb eredményként a közösségeken belül kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, térséghez való kötődés. A végrehajtott tevékenységek eredményeként felszínre kerülnek a meglévő humán erőforrások, az együttműködéseknek köszönhetően pedig ezek az erőforrások aktivizálódnak és minőségi változást hoznak a térségben lakók életében.

További eredményt jelent, hogy a beavatkozások segítségével fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése pedig segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését.

A program egyik fontos eleme, hogy a közösségfejlesztési folyamat részeként mindvégig közösségi munkamód kerül alkalmazásra, amely biztosítja a közösség központi jellegét és szerepét, mint például a tervezés során a helyi társadalom tagjai tarták fel a szükségleteket, tettek javaslatot programokra. Így a helyiek maguk ismerik meg saját közösségüket, kultúrájukat, illetve a helyi igényeket, szükségleteket, s azok megvalósítására maguk keresnek megoldást.

A projekt során megtörténik még a célterület történeti feltárása. A korábban nem ismert értékek és hagyományok elérhetővé kerülnek a lakosság számára a közművelődési és egyéb intézmények, szervezetek együttműködésével.

A programok hatására a meglévő együttműködések és partnerség megerősödik, megújul, új együttműködések jönnek létre települések, szervezetek és intézményeik között.

A projekt eredményei matematikailag nem számszerűsíthető, nem mérhető eredmények. A közösség belső viszonyai és a lakosság közérzete adnak alapot az eredményesség meghatározásához.

Eredményes projektmegvalósítás esetén:

- ✓ fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata,
- ✓ fejlődik a helyi közösségek konfliktusainak belső megoldó képessége,

-
- ✓ önálló cselekvési képességek erősödnek,
  - ✓ életminőség javul,
  - ✓ terület népességmegtartó képessége javul,
  - ✓ erősödik a civil aktivitás,
  - ✓ megindul a helyi önkéntesek kiválasztódása,
  - ✓ új kapcsolatok, szomszédsági viszonyok és partnerségek kialakulása,
  - ✓ erősödő közösségi identitás,
  - ✓ együttműködés a közjóért,
  - ✓ helyi közösségek megerősödése,
  - ✓ az ünnep, rendezvény kodifikálja az összetartozást,
  - ✓ új tudások, kompetenciák megjelenése a közösségben,

Az eredmények egy része szubjektív módon állapítható meg. Sajnálatos módon az elmúlt évek előre nem látható pandémiás időszakai, amikor a közösségi lét az aktuális járványügyi előírásoknak megfelelően központilag korlátozásokra került, nagymértékben akadályozták, hátráltatták a tervezett célok megvalósulását.

5. PROJEKT TEVÉKENYSÉGEI

A projekt során megvalósítandó programok az igényfelmérésekre alapozottan és az elérni kívánt célokhoz kapcsolódóan kerültek meghatározásra, figyelembe véve a felhívásban nevesített támogatható tevékenységeket és elszámolható költségeket.

A tevékenységek tervezésénél a kiemelt szempont volt a helyi kezdeményezésekre építés és az alulról jövő jelleg érvényesítése.

Első lépésként minden településen megtörtént a helyi intézmények, civil szervezetek képviselőivel való kapcsolatfelvétel (az adott lehetőségek szerint). Partnereink megismerték és elfogadták a projekt céljait, munkafolyamatait és tevékenységeit, majd az első partnerségi megállapodások is aláírásra kerültek.

A projekt sikeres végrehajtása érdekében nélkülözhetetlenek a térségi együttműködések kialakításai. A konzorcium tagok az eredményesség érdekében partnerségi megállapodást kötöttek a térség nemzetiségi önkormányzataival, oktatási, kulturális és szociális szervezeteivel.

A megállapodást aláíró szervezetek az együttműködési megállapodásban a kedvezményezett vállalása szerint: segítik a programok népszerűsítését, elfogadtatását a helyi lakossággal; elősegítik a helyi cselekvők körének szélesítését, segítik a közösségért tenni akarók munkáját; megjelennek a projekt rendezvényein.

Az alábbi szervezetekkel kötött a projekt együttműködést:

- ✓ Okorág Roma Nemzetiségi Önkormányzata
- ✓ Sellye Család –és Gyermekjóléti Központ
- ✓ Baksa Térségi Családsegítő –és Gyermekjóléti Szolgálat
- ✓ Szigetvári Tankerületi Központ
- ✓ Drávafoki Művelődési Ház
- ✓ Drávafoki Mosoly Óvoda
- ✓ Kákics Roma Nemzetiségi Önkormányzata
- ✓ Sósvertikei Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- ✓ Bogdása Nemzetiségi Önkormányzat
- ✓ BISERI DRAVE Művészeti Alapítvány
- ✓ Kiss Géza Ormánsági Múzeum

A közösségi felmérés eredményeképpen körvonalazódtak azon tevékenységek, melyek a projektből magvalósításra kerülhettek, illetve azon tevékenységek köre, melyek illeszkedés hiányában nem képezték a projekt tárgyát. Ugyan a közösségi felmérések során meghatározásra kerültek a tématerületek, viszont a témák véglegesítése a projekt megvalósítása során valósul csak meg.

A Helyi Cselekvési Terv készítését követő egyes események esetében már meghatározásra került a részletesebb tartalom, míg a későbbi programok esetében kizárólag lehetséges tématerület került rögzítésre. Az adott programok végleges témája, részletes tartalma a megvalósítás során került véglegesítésre. A részletes programterv kidolgozása és a programszervezés során figye-

lembevételre kerülnek a közösségi beszélgetések, az interjúk és a kérdőívek szerint meghatározott igények kielégítése, a feltárt problémákra történő megoldás nyújtása, illetve nem utolsósorban a pályázat céljaihoz való hozzájárulás.

A többkörös felmérés eredményeként elkészült a Helyi Cselekvési Terv és Rendezvénynaptár. Ezek a dokumentumok összefoglaló módon bemutatják és összegezik a projekt célterületére jellemző jelenlegi sajátosságokat, értékeket és a helyi társadalom által életre hívott szükségleteket.

A cselekvési terv célja, hogy előrevetítse a projekt végrehajtási időszakára tervezett tevékenységek tematikáját, amely a konzorciumot alkotó településeken és térségükben fellelhető értékekre és helyi erőforrásokra alapozottan erősítse a térségi összetartást és az identitástudatot.

A cselekvési terv elsődleges elvárt eredménye, hogy a helyi társadalom képessé tegye magát az önszerveződésre, és szellemi, kulturális örökségei által erősítse identitástudatát. Tervezetten a cselekvési terv és a projekt eredményei hozzájárulnak a helyi esélyegyenlőségi tervekben foglalt célkitűzések eléréséhez is.

A projekt igen komplexnek mondható, a projekt keretében az identitáserősítő tevékenységek mellett bűnmegelőzési-, közbiztonsági- és közlekedésbiztonsági programok megvalósítása is betervezésre került.

5.1. HAGYOMÁNYÖRZŐ RENDEZVÉNYEK

A hagyományőrző rendezvények a helyi kultúrákra, hagyományokra, még el nem tűnt tradíciókra építenek. Általánosságban is nagy veszélyt jelent, hogy az egyes területekre jellemző sajátosságok, hagyományok, szokások az idősebb korosztállyal együtt kiveszőben vannak, így fontos programcsomagnak számítanak a hagyományőrző rendezvények. Ezek a programok biztosítják, hogy az eltűnőben lévő ismeretek tovább fennmaradhassanak a fiatalabb generációk körében, úgy, hogy ezáltal a különböző korcsoportok közötti kapcsolat is megteremtődik.

A hagyományőrző programok célja:

- ✓ helyi generációk közötti kapcsolat erősítése;
- ✓ helyi értékek összegyűjtése, feldolgozása, bemutatása és megismerése;

-
- ✓ lakosság minél szélesebb körű megszólítása;
  - ✓ cselekvők azonosítása, a lakosság kutatásba történő bevonása;
  - ✓ értékleltár bővítése;
  - ✓ identitástudat erősítése.

A hagyományőrző programok eredményei:

- ✓ helyi hagyományok, kultúrák kölcsönös megismerése;
- ✓ új ismeretek, tudás kerül felszínre és továbbadásra;
- ✓ tovább nő az önkéntesek, aktív közösségek köre;
- ✓ a helyi lakosság cselekvésre egyre inkább alkalmassá és képessé válik;
- ✓ erősödik a helyi identitás;
- ✓ új kapcsolatok alakulnak ki egyéni és közösségi szinten is.

A Projekt Megalapozó Dokumentumának 2.5.3. pontja szerint: a helyi hagyományok feltárása és felelevenítése hagyományőrző rendezvények által, melynek célja, a jelenlegi helyi társadalom számára is releváns ünnepi hagyományok összegyűjtése, hiteles feltárása, jelen helyzethez történő adaptálása, azzal a céllal, hogy a jeles napokhoz kötődő események újbóli megszervezése által erősödjön a helyiek identitástudata.

Közösségfejlesztés módszertani útmutatója alapján, a helyi hagyományok feltárása: „Akár a jelenkorig, akár a társadalom történetének egy korábbi szakaszában nemzedékről nemzedékre öröklődő, a település közössége(i) körében tovább élő tudás, ismeret, gyakorlat, jelentést hordozó cselekvéssor, mely az élet bármely területére vonatkozhat, a naptári év valamely jeles napjához, vagy egyéb, a helytörténetben kiemelt eseményhez kapcsolódik.”

A tevékenység célja:

- ✓ *a közösség bevonásával és aktivizálásával a jelenlegi helyi társadalom számára is releváns ünnepi hagyományok összegyűjtése, hiteles feltárása, jelen helyzethez történő adaptálása, azzal a céllal, hogy a jeles napokhoz kötődő események újbóli megszervezése által erősödjön a helyiek identitástudata*
- ✓ *az adott településhez, esetleg néprajzi csoporthoz való kötődés nyomán, bontakozzon ki a bevont egyének kreativitása, jöjjön létre az eltérő egyének illetve generációk közötti párbeszéd, együttműködés, teremtsék meg az alkalom a közösség önreprezentációjára*

Projekt során megrendezésre kerülő hagyományőrző rendezvények:

<i>dátum</i>	<i>tevékenység</i>	<i>helyszín</i>	<i>elnevezés</i>
2018.07.07	hagyományőrző ünnep	Sósvertike	Sarlós Boldogasszony napja
2018.09.08	hagyományőrző ünnep	Okorág	Fecskehajtó Kisasszonyok napja
2018.12.16	hagyományőrző ünnep	Kákics	Adventi Hagyományőrző ünnep
2019.03.02	hagyományőrző ünnep	Sósvertike	Kázmér nap
2019.03.09	hagyományőrző ünnep	Drávasztára	Elszármazottak találkozója
2019.04.27	hagyományőrző ünnep	Kákics	Kiss Géza Emléknap
2019.05.18	hagyományőrző ünnep	Drávasztára	Fogathajtó nap
2019.07.12	hagyományőrző ünnep	Drávafok	Hagyományőrző ünnep
2019.10.04	hagyományőrző ünnep	Okorág	Hagyományőrző ünnep
2019.10.26	hagyományőrző ünnep	Kákics	Hagyományőrző ünnep
2020.03.06	hagyományőrző ünnep	Drávafok	Hagyományőrző Nőnap
2020.06.26	hagyományőrző ünnep	Drávafok	Közért Dolgozók napja
2020.08.20	hagyományőrző ünnep	Bogdása	Szelek Szárnyán ünnep
2021.10.24	hagyományőrző ünnep	Bogdása	Máléfejtés
2022.06.25	hagyományőrző ünnep	Okorág	Pót-gyermeknap

A rendezvények hivatalos része (köszöntők, megnyitó) rendszerint ugyanabban a formában zajlott minden településen. A polgármesterek vagy alpolgármesterek köszöntőjüket követően tájékoztatták a megjelenteket arról, hogy a rendezvények a TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00002 projekt keretében valósultak meg, annak támogatási forrása igénybevételeivel.

Végezetül megköszönték mindazok önzetlen munkáját, akik szerepet vállaltak a rendezvény tervezésében, szervezésében lebonyolításában, majd átadták a szót a projektmenedzsernek.

Ezt követően a projektmenedzser röviden bemutatta a projektet. Elmondta, hogy a pályázat keretében megvalósuló közösségfejlesztési folyamat célterülete Drávasztára, Okorág, Drávafok, Bogdása, Kákics és Sósvertike települések. Beszélt a projekt előkészítése során feltárt legjellemzőbb problémákról, valamint az elérni kívánt célokról. Ismertette azokat a tevékenységeket is, amelyek a specifikus-, a stratégiai-, valamint az átfogó célok megvalósításához szükségesek. Néhány mondatban összegezte a projekt várható eredményeit, így például, hogy a település ünnepeihez, kiemelkedő alkalmaihoz kapcsolódó rendezvények, események erősítik a település vagy egy szűkebb csoport összetartozását, a közösségi és helyi identitást. Az ünnep kilépés a profán világból, megélése, méltó megemlékezése szint és különlegességet visz a hétköznapiakba, az ünneplés során a kikapcsolódás, a kulturális élmények, az ismeretszerzés is szerephez

juthat. Az ünneplés egyben szocializációs gyakorlat is, az ünnepi szokás felelevenítésébe bevont fiatalok megtanulnak ünnepelni, az idősebb generáció átadhatja tudását, hasznosnak, értékesnek érezheti magát. Ezt követően megnyitottnak tekintették a rendezvényt.

Tekintettel arra, hogy a kulináris élmény is fontos az emberek számára, különösen igaz ez a kisközösségekben, kistelepüléseken élők esetében, ezért nem csak maga az étkezés, de annak közös elkészítése is remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére. A felkínált ételek településenként és rendezvényenként változtak, ahogy az ünnepnaphoz tartozó további programok is.

5.1.1. MEGVALÓSULT HAGYOMÁNYŐRZŐ RENDEZVÉNYEK

A hagyományőrző ünnepek általában egy - egy feledésbe merült népszokás, néphagyomány felelevenítésére szolgáló rendezvények voltak.

2018.07.07 SÓSVERTIKE – SÁRLÓS BOLDOGASSZONY NAPJA

A középkori emberek életében központi szerepet töltött be a keresztény hit. Nem volt ez másként hazánkban sem, ahol Szent István királyunknak köszönhetően elterjedt az új vallás.

A nagyvilág keresztényei július elején egy fontos bibliai eseményről emlékeznek meg. A Biblia tanítása szerint Gábrriel arkangyal adta Szűz Mária tudtára, hogy egy kedves rokona, az unokatestvére nemsokára szülni fog. Az Erzsébet méhében hordott gyermek nem volt más, mint János, akit a keresztények Keresztelő Szent Jánosként tisztelnek. Szűz Mária, vagy ahogy később hívták, Boldogasszony, mindenképpen segíteni akart Erzsébetnek.

Tudta, hogy a terhesség utolsó szakaszában egy nőnek különösen jólesik az odafigyelés és a segítségnyújtás. Ez a nap a szeretet és a segítségnyújtás ünnepe, Boldogasszony pedig a terhes nők, a szegények, a betegek, a fogságban sínylődők pártfogója.

Július hónap nagyon fontos volt a magyar földművesek számára, mivel ekkor vette kezdetét az aratás. A középkor elején a legtöbb helyen még nem ismerték a kaszát, helyette sarlóval arattak. A ma ismert kasza őse a horgas sarlóból alakult ki. Ezt a rövid kaszát a fű vágására használták.

A sarlós aratás nehéz munkája a nőkre hárult, míg a férfiak a lemetszett gabonát kötötték kévébe. A július eleji ünnepnapon összegyűlt a közösség, hogy együtt készüljenek fel az év legfontosabb munkájára.

Sarlós Boldogasszony napjának hívták, ami igazi aratóünnep lett, a földművesek ekkor a közösségük papja elé járulnak, aki megáldja a szerszámaikat.

E tevékenységnek megvolt a maga vallásos, mélyen spirituális értelmezése is. Sarlós Boldogasszony learatja a termést, amit aztán a fia, Jézus gyűjt össze. A Megváltó mond később ítéletet az emberek fölött, vagyis elválasztja az ocsút a tiszta búzától.

Nem feledkeztek el a napnak nevet adó szentről sem. Mivel Szűz Mária maga is gyermeket várt, amikor útra kelt Erzsébethez, könnyen elfáradt és pihenésre volt szüksége. Hazánkban éppen ezért sok helyen egy széket állítottak a falusi házak elé, amit virágokkal díszítettek fel, hogy ha Szűz Mária éppen arra járna, akkor meg tudjon pihenni, mielőtt folytatja útját Keresztelő Szent János anyjához.

Mivel népünk hűségesen megőrizte a hozzá kapcsolódó hagyományokat, a családok pedig ügyeltek arra, hogy ezek a szép szokásaink nemzedékről nemzedékre szálljanak mindenütt, ahol magyarok élnek, nekünk is feladatunk a hagyomány életben tartása.

A júliusi aratás kezdetéhez kapcsolódó hagyományokat összegyűjtve igyekeztünk, a hagyományörző ünnepi rendezvény keretein belül szórakoztató programot biztosítani a településen élő minden korosztálynak.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ Ezt követően a gyermekprogramokat a települési könyvtár vezetője vezette le. A jelen lévő gyermekek különböző szórakoztató, játékos versenyfeladatokat kaptak, amelyeket önállóan vagy csapatban kellett végrehajtaniuk. Asztali és udvari játékok, építő játékok, sport feladatok (amihez a szüleiket is bevonhatták) biztosították a gyermekek számára a hasznos és szórakoztató időtöltést. A feladatokat megoldók mindannyian, minden feladat végén, különböző édesség jutalmat kaptak.
- ✓ Eközben Sarlós Boldogasszony napi aratóünnep hagyományának ápolásaként, amikor is a földművesek a közösségük papja elé járulnak, aki megáldja a szerszámaikat, az Ünnepi Istentisztelet során szerszám áldásra is sor került.

-
- ✓ Ezt követően a felnőttek a település vezetőivel a művelődési ház udvarán található fák árnyékában beszélgettek, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időkről, a szinte már elfeledett, júliusi (aratás kezdete) időszakhoz köthető hagyományokról, helyi népszokásokról.
  - ✓ Tekintettel arra, hogy a kulináris élmény is fontos az emberek számára, a szervezők által biztosított sültekből, köretből és savanyúságból álló kora esti vacsorával vendégelték meg a résztvevőket.
  - ✓ Vacsora közben megérkezett zenés műsorával a felkért együttes, aki a környező településekről is sokakat a helyszínre csalogatva, remek hangulatot varázsoltak a nap végére.
  - ✓ A napot az aktívabb korosztály számára, a sportpályán, előre nem tervezett, spontán kialakuló nők - férfiak foci mérkőzéssel zárták.

2018.09.08 OKORÁG – FECSKEHAJTÓ KIASASSZONYOK NAPJA

Eleink az őszelő szeptembert Szent Mihály havának nevezték. Ilyenkor már ősze fordul az idő, kezdetét veszi a kifsarsang időszaka. Ekkor van az őszi napéjegyenlőség is, és a nap már a mérleg jegyében jár. Sok népszokás, hiedelem utal az ilyenkor várható időjárásra, a termés milyenségére. Faluhelyen ezen a napon kezdték a kukoricát törni, vagy, ahogy a helyiek mondják, ekkor jött el az ideje a tengerihántásnak. A fiatalok, miközben törték a kukoricát, énekeltek, mókáztak, bolondoztak.

Az egyházban szeptember 8-án Szűz Mária születésnapját ünneplik. Az ünnep neve Kisboldogasszony ünnepe. A Kiasasszony napja országsszerte búcsújáró nap volt. Ezen a napon a helyi lányoknak, asszonyoknak nem volt szabad szóni és fonni.

A fecskék ekkorra már összevárják egymást, és még a rossz idő beköszönte előtt, a többi vándormadárral együtt melegebb égtáj felé repülnek. Ezért nevezik ezt a napot Fecskehajtó kiasasszony napjának - ami, a mai rendezvény nevét adta.

Ezzel, és a szeptemberi hagyományokat egy csokorba összegyűjtve igyekeztünk, a hagyományörző ünnepi rendezvény keretein belül szórakoztató programot biztosítani a településen élő minden korosztálynak.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.

-
- ✓ A gyermekprogramokat a települési könyvtár vezetője vezette le. A jelen lévő gyermekek különböző szórakoztató, játékos versenyfeladatokat kaptak, amelyeket önállóan vagy csapatban kellett végrehajtaniuk. Volt lufi fújás, kötélhúzó verseny, sorverseny, kukoricamorzsolás, kukorica válogatás, célba dobás kukorica csumával. A feladatokat megoldók mindannyian, minden feladat végén, különböző édesség jutalmat kaptak. Szórakoztatásukat trambulin és légvár színesítette.
  - ✓ Eközben a felnőttek a település vezetőivel a kultúrházban beszélgettek, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időről, a szinte már elfeledett, kora őszi időszakhoz köthető hagyományokról, helyi népszokásokról.
  - ✓ Mivel a mai napon, a néphagyomány szerint az asszonyoknak nem szabad dolgozniuk (jelen esetben főzniük), ezért a helyi önkéntesek által készített marha - és sertéspörkölttel vendégelték meg a résztvevőket.
  - ✓ Vacsora közben egy baranyai kistelepülés polgármestere zenés műsorával szórakoztatta a közönséget, majd szívesen beszélgetett a helyiekkel a falusi élet rejtelméről.
  - ✓ A napot a felnőtteknek szóló, hajnalig tartó zenés-táncos mulatság zárta.

2018.12.16 KÁKICS – ADVENTI HAGYOMÁNYŐRZŐ ÜNNEP

Advent a karácsony ünnepet megelőző várakozás, felkészülés időszaka. Az 5. század óta tartják, az András napjához legközelebb eső vasárnap és december 25-e közötti, VII. Gergely pápa rendelte szerinti négy vasárnapból álló időszakot.

Az advent az egyházi év kezdete, a karácsonyi előkészület négyhetes időszaka, az ünnepei előkészület lelki jellegére helyezte a hangsúlyt a kor, melyben az advent szokása kialakult. Szent idő: a várakozás és a reménykedés ideje. Magyarországon a Messiást váró hangulat alapja a hajnali roráté volt. Magyar hagyomány ugyanis a roráté, melyet angyali misének is neveztek.

1611-ben a nagyszombati zsinat megtiltotta advent első vasárnapjától vízkeresztig az esküvők, zajos mulatságok tartását.

Az első adventi koszorút 1860-ban egy hamburgi lelkész készítette. Hazánkban a rendszerváltás utáni években alakult ki az adventi koszorú hagyománya és az ünnepi asztal ékessége lett.

A világító gyertyák számának növekedése szimbolizálja a növekvő fényt, amelyet Isten Jézusban a várakozónak ad karácsonykor. Az adventi koszorún mind a négy gyertya egyszerre ég az

utolsó vasárnapon. Eredetileg három lila és egy rózsaszín gyertya alkotja, és ma már az ünnep nélkülözhetetlen szimbóluma lett. Minden gyertya szimbolizál egy fogalmat: hit, remény, öröm, szeretet.

A gyertyák egyben a katolikus szimbolika szerint egy-egy személyre vagy közösségre is utalnak:

- o hit: Ádám és Éva – mint akiknek elsőként ígérte meg Isten a megváltást
- o remény: zsidó nép – akinek megígérte, hogy közülük származik a Messiás
- o öröm: Szűz Mária – aki megszülte a Fiút
- o szeretet: Keresztelő Szent János – aki hirdette Jézus eljövételét, és készítette az utat az emberek szívéhez

Mivel Kákics mai életének is elválaszthatatlan részét képezi a vallásosság, Kiss Géza egykori református lelkész (szociológus, néprajzkutató) társadalmi és kulturális hagyatékának őrzése, a hitvilághoz tartozó hagyományok ápolása is fontos feladata a falu vezetésének.

Ezért tűzték ki célul, hogy a falu lakosságát közös Adventi ünneplésre hívják, és ezzel hagyományt is teremtenének, hiszen terveik szerint ez a program a jövőben minden évben megrendezésre fog kerülni.

- ✓ A programot a polgármester asszony Pilinszky János *A várakozás szentsége (részlet)* sorraival nyitotta meg.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A programot a települési könyvtár vezetője által felkészített helyi gyermekek műsora követte, akik az Adventi ünnepekről szóló, fontos ismereteket átadó szövegeket olvastak fel, illetve ráhangoló versekkel és énekekkel készültek.
- ✓ Ez követően Karácsonyi dalokból énekes - zenés műsort adott elő egy fellépő páros, akik profizmusukkal emelték a rendezvény színvonalát.
- ✓ A polgármester vette át ismét a szót. Kérte a résztvevőket az Advent időszakához kapcsolódóan egy másik népi szokás felélesztésére. A „Szállást keres a Szentcsalád” azaz „szentcsaládkilenced” felelevenítésére és hagyománnyá tevésére olyan családok jelentkezését kérte, akik a karácsonyi ünnep előtt kilenc napon át, a szálláskereső szent család tiszteletére karácsonyestéig naponta felváltva a helyi gyerekek által készített szent családot ábrázoló képnek szállást adnak, majd szenteste kiviszik a főtér betlehemébe.

Végezetül megköszönte mindazok munkáját, akik szerepet vállaltak a rendezvény tervezésében, szervezésében, és Kiss Géza soraival köszönt el az érdeklődőktől:

*Harsogjatok réztrombiták,
Jézus születésén!
Hej, szűztől született
Szentlélektől fogadott,
Esztergályos páros angyal,
Áldottnak mondjátok.*

*Futok, menek Dunának,
Fogok fényes halacskát,
Teszem tányéromra,
Küldöm Istenkémmnek.
Isten tartsa békességét
minden igaz háznak.*

- ✓ A fellépők műsorát követően sor került a falu főterén felállított Adventi koszorú gyertyáinak meggyújtására, és ezzel a program hivatalos részének zárására.
- ✓ A gyertyagyújtást követő kötetlen program során a vendéglátást a helyi önkéntesek által készített forró tea, forralt bor, és az Adventi gyümölcskenyér mellett a térre kitelepült látványkonyha biztosította a friss-meleg sülteket minden résztvevő számára.

2019.03.02 SÓSVERTIKE – KÁZMÉR NAP

Az elnevezés a latin Martius hónapnévből ered. Annyit tesz: Mars (isten) hava. Rómában az ősidőkben az év kezdő hónapja volt, megfelelően a mediterráneumban elterjedt tavaszi évkezdesi szokásnak.

Őseink együtt éltek a természettel, és ehhez hangolódva alakultak ki az első népszokások, amiket aztán később a kereszténység színezt át. A XXI. században is szükségünk van a népi bölcsességek e formájára, jó, ha megőrizzük hasznos tapasztalataikat, átadjuk gyermekeinknek. A mai kornak megfelelően átalakíthatjuk, magunkra formálhatjuk e szokásokat, de vitathatatlanul csak tanulhatunk az évszázados hagyományokból.

Március a meteorológiai évszakváltások szerint az első tavaszi hónap. Ősi magyar nevén Kikelet hava, a népi kalendáriumban Böjtmás havaként említik, de a márciusra a legegységesebb kifejezés a Tavaszelő.

Az alvó természet ébredszik. Rügyeznek a fák, kipattannak a friss hajtások, a kopár táj szép lassan zöldellni kezd. Megérkeznek a költöző madarak, párt keresnek, fészket raknak.

Március szántó-vető... A földeket trágyázzák, a fákat-bokrokat megmetszik, és megkezdődik a vetés.

A régi népszokások szerint március 4-én, Kázmér napján már igazán el lehet kezdeni felkészülni a tavaszra.

A gabonatarlókat ebben az időben takarítják, készítik elő az új termés befogadására. Régen Kázmér napján kezdték meg a tavaszi készülődést. A hagyomány szerint ekkor lehet sikerrel elűzni a patkányokat. Ez az állat sok kárt tesz, ha bekerül a házba: szétrág mindent, de a ház körül a jószágokat is megharapja.

Elűzésükkel vette kezdetét a tavaszi tisztulás: a ház és tájéka rendbetétele.

A férfiak végre megkezdhetik a munkát a földeken, a méheket ki lehet engedni a kaptárokból, míg az asszony nép ettől a naptól kezdve már sokkal több feladatot láthat el a házon kívül is, nem csupán odabent. Hosszabbak a nappalok, több a fény... és a patkányok.

Kázmér napjának fontos feladata ugyanis elűzni a patkányokat, amely a népi hagyományok szerint ismét az asszonyokra háruló teendő. Ennek céljából a gazdasszony éjnek idején éppen háromszor körülszaladta a házat. De úgy, hogy a kezében tartott egyéves mogyorófa vesszővel verte a ház falát. Ettől a patkányok jól megijednek és elmenekülnek. Az akció csak akkor lehet sikeres, ha éppen újholdra esik ez a nap, szóval nem könnyű elérni, hogy elszeljenek a patkányok.

Őseink nem aprózták el ennek a napnak a jelentőségét, ugyanis a népszokás szerint feladatot kaptak a gyerekek is. Ők Kázmér napján azon versenyezhetnek, ki tud elkapni több menekülő patkányt.

Vajon a 21. században létezik-e még olyan település, ahol él ez a Kázmér-napi szokás? Nagy valószínűséggel már elfelejtődőben lévő népszokás. A lényeg: örüljünk annak, hogy most már látványosan itt van a tavasz, és ezt a természet számtalan módon jelzi is ezt már.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A „Kázmér napján futkoss a ház körül!” népszokást az önkormányzat épületét használva a helyi önkéntesek mutatták be a résztvevők számára. A gazdasszonyoknak mogyorófavesszővel a kezükben, a ház falára suhintgatván háromszor körbe kell szaladniuk a házat. Ettől az egerek és a patkányok jól megijednek és elmenekülnek.

-
- ✓ A menekülő patkányfogás a hagyományokhoz híven már a gyerekek feladata volt. A gyermekprogramokat a települési könyvtár vezetője vezette le. A jelen lévő gyermekek különböző szórakoztató, játékos versenyfeladatokat kaptak, amelyeket önállóan vagy csapatban kellett végrehajtaniuk. Az elsősorban mozgásos udvari játékok valamint sport feladatok (amihez a szüleiket is bevonhatták) imitálták a rágcsáló üldözés, egér -és patkány fogás aktív közreműködést igénylő cselekményét, biztosítva a gyermekek számára a hasznos és szórakoztató időtöltést. A feladatokat megoldók mindannyian, minden feladat végén, különböző édesség jutalmat kaptak.
  - ✓ Ezt követően a felnőttek a település vezetőivel a művelődési házban beszélgettek, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időkről, a szinte már elfeledett, márciusi (vetés kezdete) időszakhoz köthető hagyományokról, helyi népszokásokról.
  - ✓ Tekintettel arra, hogy a kulináris élmény is fontos az emberek számára, a szervezők által biztosított sültekből, köretből és savanyúságból álló kora esti vacsorával vendégelték meg a résztvevőket.
  - ✓ Vacsorát követően zenés táncos mulatsággal zárták a résztvevők a napot, remek hangulatot varázsolván a nap végére.

2019.03.09 DRÁVASZTÁRA – ELSZÁRMAZOTTAK TALÁLKOZÓJA

Az Országos Horváth Önkormányzat honlapján az alábbiak olvashatóak a településről:

„STARIN - (mađarski Drávasztára) Podravsko naselje tridesetak kilometara južno od Sigeta u neposrednoj blizini rijeke Drave u Baranjskoj županiji. U pojedinim srednjovjekovnim dokumentima se spominje u obliku Thothstara, prema čemu se može pretpostaviti da je u naselju živjelo hrvatsko stanovništvo i prije dolaska Turaka. Međutim, veće useljavanje hrvatskoga stanovništva pripisuje se razdoblju turskih osvajanja. Riječ je o skupini podravskih Hrvata koji govore štokavskim narječjem. Oni i danas čine stabilnu zajednicu.”

www.horvatok.hu/index.php/hu/oho/kiemelt-projektek/adatbank/baranya/340-dravasztara-adatban

„STARIN - (magyarul Drávasztára) Podravsko település Szigetvártól mintegy harminc kilométerre délre, a Dráva közelében, Baranya megyében. Néhány középkori dokumentumban

---

Thothstar formájában említik, amely szerint feltételezhető, hogy a horvát lakosság még a törökök érkezése előtt is élt a településen.

A horvát lakosság magasabb bevándorlását azonban a török hódítások időszakának tulajdonították. Ez egy podravina horvát csoport, akik sztokavi dialektusban beszélnek. Még ma is stabil közösséget alkotnak.”

Írásos emlékekben 1327-ben bukkant fel először Ztara néven János fia Pál de Ztara földesúrának nevében, majd 1472-ben Thothstara, 1536-ban pedig Izthara néven fordul elő. Az 1332-es pápai tizedjegyzékben templommal rendelkező faluként írják le.

Birtokosai voltak a Sztáray család, a Garai család, Corvin János, a Perényi család, a sellyei uradalom, a Batthyány család, báró Biedermann család, gróf Draskovics Iván.

A török hódoltság során lakott magyar faluba a horvát betelepülés 1720-1744 között történt. A reformátusokat Sósvertikére telepítették át.^[6]

Többször érte katasztrófa: 1828-ban árvíz, 1864-ben kolera, 1891-ben tűzvész pusztította. 2001-ben lakosságának 58%-a horvát volt.

A horvát kultúra ápolására különös figyelmet fordítanak. Nyelvük, gasztronómiájuk, szokásaik, hagyományaik, művészetük ma is elevenen élnek a faluban.

A közösségi beszélgetések és felmérés során többször felmerült az igény arra, hogy az elszármazottak valami módon újra kapcsolatba kerüljenek a településsel.

A rendezvényre invitáltak minden olyan embert, akit rokoni szálak fűznek Drávasztárához, és szeretné megismerni a község múltját és jelenét, valamint a település lakosait is.

A pályázati program célja volt, hogy hagyományt teremtve, egy olyan rendezvény valósuljon meg, amelyen minél nagyobb számban vesznek részt a településünkről elszármazottak. Kedvező fogadtatás esetén évente megrendezésre kerülne a találkozó.

A rendezvény szervezésénél figyelembe vették, hogy a falu jelenlegi lakói és az innen elszármazottak minél jobban megismerhessék egymást illetve a régi barátságaikat feleleveníthessék. A találkozó jó lehetőséget biztosított arra, hogy az itteni lakosok jobban megismerhessék azokat a családokat, akik valamikor szintén itt éltek. Az ide látogatók pedig láthatták a falu jelenlegi helyzetét, a település dinamikus fejlődését valamint megismerhették jövőbeni terveit.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött. Köszöntötte a résztvevőket és tájékoztatta a megjelenteket arról, hogy a rendezvény a TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00002

---

projekt keretében valósul meg, annak támogatási forrása igénybe vételével, végül külön köszöntötte az elszármazottakat.

„ Ezt a földet, ezt a települést választották egykor Önök, kedves elszármazottak életük színteréül.

S ezt a földet választottuk mi is, akik meghívtuk Önöket, hogy a múlt homályába veszett történéseket együtt feleleveníthessük.

Közös, rég óhajtott vágyunk e rendezvény megvalósulása, mely alkalomból a településünkről elszármazottak visszalátogathatnak születésük, gyermekkoruk, vagy éppen az itt eltöltött felnőttkor helyszínére.

Ez a nap alkalmat ad egy kicsit elszakadni a rohanó hétköznapi világától, közösen felidézni a régmúlt időket, gyökereinket, identitásunkat őrizve.

Kívánom, hogy az elszármazottak találkozásán kívül többször is lehetőségük legyen visszalátogatni községünkbe!

Kívánom, hogy érezzék nagyon jól magukat, élményben gazdagan térjenek haza, s emlékeik között mindig ott éljen egykori lakóhelyük: Drávasztára!”

- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ Ezt követően a római katolikus templomba egy hagyományos, horvát nyelvű Istentisztelet következett.
- ✓ A szertartást követően a kultúrházban a helyi általános iskola tanulói rövid köszöntő műsorát tekintették meg. Felkészítő tanárunk gondosan ügyelt arra, hogy horvát és magyar nyelven is elhangozzanak versek, énekek (hiszen a fiatalabb generáció sajnos már egyre kevésbé beszél anyanyelvi szinten a horvát nyelvet).
- ✓ A műsorban részt vett a helyi fiatalokból álló, hagyományőrző BISERI DRAVE Tamburazenekar is, akik csodaszép hagyományos horvát dallamokkal szórakoztatták a közönségüket.

A Biseri Drave Tamburazenekar 1993-ban alakult a Drávasztárai Általános Iskolában. Az elmúlt 25 évben több mint 100 zenész és énekes vett részt az együttes munkájában, és az általános iskolai zenekar ifjúsági együttesé nőtte ki magát. Műsorán drávamenti horvát népdalok, népszerű tamburazenekari szerzemények, valamint magyar dalok, nóták is szerepelnek. Az együttes nagyon aktív, évente mintegy 40 fellépése van. Belföldön vendégszerepelt egyebek között Budapesten, Pécsen, Tatabányán, Mohácson, Nagykanizsán, a határokon túl pedig fellépett Szerbiában, Szlovákiában, Szlovéniában,

---

Bosznia-Hercegovinában és többször is Horvátországban. A Biseri Drave több fesztiválon kiemelt arany minősítést szerzett (Forgórózsa Fesztivál, Tatabánya, Népek zenéje, népek tánca fesztivál, Harkány). 2014-ben a Baranya Megyei Horvát Önkormányzat a Baranyai Horvátságért díjjal tüntette ki, 2015-ben pedig az együttes bejutott a Föl-szállott a páva középöntőjébe, ahol Ezüst páva díjat és a legjobb nemzetiségi produkció minősítést szerezte meg. Az együttesre és elért sikereikre mindenki büszke a faluban.

- ✓ A köszöntő műsort követően a polgármester gondolatindító előadása következett, a település, múltja, jelene, jövője - címmel, ahol a hagyományos értékek és régi idők mellett a település jelenlegi helyzetéről és rövid - és hosszútávú terveiről, céljairól mesét. Az előadás második fele interaktívvá vált. A résztvevők kérdéseket tettek fel, majd többen történeteket meséltek emlékeikről, sőt javaslatok is elhangzottak a jövőbeni tervekhez. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időkről, hagyományokról, helyi népszokásokról.
- ✓ Vendéglátásként a szervezők által biztosított ételekből álló késői ebéddel vendégelték meg a résztvevőket.

Drávasztárán az elmaradhatatlan nemzetiségi ételekből álló menüt szolgálták fel:

- BOSPOR - paradicsomszós alapú mártogatós előétel
  - KOTLOVINA - sült hús, kolbászból és zöldségekből álló nyílt tűz fölött összefőzött egytálétel
  - COBANAC - hagyományos, nyílt tűzön hosszú ideig főzött borjú, marha, és vad húsból készült pörkölt
  - GIBANICA - sós túróval töltött, roppanós rétes
- ✓ A rendezvényt zenés mulatság zárta, amihez a horvát és magyar dalokat is tartalmazó talpalávalót egy idő óta mulatós zenével foglalkozó képviselő szolgáltatta.

2019.04.27 KÁKICS – KISS GÉZA EMLÉKNAP

Szülőházán, a református parókia épületén emléktábla hirdeti, hogy „Itt élt, dolgozott Kiss Géza, az Ormánság legjobb ismerője, tudós ismertetője”, író, publicista, az Ormánság néprajzának, népművészetének, nyelvjárásának neves kutatója.

Ősei is e táj szülöttei, négy közülük itt volt református lelkipásztor. Anyai dédapja, Munkácsy Dániel írta meg 1842-ben a Regélőben az Ormánság első néprajzi vázlatát. Az ő fia volt az a

---

Munkácsy Albert, aki egyik vezére volt a szabadságharc alatt toborzott népfőlkelő seregnek, akinek lányát, Munkácsy Máriát vette feleségül a parasztfiúból pappá lett kákicsi lelkész, Kiss József.

Házasságukból hét gyermek született, közülük hatodikként, 1891. február 26-án Kiss Géza. A hétgyermekes család nehéz körülményei szabták meg tanulási lehetőségeit.

Helyben kezdte iskoláit, majd felső gimnáziumba a nagy múltú pápai kollégiumba került, majd édesapja nyomására itt folytatta tanulmányait a teológiai főiskolán.

Tanár szeretett volna lenni. Édesapja nem értett egyet a tanári pályával, ezért lélektani eszközökkel végül is elérte, hogy fia a teológiára iratkozzék be. Legsorgalmasabban a neveléstörténeti – filozófiai – nyelvészeti kurzusokat látogatta, de életének jelentős részét mindvégig az irodalom uralta.

A Pápai Hírlap 1911-től éveken át jelentette meg verseit. A Dunántúli Protestáns Lap versen kívül prózai írásai sorát is közölte, ezekben erős hangot kapott közéleti érzékenysége. A valóság képeiből a nyomort, az iszákosságot, az egykét, az értelmiség kiábrándultságát és eszménytelenségét idézte. Az említett két lapban, mint műfordítóval is találkozunk vele: angolból, németből fordított prózát és verset.

Öt félév után két szemesztert töltött a lipcsei egyetemen. Wilhelm Wundt kísérleti lélektani előadásai ösztönözték, hogy visszakívánkozzék lélektani kutatásaihoz.

Amikor Géza, a család hatodik gyermekeként megszületett, édesanyja már azzal az emlékekkel élt, hogy két első kisfiát öt napon belül el kellett temetnie. 1912-ben és 1913-ban két fiatal nővére halt meg tüdőbajban, s ő is súlyos tbc-s fertőzésen esett át. A betegség kísérte ezután életében, s nyilván hozzájárult ahhoz, hogy egyszerre volt képes nagy érzékenységgel élni belső életet s azonosulni sokféle emberi szenvedéssel.

Világnézeti, szemléleti érettség jellemezte. Eredményeket is tudhatott maga mögött: elismertetés, megjelenő írások, az ország vezető református gyülekezetében szolgálat, kilátások egy „sikeres” pályára.

Élete gyökeresen akkor változott meg, mikor kiderült, hogy édesapjának, a nyugdíjba kényszerített öreg kákicsi lelkésznek el kell hagynia a család lakóhelyeül szolgáló parókiát, ha a továbbiakban nem családtag vállalja a kákicsi lelkészséget.

Szülei iránti tisztelet jeleként ezért 1915. november 7-én elfoglalta édesapjától „örökölt” állását. Az első világháborút követően a lelkészi tennivalók helyett a hadikölcsönök, a gabona- és

---

állatösszeírások, a rekvirálások várták.

Mint lelkész kerül szembe faluja gazdasági, társadalmi, erkölcsi kérdéseivel. Rajzok című 1916-os írása hiteles szociográfia. Az első igazi szembetalálkozás döbbenete: csak néhány hónapja él még a faluban, de már felmérte a nagybirtoktól körülzárt falu földtelenségét, a higiénia hiányát, a lelki sötétséget, a paraszti világ erkölcsi torzulásait: a gyermekgyilkosságtól a durvaságig, a háborús segélyügyek miatt támadt gyűlölködésig és följelentgetésig. Keserűség és jövőféltés találkozik ebben az írásban.

A nevelési rendszer teljesen új alapokra helyezését követeli, s addig is, míg nem szervezik meg a gazdasági iskolai rendszert, minden faluba népház építését vagy bérelését tanácsolja olvasószobával, előadószobával, heti előadások számára, szellemi és gyakorlati képzések tartására a lányoknak is, szépirodalmi és szakkönyvtárral. Az asszonyoknak énekkart vezetett, a felnőtt férfiakkal gazdasági kérdéseket vitatott meg, az ifjúságnak irodalomtörténeti kurzusokat tartott.

Hazakerülése után mégis éveken át a nincstelenségen, az ólálkodó betegségen kívül legnagyobb nehézsége a magány volt. 1917-ben édesanyját, 1922-ben édesapját veszítette el, házasodni nem akart, nem merte betegen felvállalni a család felelősségét.

Magányban dolgozott. Eredményei 1927-től kezdve jelennek meg. Körülveszi magát újra a pszichológia szakirodalmával. A gyermekek lelkivilága című kiadványában áttekinti a pszichológia fejlődésének irányzatait. 1928-ban lírai mesekötetet ad ki Sugárka címmel. 1926-ban foglalja nagyobb terjedelmű írásba kutatási eredményeit Az Ormányság címmel. Beszél itt az Ormányság területéről, röviden gazdasági helyzetéről, érinti a tájnyelv kérdését. Az ormánysági életnek azokat a motívumait is meg akarta ragadni, amelyek már a múltéi: pl. a régi foglalkozásokat, a makkoltatást, lovászságot.

1928 őszén egy nagy kórházi kivizsgálás föloldja attól a lelkiismereti szorongástól, hogy felelőtlenség az ő egészségi állapotával megnősülni s egy családot a fertőzés veszélyének kitenni. Orvosai inaktívnak nyilvánították tuberkulózisát, ezért 1929 januárjában végre családot alapít, szorongató magánya és elhagyatottsága is oldódik, hiszen feleségében intelligenciában és főleg lelki erőben igaz társat kap.

Neje, Patai Gizella szekszárdi születésű volt, de Budapesten a Szilveszter Nyomdában dolgozott. Házasságkötésüket követően hamarosan megszületett első gyermekük, Kiss Gizella 1929. november 9.-én, majd 1930. december 18.-án Géza, végül harmadik gyermekként 1934.

---

március 30.-án a családban csak Tücsöknek becézett Ágnes.

A helyiek, az egykeség hívei a harmadik gyermek megszületését követően folyamatosan gúnyolták a feleségét, mely a lelkész lelkében is mély nyomot hagyott.

Érzékeny idegrendszerét teljes mértékben uralta népe féltése, de attól mérhetetlenül szenvedett, hogy a parasztok nem értették harcát.

Így ír erről: „... lelkileg nem bírom már ezt a nyomorult, lealjasodott lelkű népet. Azt hiszem, hogy ezért a népért én megtettem mindent, egész Ormányságot hozzáértve, amit ember megtehetett. Szolgálatomat elvégeztem, nekem itt nincs tovább...”

Ez a keserűség többször hatalmába kerítette, de hiába kapott több állásajánlatot is (még egyetemi tanári széket is kínáltak neki), végül mindig meggondolta magát, mondván: „Ki törődik ezzel a néppel, ha én is itt hagyom?”

Folytatta munkáját, gondos „tyúkanyóként” szolgált a népet, országos lapokban publikált és folyamatosan gyűjtötte a parasztok dalait, meséit. Terve volt, hogy összegyűjti és kiadja az ormánsági emberek ízes nyelvének szótárát.

A háborús megpróbáltatásokat követően, 1946 nyarán megalakult a Magyar Népi Művelődési Intézet Illyés Gyula vezetésével. Kiáltványában megfogalmazta, hogy bár a magyar parasztság forradalom nélkül juthatott egy forradalmi vívmányhoz, a szabad földhöz, szellemi szabadsághoz csak a maga erejéből juthat.

Ennek szellemében állítottak föl -az ország területén több helyen is- a parasztdolgozók tanítóképző intézeteit, többek közt a szomszédos Csányoszró községben is.

A tanítóképző munkájába szerette volna az Intézet bekapcsolni Kiss Gézárt is. Néprajzot kellett volna tanítania, faluszemináriumot vezetnie és a tervek szerint lerakni egy ormánsági néprajzi múzeum alapját, de ő nem tudott részt venni a munkában. Egészsége teljesen elroncsolódott, orvosai szerint már három éve nyugdíjba kellett volna mennie, de három kiskorú gyermeke miatt nem tehetette.

Kórházba kerül, ahonnan még 1946. december végén hazatért, hogy lelkészi feladatainak eleget tegyen és az ünnepi szolgálatokat elvégezze, de február elején újra ágynak esett.

Végző erejét összeszedve igyekezett befejezni ormánsági szótárát, melynek egy részét már ágyból diktálta feleségének. Mikor elkészült vele, újra bement a pécsi kórházba, s ott fejezte be életét 1947. április 28-án.

Temetését halála előtt egy héttel megbeszélte a látogató kákicsi parasztasszonyokkal.

Koporsójánál fejezte ki népe, hogy érzi, kit veszített: temetésére messze falukból özönlöttek mindazok, akiktől összegyűjtötte az Ormánság ősi dalait, ízes szavait, szövegeit, művészi tárgyait, s akiknek jövőjéért élete meg nem szűnő kiáltás volt.

Bátran állíthatjuk, hogy Kiss Géza volt a település első közösségfejlesztője. Munkáját módszertani alapok és közösségfejlesztői ismeretek nélkül, a falu lakóinak érdekeit szem előtt tartva végezte. Az általa megteremtett értékek tisztelete, munkássága eredményeinek megőrzése, emlékének ápolása kötelessége minden településen élőknek és a felnövekvő nemzedékeknek is.

A közösségi beszélgetések és felmérés során többször felmerült az igény arra, hogy ezt az értéket próbáljuk közös akarattal megőrizni, valamint lehetőséget biztosítsunk arra, hogy az elszármazottak valami módon újra kapcsolatba kerüljenek a településsel.

Terveink megvalósításában partnert találtunk. A Kiss Géza Emléktársaság, akik megalapító tagjai mindannyian azonosulni tudtak a néhai kákicsi református kiváló lelkész, író, néprajzgyűjtő, tájszótárkészítő, és publicisztikával foglalkozó példaember szellemiségével, törekvéseivel, munkásságával, és ezzel együtt az önkormányzat terveivel, sőt alapító tagjaik nagy része helyi gyökerekkel rendelkező elszármazott.

A társaság céljaként fogalmazta meg Kákicsi Kiss Géza szellemi örökségének, a múlt és jelen kulturális értékeinek feltárása, megőrzése, tudatosítása, hasznosítása és továbbvitele a mai kor követelményei között bekövetkezett változások idején való lehetséges felhasználása. Ennek érdekében összegyűjti és aktivizálja azokat, akik történeti, művelődéstörténeti, művészettörténeti, építészettörténeti, neveléstörténeti, településtörténeti, pedagógiai, néprajzi, szociográfiai, szociológiai, vallásszociográfiai, demográfiai, nyelvészeti, közművelődési, egészségügyi közgazdasági, mezőgazdasági stb. területen elméleti és gyakorlati tevékenységet folytatnak Baranyára vonatkozóan a fent jelzett szellemi örökség jegyében.

A pályázati program célja volt, hogy hagyományteremtő cézzel, egy olyan rendezvény valósuljon meg, amelynek témája Kiss Géza örökségének védelme, de számíthatunk a településünkről elszármazottak részvételére is. Kiss Géza 1947. április 27-én hunyt el. Halálának évfordulójához kötött megemlékezés megfelelő alkalmat kínált a rendezvény megvalósítására.

A rendezvény szervezésénél figyelembe vettük, hogy a falu jelenlegi lakói és az innen elszármazottak minél jobban megismerhessék egymást, illetve a régi barátságukat feleleveníthessék. A találkozó jó lehetőséget biztosított arra, hogy az itteni lakosok jobban megismerhessék azokat

---

a családokat, akik valamikor szintén itt éltek. Az idelátogatók pedig láthatták a falu jelenlegi helyzetét, a település dinamikus fejlődését, valamint megismerhették jövőbeni terveit.

- ✓ A program a polgármester asszony nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A rendezvény hivatalos megnyitóját követően a helyi lelkipásztor által celebrált Ünnepi Istentisztelet következett. A helyi református templom országosan védett műemlék épület, ami láthatóan jobb időket is megélt, de most újra élettel telt meg.
- ✓ A lelki töltekezés után a résztvevők a templom melletti parókia előtt folytatták a megemlékezést. Ez volt Kiss Géza szülőháza, munkásságának helyszíne. Falán emléktábla hirdeti, „Itt élt, dolgozott Kiss Géza, az Ormánság legjobb ismerője, tudós ismertetője”. A koszorúzást a Sellyei Kiss Géza Általános Iskola helyi tanulóinak műsora, majd Szakácsné Kozári Piroska, a Kiss Géza Emléktársaság titkárának megemlékezése és Répásné Hegedűs Katalin zenepedagógus Ormánsági népdalcsokra előzte meg. A parókia előtti programelem a település és az emléktársaság koszorúinak felhelyezésével zárult.
- ✓ Tekintettel arra, hogy a kulináris élmény is fontos az emberek számára, ezért az élményfőzésen készült, valamint a szervezők által biztosított ételekből álló késői ebédvel vendégelték meg a résztvevőket.
- ✓ Az étkezés közben és azt követően a megjelentek beszélgettek, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időről, hagyományokról, helyi népszokásokról, élményekről.
- ✓ A rendezvény zárásaként elénekelték Kiss Géza kedvenc zsoltárát. (23. zsoltár – „Az Úr az én pásztorom”)

2019.05.18 DRÁVASZTÁRA – FOGATHAJTÓ NAP

Hagyományainkban, mélyen gyökerező lovas kultúránkban világszerte igazi lovas nemzetként, a modern lovas kultúra egyik megteremtőjeként ismerik el hazánkat. A fogathajtás már az ókori görög Olimpiák versenyszámai között is szerepelt. Az első szakszerűen megörökített kocsiverseny Homérosz Iliászában olvasható. A kocsiverseny sport a római császárok korában óriási méreteket öltött.

A kocsi és a szekér megjelenése és elterjedése igen népszerűvé tette a kocsizást egész Európában. Különösen így volt ez Magyarországon, ahol az úr és a paraszt nagy kedvteléssel hódolt ennek a szenvedélynek. A magyar paraszti gazdaságban a kocsiló volt az a legutolsó leltári darab, amelytől megvált a gazda.

Szenvedélyesen hajtott az úr és a paraszt, lova, fogata büszkeségének tárgya volt. Az akkori rossz útviszonyok között bizony ügyesen kellett hajtania annak, aki balesetmentesen akart célhoz érni. A nehezített körülmények között való utazás azt eredményezte, hogy a hajtás valóságos mesterséggé fejlődött, amit lelkiismeretesen gyakorolnia kellett annak, aki időben és ép-ségben akart célhoz érni.

A modern szervezett sport azonban alig több, mint 100 éves múltra tekint vissza. Fogathajtó versenyek már régóta ismertek, de a hajtósport versenyszabályai, mint a többi lovassportágakban, csak a két világháború közötti időkben rögzítődtek. 1970-ben tette hivatalos sportággá a Nemzetközi Szövetség (FEI). A magyar fogathajtók, híven az ősi hagyományokhoz, 1930 óta megszakítás nélkül a világ legjobbjai közt szerepeltek. Fogathajtásban a világ élvonalához tartozunk.

Drávasztárán több lovas gazda is él, akik bevonásával, 2019.05.18-án a településen élők szórakoztatására és a közösségi élet fenntartására látványos fogathajtó hagyományörző ünnep került megrendezésre a helyi sportpályán.

A rendezvény központi eleme a fogathajtó verseny volt. Ezt az egynapos versenyt elsősorban bemutatás céljából szervezték, főként helyi, illetve a szomszéd településeken élő amatőr hajtók részvételével.

A versenyeket egyes -és kettes fogathajtó kategóriában rendezték. Ezt egészítette ki a pónifogathajtás.

A fogathajtást három szempont szerint értékelték:

1. A díjhajtásban vizsgálták a hajtó és a ló kapcsolatát, különleges engedelmességi formulákat.
2. Értékelték a ló ápoltságát, és a hajtóval való összképet is.
3. Az akadályhajtásban egy meghatározott, szűk időn belül kell a versenyzőknek sikeresen célba érniük. A látványos akadálypályán a versenyzők gyorsaságukat, ügyességüket mutatták be az érdeklődő vendégek számára.

Az egész nap tartó rendezvényen látványban, érdekességben bővelkedő programot biztosítottak a jelen lévők számára.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A tájékoztatás után a polgármester szólította az élményfőzésben résztvevő csapatokat, és elindította a főzést.
- ✓ Ezt követően bemutatta a nézőknek a fogatható versenyre nevezőket és rajtot hirdetett a versengőknek.
- ✓ A hivatalos versenyrészt követően szabad lovaglás és kocsikázás következett a gyermekek nagy örömeire és a bátor önként jelentkezők kipróbálhatták a fogathajtást is.
- ✓ A program ünnepélyes eredményhirdetéssel és díjátadással zárult.
- ✓ Délidőben az élményfőzésen készült, valamint a szervezők által biztosított ételekből álló késői ebéddel vendégelték meg a résztvevőket.
- ✓ Ezt követően a felnőttek a település vezetőivel a sportpálya szélén álló árnyékot adó fák alatt felállított sátrakban beszélgettek a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időről, hagyományokról, helyi népszokásokról.

2019.07.12 DRÁVAFOK – HAGYOMÁNYŐRZŐ ÜNNEP

Rendezvényük nem kapcsolódott kifejezetten egyetlen hagyományhoz vagy népszokáshoz sem. Céljuk az volt, hogy a közösségi életbe való aktív bekapcsolódásra buzdítsák a lakosságot.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A rendezvényen elsősorban az idősebb generáció volt megszólítva, az ő aktivizálásuk, a közösségi életbe való visszahozásuk volt a fő cél. Mivel számukra fontos, hogy kulturális eleme is legyen egy rendezvénynek, az igények kielégítése érdekében szórakoztató kulturális előadásként vendég tánccsoport műsora következett.

-
- ✓ Ezt követően a résztvevők a település vezetőivel beszélgettek, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időről, a szinte már elfeledett, nyári időszakhoz köthető hagyományokról.
  - ✓ Tekintettel arra, hogy a kulináris élmény is fontos az emberek számára, a szervezők által biztosított köretből és savanyúságból álló kora esti vacsorával vendégelték meg a résztvevőket, akik ezt követően még jó hangulatban beszélgettek rendezvény zárásáig.

2019.10.04 OKORÁG – HAGYOMÁNYŐRZŐ ÜNNEP

Rendezvényük nem kapcsolódott kifejezetten egyetlen hagyományhoz vagy népszokáshoz sem. Céljuk az volt, hogy a közösségi életbe való aktív bekapcsolódásra buzdítsák a lakosságot.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A rendezvényen elsősorban a fiatalabb generáció volt megszólítva, az ő aktivizálásuk, a közösségi életbe való visszahozásuk volt a fő cél. Mivel számukra fontos, hogy verseny jellegű tétje is legyen egy rendezvénynek, ezért az önszerveződő csapatok számára főzőversenyt hirdettek. A csapatoknak az alapanyagot biztosította az önkormányzat. Eredendően bogrács-parti volt a terveinkben, de az élet ezt felülírta, és főleg grill ételek készültek. A versenyen való részvétel feltétele volt, hogy a rendezvényen résztvevők szabadon fogyaszthassanak az elkészült ételekből. Egyrészt így biztosítottuk minden résztvevő számára az étkezés lehetőségét, másrészt tökéletes eszköz volt a kapcsolatteremtés kezdeményezésére.
- ✓ A hagyományos grill ételek készítése mellett a résztvevők a település vezetőivel beszélgettek, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időről, a szinte már elfeledett, nyári időszakhoz köthető hagyományokról.
- ✓ A versengés során a napot szórakoztató interaktív gyerek előadás és bűvész sulis, valamint a résztvevők spontán focimeccse színesítette.
- ✓ Az ételek közös elfogyasztását követően a rendezvényt eredményhirdetés zárta, ahol minden résztvevő csapat (valamilyen kategóriában) díjazásban részesült.

2019.10.26 KÁKICS – HAGYOMÁNYŐRZŐ ÜNNEP

Rendezvényük nem kapcsolódott kifejezetten egyetlen hagyományhoz vagy népszokáshoz sem. Céljuk az volt, hogy a közösségi életbe való aktív bekapcsolódásra buzdítsák a lakosságot.

- ✓ A program a polgármester asszony nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A rendezvényen elsősorban az idősebb generáció volt megszólítva, az ő aktivizálásuk, a közösségi életbe való visszahozásuk volt a fő cél. Mivel számukra fontos, hogy kulturális szórakoztató eleme is legyen egy rendezvénynek, az igények kielégítése érdekében szórakoztató kulturális előadásként zenés műsor következett.
- ✓ Ezt követően a résztvevők a település vezetőivel beszélgettek, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időkről, a szinte már elfeledett, nyári időszakhoz köthető hagyományokról.
- ✓ A szervezők által biztosított sültekből, köretből valamint süteményből álló kora esti vacsorával vendégelték meg a résztvevőket, majd a rendezvény zárásáig derűs légkörben folytatódott a kötetlen beszélgetés.

2020.03.06 DRÁVAFOK – HAGYOMÁNYŐRZŐ NŐNAP

Március 8-án tartják a Nemzetközi Nőnapot annak emlékére, hogy 1857-ben ezen a napon New Yorkban mintegy negyvenezer munkásnő sztrájkolt egyenlő bérért, munkaidő-csökkentésért. A nők jogai és a nemzetközi béke napját 1977-ben tette hivatalos ünneppé az ENSZ-közgyűlés. Politikai, feminista és szakszervezeti mozgalmak küzdelmeinek eredményeképpen a múlt század elején valósult meg az az ötlet, hogy az év egy napja legyen jelképesen a nőké. 1909-ben az Amerikai Szocialista Párt február 28-át tette meg nemzeti nőnappá, s 1913-ig e napon tartották az ünnepet. Az 1910-ben Koppenhágában megtartott II. Nemzetközi Szocialista Nőkongresszuson a német Clara Zetkin javasolta, hogy évente rendezzenek világszerte nőnapot.

A Nemzetközi Nőnapot 1914-ben tették március 8-ra a New York-i textilmunkásnők 1857-es sztrájkjának - más források szerint egy New York-i gyárban 1908-ban e napon bekövetkezett tűzben elpusztult 129 munkásnő - emlékére. A legtöbb országban ekkortájt erősödtek föl a nők követeléseai szociális-gazdasági jogaik kiszélesítésére, a foglalkoztatásban, a bérezésben érvényesülő hátrányos megkülönböztetésük megszüntetésére

---

A Nemzetközi Nőnapot először 1911. március 19-én ünnepelték meg Ausztriában, Dániában, Németországban és Svájcban. A tüntetéseken, felvonulásokon sok férfi is részt vett, s akkoriban a nők választójogának megszerzése kapott hangsúlyt. (Finnországban a nők már 1906-tól szavazhattak, Oroszországban 1917-től, Németországban 1919-től, a franciaországi és az olaszországi nők azonban csak a II. világháború végétől, a belgák 1958-tól, a svájciak 1971-től, a portugálok 1976-tól, liechtensteini nők csupán 1984-től.

Az ünnep időközben sok helyen elvesztette politikai tartalmát és jelentőségét, s jobbára virággal, apró ajándékokkal ünneplik.

Magyarország a nőnap felhíváshoz először 1913-ban csatlakozott, amikor az Országos Nőszervező Bizottság röplapokat osztott. A következő évben, 1914-ben már országszerte rendezvényeket szerveztek. A Rákosi-korszakban a nőnap ünneplése kötelezővé vált, és az eredetileg különböző időpontokban rendezett nőnapot 1948-tól szovjet mintára március 8-án tartották meg.

Ahhoz, hogy a rendszerváltást követően a nőnap eredeti munkásmozgalmi hangulatát elveszítse Magyarországon, sok időnek kellett eltelnie.

A település vezetése elérkezettnek látta az időt arra, hogy ismét szélesebb körben szervezzen rendezvényt a jeles alkalomból, és megpróbálja hagyományos ünneppé tenni a községben a Nőnapot.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött, majd átadta a szót a település alpolgármesterének, hogy tartsa meg köszöntő beszédét.
- ✓ Alpolgármester úr megtartotta Nőnapos Köszöntő beszédét. Elmondta, hogy az egy évszázaddal korábbi eseménytől, az 1910. évi Nemzetközi Nőkonferenciától indulva tartják számon a világon a Nőnapot. A szocializmusban rendszeresen ünnepelték a településen is a gyengébbik nemet, de sajnos az utóbbi időben ez a megemlékezés „elveszett”. Örömmel konstataulta, hogy a település vezetőinek határozott akarata szerint ismét hagyománnyá kívánják tenni, és régi „fényébe” visszaállítva évente meg fogják rendezni a települési nőnapos rendezvényt. Ezt követően felolvasta Szalai Pál: Nőnapos köszöntő című versét, majd röviden ismertette a mai program menetét és átadta a szót a projekt vezetőjének.
- ✓ Az alpolgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.

-
- ✓ A rendezvényen minden generáció meg volt szólítva, a nők aktivizálása, a közösségi életbe való visszahozása volt a fő cél.
Az ünnepélyességet erősítve fontosnak gondolták, hogy kulturális eleme is legyen egy rendezvénynek, ezért az igények kielégítése érdekében szórakoztató kulturális előadás következett.
  - ✓ Ezt követően a résztvevők a település vezetőivel beszélgettek, a Nőnap, mint hagyomány ápolásának fontosságáról, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időről, a szinte már elfeledett, hagyományokról.
  - ✓ Ezt követően a szervezők által biztosított sültekből, köretből és savanyúságból álló kora esti vacsorával vendégelték meg a résztvevőket.
  - ✓ A rendezvényt zenés táncos multság zárta.

2020.06.26 DRÁVAFOK – KÖZÉRT DOLGOZÓK NAPJA

A köztisztviselők napja 1997-től minden év július 1-jén megtartott ünnepnap volt Magyarországon. 1992-ben ezen a napon lépett életbe a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény.

Ennek emlékére négy évvel később, 1996-ban a Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete kezdeményezte, hogy Magyarország területén július 1-jén ünnepnapot tartsanak.

Az ünnepet 1997-ben tartották meg első alkalommal, ekkor még a köztisztviselők napja név alatt és 2001-ben munkaszüneti nappá nyilvánították.

2011. június 20-án az Országgyűlés úgy határozott, hogy július 1-je a kormánytisztviselők napja is legyen, így ekkortól kezdve az ünnep neve a köztisztviselők és kormánytisztviselők napja lett.

2016-ig munkaszüneti nap volt a kormánytisztviselők, az ügykezelők és a közhivatalokban dolgozó fizikai alkalmazottak számára.

2017. január 1-jén lépett hatályba a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítása (2016. évi CLXXX. törvény 3. §), amely mely szerint ettől kezdődően már nem munkaszüneti nap a közszolgálati tisztviselők számára, viszont a helyi önkormányzatokra

bízta -saját költségvetésükből finanszírozva- a közért dolgozóik megünneplését. Számos önkormányzatnál ezen a napon a dolgozók szabadnapot kapnak, vagy közös programot szerveznek.

Drávafok településen önkormányzat, általános iskola, óvoda és nyugdíjas klub is működik. Dolgozóik köztisztviselők vagy közalkalmazottak. A község képviselő-testülete úgy határozott, hogy visszaállítja ünnepként e napot, és méltó módon köszöni meg a közért dolgozóinak munkájukat.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött, majd ezt követően átadta a szót a település alpolgármesterének, hogy tartsa meg köszöntő beszédét
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
Alpolgármester úr megtartotta köszöntő beszédét. Megköszönte a résztvevők áldozatos munkáját, majd, mielőtt átadta a szót a projektmenedzsernek, szórakoztatásul felolvasott a hivatalnokok mindennapi életéről szóló két kedves történetet (*Márai Sándor: Fűveskönyv - A hivatalról és a hivatalokról Szabó Magda: Régimódi történet*).
- ✓ Az alpolgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser röviden ismertette a projektet.
- ✓ A rendezvényre a településen működő intézményekben dolgozók mindegyike meghívást kapott. Az ünnepélyességet erősítve fontosnak gondolták, hogy kulturális eleme is legyen egy rendezvénynek, ezért az igények kielégítése érdekében szórakoztató kulturális előadás következett.
- ✓ Ezt követően a résztvevők a település vezetőivel beszélgettek, a hagyomány ápolásának fontosságáról, a tiszteletadás ezen módjának fontosságáról.
- ✓ Tekintettel arra, hogy a kulináris élmény is fontos, a szervezők által biztosított sültekből, köretből és savanyúságból álló kora esti vacsorával vendégelték meg a résztvevőket, amit a képviselő testület és a nemzetiségi önkormányzatok testületei szolgáltak fel.
- ✓ A rendezvényt zenés táncos mulatság zárta.

2020.08.20 BOGDÁSA – SZELEK SZÁRNYÁN ÜNNEP

Szelek szárnyán hagyományörző program eredeti, tervezett időpontja március 21 volt, de a lakosság kifejezett kérésére, a COVID helyzetre való tekintettel elhalasztották.

Hosszas tanakodás után, mivel a településen már évek óta nem ünnepelték az augusztus 20-ai nemzeti ünnepet, ezért erre a dátumra esett a választás. Így Bogdása is méltó módon ünnepelhette az Államalapítás napját.

A rendezvény az állami ünneptől független fantázianevet kapott. A figyelemfelkeltő „Szelek szárnyán” elnevezést, a kulturális programként, a helyi gyermekek által előadott színdarab címe adta. Augusztus 20. az egyik legősibb magyar ünnep, Szent István király ünnepének napja. A keresztény magyar államalapítás, a magyar állam fennállásának emléknapja.

A magyarság és a keresztény hit világának találkozását és összefonódását a magyar nép egyetlen uralkodó személyéhez köti; az első magyar királyhoz, az államalapító Szent Istvánhoz. István uralkodása idején augusztus 15-én, Nagyboldog-asszony napján hívta össze Fehérvárra a királyi tanácsot. Ekkor tartották az un. törvényt napokat.

Később Szent László király hozott döntést az ünnepnappal kapcsolatban: áttették augusztus 20-ra, mert 1083-ban e napon avatták szentté I. István relikviáit a fehérvári bazilikában.

A történelem során már Nagy Lajos uralkodásától kezdve augusztus 20. egyházi ünnepként maradt a köztudatban. 1686-ban XI. Ince pápa elrendelte, hogy Buda vára töröktől való visszafoglalásának évfordulóján évente emlékezzék meg az egész katolikus világ Szent István ünnepéről – az egyház augusztus 16-án tartotta az ünnepséget. 1771-ben XIV. Benedek pápa csökkentette az egyházi ünnepek számát, s a Szent István-nap is kimaradt, de Mária Terézia mégis elrendelte a megtartását, sőt, azt nemzeti ünnepként a naptárakba is felvettette!

Az 1848-as szabadságharc után hosszú ideig nem tarthatták meg a nemzeti ünnepet. Ezt követően először 1860-ban ünnepelhatték meg ezt a napot. A kiegyezést követően teljes mértékben visszanyerte méltóságát az ünnep, mi több, 1891-ben Ferenc József munkaszüneti nappá nyilvánította. Augusztus 20-a 1945-ig nemzeti ünnep volt. Majd ezt eltörölték, de az egyházi ünnepek sorában még 1947-ig ünnepelhatték nyilvánosan. Az akkori rendszer számára az ünnep vallási és nemzeti tartalma miatt nem volt vállalható. Azonban teljes megszüntetését sem tartották követendő célnak, hogy az a tisztán vallási ünnepek egy részével történt, de tartalmilag megújították.

Szent István ősi ünnepéből az “új kenyér ünnepe” lett, majd az új alkotmányt, mint új szocialista államalapítást, 1949. augusztus 20-ra időzítették. Ettől fogva 1949-1989 között augusztus 20-át az alkotmány napjaként ünnepeltük. A rendszerváltozás óta, 1989-től ismét a régi tradíciók szerint rendezik meg a Szent Jobb-körmenetet. Szent István ünnepének igazi újjászületése csak

1991-ben történt meg. Az első szabad választásokon létrejött Magyar Országgyűlés 1991. március 5-i döntése Szent István napját a Magyar Köztársaság hivatalos állami ünnepnek nyilvánította. A közös, települési szintű ünneplés legmegfelelőbb időpontja, így az augusztus 20-a lett.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A köszöntőket követően, kulturális programként a Drávafoki Általános Iskola hagyományörző csoportjának műsora következett, akik színes műsorral, néptáncsal, és a rendezvény fantáziánévét adó, „Szelek szárnyán” című színdarabbal készültek a rendezvényre. A gyerekek szereplése nagyon jó kezdeményezésnek bizonyult, hiszen a szereplést vállaló gyerekek családtagjai (szülők-nagyszülők) még szívesebben és büszkén vettek részt a szomszédünnepen.
- ✓ A délutánt gyermekek számára vetélkedők, kézműves foglalkozás, arcfestés, trambulintette színesebbé, melyben a területileg illetékes családsegítő szolgálat munkatársai segítettek.
- ✓ A rendezvényen a falu minden generációja meg volt szólítva, a lakosság aktivizálása, a közösségi életbe való visszahozása volt a fő cél. Egyszerű programot hirdettünk, aminek az előkészületeibe a résztvevőket is bevontuk. A férfiak nyárs botokat vágtak, tűzrakó helyet készítettek, máglyát raktak. A nők eközben kötetlenül diskuráltak, énekeltek. A közös szalonnasütés során egyrészt biztosították minden résztvevő számára az étkezés lehetőségét, másrészt tökéletes eszköz volt a kapcsolatteremtés kezdeményezésére.
- ✓ A szalonnasütés közben a résztvevők a település vezetőivel beszélgettek, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időkről, a szinte már elfeledett, nyári időszakhoz köthető hagyományokról.
- ✓ Az ételek közös elfogyasztását követően jó hangulatú táncos mulatsággal zárult a nap.

2021.10.24. BOGDÁSA – MÁLÉFEJTÉS

Eleink az őszi szeptembert Szent Mihály havának nevezték. Ilyenkor már ősze fordul az idő. Sok népszokás, hiedelem utal az ilyenkor várható időjárásra, a termés milyenségére. A parasztság életének legnyugodtabb időszaka a késő őszi és a tél volt, ekkor jutott idő a pihenésre, a szórakozásra. Október vége és november számos hagyománnyal rendelkezik. Vannak ünnepek, amik nem is olyan sok ideje léteznek, azonban mindennapjainkra óriási hatással vannak és

olyanok is, amik már átalakultak, de valamilyen formában még ma is felemlgetik, esetleg megünnepelik ezeket.

Faluhelyen ezekben a napban kezdték a kukoricát törni, vagy, ahogy a helyiek mondják, ekkor jött el az ideje a tengerihántásnak. A fiatalok, miközben törték a kukoricát, énekeltek, mókáz-
tak, bolondoztak. Olyan társas összejöveteleket szerveztek, amelyek a munka mellett lehetősé-
get adtak a szórakozásra, ismerkedésre. Ilyen volt a tengerihántás (kukoricafosztás), a tollfosz-
tás vagy például a fonó, ahol mindenki a magáét fonta, a munkavégzés maga volt közös.

A kukoricafosztás elnevezés az egyes magyar nyelvterületen változatos: neveztek tengerihán-
tásnak, máléfejtésnek, a székelyeknél bontónak.

Kukoricafosztás közben remekül lehetett beszélgetni, énekelni, vigadni, mesét mondani, tréfás
játékokat játszani, ünnepelni. Ez adta az alapját a megrendezett hagyományörző ünnepnek.

- ✓ A program az alpolgármester asszony nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ Az alpolgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A nyitóbeszédet követően a szórakozásé volt a főszerep. Zenés - énekes kulturális előadás következett, melyet a résztvevők rendkívül élveztek. Az elhangzó slágereket, nosztalgikus hangulatban, együtt énekeltek a fellépő művésszel.
- ✓ Az előadást követően, ínycsiklandozó ételekkel vendégelték meg a résztvevőket.
- ✓ A felnőttek a vacsora alatt, majd azt követően is a település vezetőivel a kultúrházban beszélgettek, a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A beszélgetés során az idősebb résztvevők meséltek a régi időkről, a szinte már elfeledett, őszi időszakhoz köthető hagyományokról, helyi népszokásokról.
- ✓ A rendezvény csendes, nosztalgia beszélgetős estként került lebonyolításra, a zenés-táncos mulatságot kegyeleti okokból most nem szerveztek.

2022.06.25 OKORÁG – PÓT GYERMEKNAP

A május 30-án megtartott lakossági részvételi fórumon elhangzottak alapján, amelyen kérdéskör volt a helyi rendezvények, nevezetesen a még szervezés előtt álló hagyományörző rendezvény és a szomszédünnep, a résztvevő szülők külön kiemelték, hogy javasolják, hogy legalább egy rendezvény (akár a kisebb léptékű) a gyerekeket célozza meg.

Bár nem a régmúltban, csak néhány évvel ezelőtt rendszeresen megrendezésre került a gyereknapi nap, ahol valóban a fiatalságé volt a főszerep. Sajnálatosnak tartják, hogy ennek vége szakadt, és egyöntetűen kérték a képviselő testületet és a projekt vezetését arra, hogy ezt próbálják újra éleszteni.

A Törökországból eredő Nemzetközi Gyermeknapot a világ számos országában megünnepelik. Magyarországon 1931-től ünnepelték, amikor még Gyermek Hétnek hívták. Az akkor egy hétig tartó ünnepsorozat, 1950 óta már csak egy napig tart és Magyarországon május utolsó vasárnapján tartják. Célja, hogy felhívja az embereket, a világ figyelmét a gyermekek jogaira, helyzetére. Az ENSZ közgyűlése 1954-ben javasolta, hogy az Egyetemes Gyermeknapot minden országban tartsák meg. Az ünnep célja, hogy megemlékezzenek a világ gyermekeinek testvériségéről és egymás közti megértéséről, valamint a gyermekek jóléte érdekében kifejtett küzdelemről. Javasolták a kormányoknak, hogy mindenhol olyan napot jelöljenek ki erre a célra, amit megfelelőnek gondolnak. Így szerte a világban a mai napig tartják a Gyereknapi ünnepét, más-más dátummal.

Hazánkban a Gyermeknapot programok színesítik, ahol fókuszban természetesen a legkisebbek állnak. Ez a nap a gyerekekről szól, rengeteg program várja országszerte a kicsiket, nagyokat. Bárhogy is teljen azonban a gyereknapi nap, a lényeg, hogy együtt legyen a család és a gyerekek érezzék, hogy valóban fontosak.

A településen évekkel ezelőtt, még hagyományosan megtartották a gyereknapi napot, majd a gyerekszám akkori csökkenése és egyéb indokok miatt, ez az ünnep „elfelejtődött”.

Szerencsére, mostanra már, a gyerekszám ismét stabilan emelkedő, így valós és jogos igény mutatkozik ezen ünnep felelevenítésére, ismételt hagyománnyá tételére.

Mivel Magyarországon a gyereknapi nap hivatalosan május utolsó vasárnapján van, ezért a mostani rendezvény a pótgereknapi elnevezést kapta.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A nyitóbeszédet követően a gyerekek szórakoztatását különböző vidámparki játékok (körhinta, ugráló várak) és egyéb tevékenységek (csillámtetoválás, lufi hajtogatás) biztosították.

-
- ✓ Amíg a gyerekek önfeledten és szabadon játszottak, szórakoztak a felnőttek a település múltjáról, jelenéről és jövőjéről beszélgettek.
  - ✓ Tekintettel arra, hogy a kulináris élmény a gyermekek számára is fontos, kívánságukat teljesítve, óriás pizza-partival zárult a rendezvény.

5.1.2. TAPASZTALATOK

A „hagyományörző ünnep” megszervezése és lebonyolítása számos, a jövőben megszervezésre kerülő közösségi eseményre nézve fontos információkkal, és jól hasznosítható tapasztalatokkal szolgált. A rendezvényeken kapott információk azt igazolták, hogy a közösségi interjúk, közösségi beszélgetések, közösségi felmérés eredményei, konklúziói megalapozottak.

A projektben megfogalmazott eredmények, várható kimenet eléréséhez időre, rendszerességre, több szervezett programra van szükség. A település ünnepeihez, kiemelkedő alkalmaihoz kapcsolódó rendezvények, események hosszútávon erősítik a település vagy egy szűkebb csoport összetartozását, a közösségi és helyi identitást.

Az ünnep kilépés a profán világból, megélése, méltó megemlékezése szint és különlegességet visz a hétköznapiakba, az ünneplés során a kikapcsolódás, a kulturális élmények, az ismeretszerzés is szerephez jut. A közös ünneplés egyben szocializációs gyakorlat is, az ünnepi szokás felelevenítésébe bevont fiatalok megtanulnak ünnepelni, az idősebb generáció átadhatja tudását, hasznosnak, értékesnek érezheti magát. Az ünnepi rítushoz kötődő cselekvés leképezi a társadalmi viszonyokat, kodifikálja az összetartozást. Az ünnepre szóló meghívó a közösségbe szól, a rítus elutasítása a közösség elutasítása, egyedül nem lehet ünnepelni.

Településen, első sorban forráshiány miatt egyre kevesebb a rendezvény pedig az apró falvakban a közösség építés ezen formája, a helyi, elveszőben lévő hagyományok ápolása, a közös élmények, az értékek és tudás élményszerű átadása, a közös értékteremtés és érték megőrzés további lehetőségeket adhatna az identitás erősítésére, az itt élők életminőségének emelésére.

A célcsoport aktivizálása, a helyi közösség élményéhez juttatása nagyon nehezen oldható meg egyoldalú ismeret felkínálásával. Olyan programelemeket kell összekapcsolni, amelyek kimozdítják a lakosságot az otthoni környezetből.

A jövőben is figyelni kell arra, hogy a gasztronómia (élvezet), a hagyományörzés/fellépések (szórakozás, tudás) kellő összhangban szerepeljenek a programtervezetben, biztosítva a megfelelő számú érdeklődő aktivizálását a településeken.

A „hagyományörző ünnep” megszervezése és lebonyolítása számos, a jövőben megszervezésre kerülő közösségi eseményre nézve fontos információkkal, és jól hasznosítható tapasztalatokkal szolgált.

A részvételi hajlandóságot pozitív irányba befolyásolja az, ha a helyi gyermekek is aktív résztvevői (szereplői) a programoknak. Egyrészt a szülők, nagyszülők szívesebben kicsalogathatóak, másrészt hosszútávon, mint felnövekvő nemzedékben - már most kialakíthatóak bennük a közösségi lét, a helyi identitás alapjai.

A közös étkezés is fontos eleme a rendezvényeknek, jó helyszín a kötetlen beszélgetésre, mely lehetővé teszi a célterület településiről érkezőknek, hogy jobban megismerjék egymást, és közösségeiket, új kapcsolódások jöhetnek létre, vagy régi kapcsolatok mélyüljenek.

A rendezvényeken kapott információk azt igazolták, hogy a közösségi interjúk, közösségi beszélgetések, közösségi felmérés eredményei, konklúziói megalapozottak.

A projektben megfogalmazott eredmények, várható kimenet eléréséhez időre, rendszerességre, több szervezett programra van szükség. A település ünnepeihez, kiemelkedő alkalmaihoz kapcsolódó rendezvények, események hosszútávon erősítik a település vagy egy szűkebb csoport összetartozását, a közösségi és helyi identitást.

5.2 SZOMSZÉDÜNNEPEK

A szomszédünnepek biztosítják a szomszédos települések közötti kapcsolatok erősítését, további információcserét, kultúrák találkozását. Jelenleg nagy hiányosságot, esetenként problémát jelent, hogy a szomszédos települések keveset, vagy téves információkat tudnak szomszédaikról, ezért ez egy kiemelten jó lehetőség az egymás megismerésére és az általánosan elterjedt negatív vélemények javítására.

A Projekt Megalapozó Dokumentumának 2.5.3. pontja szerint: *„a közösségek szomszédolása – szomszédos közösséget megismerő közös tevékenységek, az úgynevezett szomszédünnepek szervezése, mely alkalmat ad találkozásra, információgyűjtésre, az egymással való kapcsolódási pontok keresésére, a további kapcsolódási lehetőségek megteremtésére.*

A 6 településen összesen 12 alkalommal, negyedévente egyszer kerül megrendezésre egy-egy szomszédünnep rendezvény, ahová a rendező település lakóin kívül a konzorcium többi települése is meghívásban részesül.”

Közösségfejlesztés módszertani útmutatója 3.1.3. pontja alapján: *„Az egyének megszólításának és bevonásának egyik fontos módszere a Szomszédünnep. Az érintettek előre felvállalt kezdeményezéséhez a külső program hozzáadásával, a helyi akarathoz való hozzájárulásként működnek az igazi szomszédünnepek. Ez az alkalom találkozás, információgyűjtés, kapcsolódási pontok keresése is egyszerre. Spontán beszélgetések sorozata is ad számos információt, de egy közösségi térképpel, körkérdésekkel stb. kiegészítve egyszerre láttatja az egyént, az egyének sokaságát, sokszínűséget és az azonosságokat.”*

A tevékenység célja:

- ✓ *találkozási alkalom megteremtése*
- ✓ *láttatni az egyének sokaságát – szimbolikusan és fizikálisan is*
- ✓ *információgyűjtés az egyénekről – közös adatbázis létrehozása*
- ✓ *azonosságok, közös pontok, tényezők megtalálása*
- ✓ *a további kapcsolódási lehetőségek megteremtése*

Eredmények, várható kimenet:

- ✓ *az emberek jobban megismerik egymást*
- ✓ *láthatóvá válnak az egyének és azok mindenféle képességei, a közös érdeklődési körök, hiányérzetek stb.*
- ✓ *kialakul a kezdeményezők köre- ők lesznek az első önkéntesek*
- ✓ *félévente több aktivitás is történik*
- ✓ *híre megy, ezáltal bővül a résztvevők, önkéntesek köre*
- ✓ *kialakulnak az adott közösség rendszeres találkozási alkalmi, programnaptár készül*

Projekt során megrendezésre kerülő hagyományőrző rendezvények:

<i>dátum</i>	<i>tevékenység</i>	<i>helyszín</i>	<i>elnevezés</i>
2019.05.04	szomszédünnep	Drávasztára	Nyárindító szomszédünnep
2019.06.22	szomszédünnep	Kákics	Nyárindító szomszédünnep
2019.08.24	szomszédünnep	Sósvertike	Szomszédünnep
2019.08.25	szomszédünnep	Bogdása	Szomszédünnep
2019.09.21	szomszédünnep	Okorág	Szomszédünnep
2020.06.28	szomszédünnep	Drávafok	László napi szomszédünnep
2020.07.18	szomszédünnep	Sósvertike	Szomszédünnep
2020.08.29	szomszédünnep	Bogdása	Nyárzáró szomszédünnep
2022.06.10	szomszédünnep	Drávasztára	Szomszédünnep
2022.06.24	szomszédünnep	Kákics	Családi nap
2022.06.26	szomszédünnep	Drávafok	Fedelelő szomszédünnep
2022.06.30	szomszédünnep	Okorág	Szomszédünnep
2022.07.30	záró rendezvény	Okorág	Projektzáró szomszédünnep

A rendezvények hivatalos része rendszerint ugyanabban a formában zajlott minden településen. A polgármesterek vagy alpolgármesterek köszöntőjével és nyitó beszédével kezdődtek a programok. A köszöntőket követően tájékoztatták a megjelenteket arról, hogy a rendezvények a TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00002 projekt keretében valósultak meg, annak támogatási forrása igénybe vételével. Végezetül megköszönték mindazok önzetlen munkáját, akik szerepet vállaltak a rendezvény tervezésében, szervezésében lebonyolításában.

Ezt követően a projektmenedzser röviden bemutatta a projektet. Elmondta, hogy a pályázat keretében megvalósuló közösségfejlesztési folyamat célterülete Drávasztára, Okorág, Drávafok, Bogdása, Kákics és Sósvertike települések. Beszélte a projekt előkészítése során feltárt legjellemzőbb problémákról, valamint az elérni kívánt célokról. Ismertette azokat a tevékenységeket is, amelyek a specifikus-, a stratégiai-, valamint az átfogó célok megvalósításához szükségesek. Néhány mondatban összegezte a Projekt várható eredményeit, így például, hogy a település ünnepeihez, kiemelkedő alkalmaihoz kapcsolódó rendezvények, események erősítik a település vagy egy szűkebb csoport összetartozását, a közösségi és helyi identitást. Az ünnep kilépés a profán világból, megélése, méltó megemlékezése szint és különlegességet visz a hétköznapiakba, az ünneplés során a kikapcsolódás, a kulturális élmények, az ismeretszerzés is szerephez

juthat. Az ünneplés egyben szocializációs gyakorlat is, az ünnepi szokás felelevenítésébe bevont fiatalok megtanulnak ünnepelni, az idősebb generáció átadhatja tudását, hasznosnak, értékesnek érezheti magát. Ezt követően megnyitottnak tekintették a rendezvényt.

Tekintettel arra, hogy a kulináris élmény is fontos az emberek számára, különösen igaz ez a kisközösségekben, kistelepüléseken élők esetében, ezért nem csak maga az étkezés, de annak közös elkészítése is remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére. A felkínált ételek településenként és rendezvényenként változtak, ahogy az ünnepnaphoz tartozó további programok is.

5.2.1. MEGVALÓSULT SZOMSZÉDÜNNEP RENDEZVÉNYEK

A hagyományőrző ünnepektől eltérően, a szomszéd ünnepek nem egy - egy feledésbe merült népszokás, néphagyomány felelevenítésére szolgáló rendezvények, inkább kötetlen jellegű, főleg a szórakozást és az együttlétet, a kapcsolatépítést segítő rendezvények, amelyek alkalmat adnak az ismerkedésre, a találkozásokra, az információgyűjtésre és információcserére.

2019.05.04 DRÁVASZTÁRA – NYÁRINDÍTÓ SZOMSZÉDÜNNEP

A település a Dráva folyó partján fekszik, ahol a közösségi élet színtere a településhez tartozó kis-kikötő is. Itt olyan, rendezvények lebonyolítására alkalmas területet alakított ki az önkormányzat, amely a természet szépségére is felhívja az ide látogatók figyelmét. A település szabadtéri rendezvényeit rendszeresen itt tartják. Mivel az időjárás kedvező volt, így a tervezett helyszín (kultúrház) helyett a Nyárindító szomszédünnep is itt került megrendezésre.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ Az országosan is ismert, helyiekből álló Biseri Drave tamburazenekar nyitotta meg a rendezvényt, valamint a nap folyamán többször is színpadra állt és szórakoztatta a résztvevőket.
- ✓ A főzőversenyre jelentkező csapatok már reggel elkezdték a készülődést, hogy a meghirdetettek szerint időre le tudják készíteni húsételeiket, maguk és a kóstolni vágyók

---

számára. A főzőversenyen készülő ételek mellé a szervezők látvány malacsütéssel is készültek, ami szintén helyben került elfogyasztásra.

- ✓ Az étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.
- ✓ A délutánt gyermekek számára vetélkedők, kézműves foglalkozás, arcfestés tette színe-sebbé, melyben a területileg illetékes családsegítő szolgálat munkatársai segítettek.
- ✓ Egy vállalkozó szellemű (tűzoltóként dolgozó) helyi önkéntes - saját motorcsónakján biztosította a Drávai hajózás lehetőségét minden bátor érdeklődő számára.
- ✓ A rendezvény a főzőverseny eredményhirdetésével zárult.

2019.06.22 KÁKICS – NYÁRINDÍTÓ SZOMSZÉDÜNNEP

- ✓ A program a polgármester asszony nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A délelőtt folyamán gyermekműsor várta az érdeklődőket a falu központjában felállított rendezvénysátorban. Interaktív zenés gyermek előadáson a falu apraja-nagyja részt vett. A gyermekek nagyon élvezték a műsort. Jól szórakoztak miközben teljesítették a kapott játékos feladatokat. A műsor végén még a fellépő művész hangszerét is kipróbálhatták, jutalmul, az aktív részvételért.
- ✓ A gyerekprogramot közös ebéd követett, amelyen már a település felnőtt lakossága is részt vett. És mivel ismert, hogy „Jó ebédhez szól a nóta” - szomszédos település fiatal zenészei kis zenei aláfestést szolgáltatottak az ételek elfogyasztásához.
Az ebéd utáni desszertet a sütemény sütő versenyre benevezett édes és sós süteményekből biztosították. Erre a falusi asszonyoktól 6 féle sós - és 11 féle édes sütemény érkezett. Ráadásként egy kedves helyi önkéntes anyuka kezdeményezésére, helyben süthetett mindenki magának kürtős kalácsot a felállított mobil sütőn.
Az étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.
- ✓ A délután folyamán, helyi ügyes kezű férfiak által előző nap összeállított élő-csocsó pályán mérkőzhettek meg a vállalkozó kedvű 5 -5 főből álló gyermek és felnőtt csapatok. A versenyszellem, a győzni akarás és a pálya furfangos kiépítése órákon át tartó kacagást eredményezett játékosok és néző számára egyaránt.

-
- ✓ A délutánt a szomszédos területen található játszótérre szervezett solymász bemutató, a gyermekek számára légvár, kézműves foglalkozás, arcfestés tette színesebbé, melyben a területileg illetékes családsegítő szolgálat munkatársai segítettek.
  - ✓ A rendezvény a sütemény sütő verseny, valamint az élő csocsó bajnokság eredményhirdetésével zárult.

2019.08.24 SÓSVERTIKE - SZOMSZÉDÜNNEP

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A köszöntőket követően a helyi gyermekek előadása következett, akik színes műsorral készültek a rendezvényre. Nagyon jó kezdeményezésnek bizonyult, hiszen a szereplést vállaló gyerekek családtagjai (szülők-nagyszülők) még szívesebben és büszkén vettek részt a szomszédünnepen.
- ✓ A közös étkezés során, a helyiek által helyben, bográcsokban készülő ételeket tálalták fel a vendégek részére. Az étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.
- ✓ Az ebédet követően vendég fellépő zenés műsora szórakoztatta a résztvevőket.
- ✓ A délutánt gyermekek számára vetélkedők, kézműves foglalkozás, arcfestés, ugráló vár tette színesebbé, melyben a területileg illetékes családsegítő szolgálat munkatársai segítettek.
- ✓ A napot zenés - táncos mulatság zárta.

2019.08.25 BOGDÁSA – SZOMSZÉDÜNNEP

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A gyermekek részére egész nap játszóház biztosította a szórakozást. Számukra vetélkedők, kézműves foglalkozások, arcfestés, ugráló vár, trambulín tette színesebbé a napot, melyben a területileg illetékes családsegítő szolgálat munkatársai segítettek.
- ✓ A közös étkezés során a helyiek által helyben, bográcsokban készülő ételeket tálalták fel a vendégek részére.
- ✓ Az étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.

-
- ✓ A rendezvényen a településen élők minden korosztálya és a konzorciumi tagok teljes lakossága meg lett szólítva. Minden korosztály aktivizálása, a közösségi életbe való visszaintegrálása volt a fő cél. Az ebédet követően vendég fellépő zenés műsora szórakoztatta a résztvevőket.
  - ✓ A napot zenés - táncos mulatság zárta.

2019.09.21 OKORÁG - SZOMSZÉDÜNNEP

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A kulináris élmény is fontos az emberek számára, különösen igaz ez a kisközösségekben, kistelepüléseken élők esetében, ezért a szervezők főzőversenyt hirdettek. A jelentkező csapatok már reggel elkezdték a készülődést, hogy a meghirdetettek szerint időre el tudják készíteni húsételeiket, maguk és a kóstolni vágyók számára. Az alapanyagot az önkormányzat biztosította. A versenyen való részvétel egyik feltétele volt, hogy a vendégek számára is szabad ételfogyasztást kell biztosítani a csapatoknak. Az étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.
- ✓ Az étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.
- ✓ A rendezvényen a településen élők minden korosztálya és a konzorciumi tagok teljes lakossága meg lett szólítva. Minden korosztály aktivizálása, a közösségi életbe való visszaintegrálása volt a fő cél. Az ebédet követően vendég fellépő zenés operett műsora szórakoztatta a résztvevőket.
- ✓ A rendezvény a főzőverseny eredményhirdetését követően zenés – táncos mulatsággal zárult.

2020.06.28 DRÁVAFOK- LÁSZLÓ NAPI SZOMSZÉDÜNNEP

„Szent László, kinek "erős volt a keze, tetszetős a külseje, s miként az oroszlánnak, hatalmas lába-keze, óriási a termete, a többi ember közül vállal kimagaslott" egyik legnépszerűbb királyunk volt. Szent László király, egy fejjel kimagasodott vitézei közül. Harcokban olyan volt, mint a bátor oroszlán, békében meg olyan, mint a kegyes pásztor.

A monda szerint amikor a pestis, a döghalál pusztítani kezdett az országban, az egész nép László királyhoz fordult, mindenki tőle várt segítséget. Mint a juhok a jó pásztorhoz, úgy tódultak a király sátorához.

Szent László Istenhez könyörgött, tőle várt segédelmet. Isten éjszaka álmot küldött a királyra. Egy angyal jelent meg a szent király előtt, és azt mondta: „Vedd ijadat és tegezedet, menj ki sátrad elé, és minden célzás nélkül bocsásd el nyílvesződet. A vessző megmutatja, mit kell tenned.” Amikor László király felébredt, hozatta iját és tegezét, kilépett sátrából, felhúzta iját, aztán célzás nélkül elbocsátotta a nyílveszőt. A nyílvesző messze szállott, s ahol lehullt, egy genciána fűszalat átütött. A genciána, a keresztesfű kenőcse mentette meg a népet a döghaláltól, s azóta is Szent László fűvének nevezi a nép.

Érdekesség, hogy a szokástól eltérően, amely szerint a szentek ünnepe haláluk napja, Szent László napját június 27-én, a csillagjelenés napján ünnepeljük. A források szerint váradi sírjánál csodás gyógyulások történtek, így hamar zarándokhelyé vált a király nyughelye. Az emlékezet szerint a III. Celesztin pápa által a csodák kivizsgálására küldött két bíboros is szemtanúja volt a gyógyulásoknak, majd 1192. június 27-én déltájban egy égi jel tűnt fel a váradi székesegyház fölött. Fényes csillag gyúlt ki, s ott lebegett a magasban két órán át.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ Délidőben a helyiek által már reggel óta, helyben, bográcsokban készülő ételeket tálalták fel a vendégek részére.
- ✓ Az étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.
- ✓ Amíg az ebéd készült, a délelőtti folyamán a gyermekek számára vetélkedők, kézműves foglalkozás, arcfestés tette színesebbé, melyben a területileg illetékes családsegítő szolgálat munkatársai segítettek.
- ✓ Délelőtti 11 órakor Ünnepi Istentiszteletet tartottak a helyi református templomban, majd a közös ebédet követően a római katolikus vallást gyakorlók számára is Ünnepi Szentmisét celebrált a helyi katolikus pap.

-
- ✓ A testi és lelki feltöltődést követően a kultúrára terelődött a hangsúly. A művelődési ház nagytermében a polgármester úr megnyitotta Molnár Pál és Tóth György festőművész, szobrász és fotográfus kiállítását.
  - ✓ Amíg a felnőttek a képzőművészek munkáját csodálhatták, a gyermekek figyelmét az Ördögszekér Kompania zenés bábelőadása kötötte le.
  - ✓ A délután folyamán a szórakozásról zenei előadók fellépései gondosodtak.
  - ✓ Majd az estét, a „morzsa parti” – azaz a bográcsokban maradt maradék ételek elfogyasztása után, zenés - táncos mulatsággal zárták.

2020.07.18 SÓSVERTIKE SZOMSZÉDÜNNEP

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
  - ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
  - ✓ A rendezvényen a településen élő minden korosztály volt megszólítva, a helyiek aktivizálása, a közösségi életbe való visszahozása volt a fő cél.
  - ✓ Mivel a célcsoport nagyobb arányban aktivizálható, ha verseny jellegű tétje is van egy rendezvénynek, ezért az önszerveződő csapatok számára „Bogrács-parti” néven, főzőversenyt hirdettek, a helyi és a szomszédos településen élők bevonásával. Fő attrakció a kultúrház udvarán épített kemencében közösen süített „cigány kenyér” (punya) volt. A részt vevő csapatoknak az alapanyagot biztosította az önkormányzat. A versenyen való részvétel feltétele volt, hogy a rendezvényen résztvevők szabadon fogyaszthassanak az elkészült ételekből. Egyrészt így biztosították minden résztvevő számára az étkezés lehetőségét, másrészt tökéletes eszköz volt a kapcsolatteremtés kezdeményezésére.
- A kötetlen program és a közös étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.
- ✓ A délutánt a gyermekek számára vetélkedők, kézműves foglalkozás, arcfestés, ugrálóvár tette színesebbé, melyben a területileg illetékes családsegítő szolgálat munkatársai segítettek.
  - ✓ A napot zenés - táncos mulatság zárta.

2020.08.29 BOGDÁSA – NYÁRZÁRÓ SZOMSZÉDÜNNEP

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A helyiek által helyben, bográcsokban készülő ételeket (kétfajta pörköltet és babgulyást) tálalták fel a vendégek részére.
- ✓ Amíg az ebéd készült, a délelőtti folyamán a gyermekek számára vetélkedők, kézműves foglalkozás, arcfestés, csillámtetoválás, trambulín tette színesebbé, melyben a területileg illetékes családsegítő szolgálat munkatársai segítettek. A játékok mellett szabad tűzű kürtős kalács sütésben is kipróbálhatták magukat a bátor jelentkezők.
- ✓ A kulináris élvezet után, a délután folyamán a kulturális feltöltődésé volt a főszerep. A résztvevők szórakoztatásáról egy neves parodista előadása, majd egy mulatós zenész fellépése gondoskodott.
- ✓ A napot táncházzal és zenés - táncos mulatsággal zárták.

2022.06.10 DRÁVASZTÁRA – SZOMSZÉDÜNNEP

- ✓ A program az alpolgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A rendezvényen a településen élő minden korosztály volt megszólítva, a helyiek aktivizálása, a közösségi életbe való visszahozása volt a fő cél.
- ✓ A beszédeket a helyi hagyományörző gyermekcsoportok fellépése követte. A horvát néptánc csoport és a tambura zenekar előadása kellemes hangulatot varázsolt a komor falak közé. A résztvevők figyelmesen és szeretettel fogadták a gyermekek műsorát.
- ✓ A közös étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére, a műsort követően a szervező minden résztvevő számára biztosította a korlátlan ételfogyasztás lehetőségét.

2022.06.24 KÁKICS – CSALÁDI NAP

- ✓ A program a polgármester asszony nyitó beszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.

-
- ✓ A rendezvényen a településen élő minden korosztály volt megszólítva, a helyiek aktivizálása, a közösségi életbe való visszahozása volt a fő cél.
  - ✓ A délutánt a gyermekek számára vidámpark jellegű programok tették színesebbé. Ugráló várak, körhinta, lufi hajtogatás, csillámtetoválás, apró ajándékokért való horgászat várta a gyerekeket.
  - ✓ Amíg a kisebbek önfeledten játszottak, a felnőttek a sátor alatt beszélgettek. Remek lehetőség volt arra, hogy kötetlenül, az aktuális fontos kérdéseket megvitatva, kellemesen töltsék ők is ezt a pár órát.
  - ✓ A délutáni, gyermekeknek szóló programot, este, a kultúrházban folytatták a felnőttek. Stand up comedy jellegű színházi előadás a férfi és női párkapcsolat buktatóit ecsetelte, rendkívül jó hangulatot generálva a további időtöltéshez.
  - ✓ Az előadás végén kora esti vacsorát szolgáltak fel a résztvevők számára. A kötetlen program és a közös étkezés lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.

2022.06.26 DRÁVAFOK – FEDÉLELŐ SZOMSZÉDÜNNEP

A település vezetősége igyekezett a régi hagyományt feleleveníteni, és a hagyományos László Nap (régén búcsú nap) időszakára, közösségi programot biztosítani a település lakói számára. Ez a kezdeményezés sikeresnek bizonyult és a hagyományos László Nap „kinőtte” magát. Fedél Napok néven futó rendezvénysorozatként folytatódott tovább. Ezt próbálták egy új program-elemmel kiegészíteni, amely bár önálló rendezvény, mégis szorosan kapcsolódik a meglévő programokhoz. A nagy volumenű fellépőkben bővelkedő fesztivál jellegű rendezvény, első sorban szűkebb célcsoportra koncentrálnó ráhangoló napjaként egy új, közösségépítő programot becsempészni a lakosság életébe. A program a László Napból átalapult Fedél Napok Drávafok elő programjaként, a Fedélelő nevet kapta. Célja a településen és környékén élők motiválása, ráhangolása volt a további rendezvényekre.

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.

-
- ✓ Tekintettel arra, hogy a kulináris élmény is fontos az emberek számára, ezért a helyiek által már reggel óta, helyben, bográcsokban készülő ételeket tálalták fel a vendégek részére.

Az étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.

2022.06.30 OKORÁG - SZOMSZÉDÜNNEP

- ✓ A program a polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser vette át a szót.
- ✓ A közös étkezés során az elfogyasztott ételeket helyben, látványsütéssel készítették.
- ✓ Amíg az ebéd készült, a délelőtti folyamán a gyermekek számára vetélkedők, kézműves foglalkozás, arcfestés, csillámtetoválás, ugráló vár és trambulintette színesebbé.
- ✓ A délutánt egy spontán szerveződött „helyiek a vidékiek ellen” focimeccsel zárták.

2022.07.30 OKORÁG – PROJEKTZÁRÓ SZOMSZÉDÜNNEP

- ✓ A program az polgármester úr nyitóbeszédével kezdődött. Köszöntötte a résztvevőket és tájékoztatta a megjelenteket arról, hogy a rendezvény a TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00002 projekt keretében valósul meg, annak támogatási forrása igénybe vételével. Elmondta, hogy a mai rendezvény a záró programeleme a pályázatnak. Sajnálatait fejezte ki, hogy a projekten keresztüli közösségépítésnek egy szakasza itt lezárul. A Covid 19 időszakát követően rendkívül nagy szükségét érzi a projekt továbbvitelének, és bízik abban, hogy rövidesen folytatódhatnak, azok a megkezdett munkafolyamatok, amelyek a település lakosságának életére, a helyi életminőségre is pozitív hatást gyakorolnak. Megköszönte a munkáját a projektben dolgozóknak, a lakosság aktív részvételét, majd megköszönte mindazok önzetlen munkáját, akik szerepet vállaltak a rendezvény tervezésében, végezetül röviden ismertette a mai program menetét és átadta a szót a projekt vezetőjének.
- ✓ A polgármesteri köszöntőt követően a projektmenedzser röviden bemutatta a projektet. Elmondta, hogy a pályázat keretében megvalósuló közösségfejlesztési folyamat célterülete Drávasztára, Okorág, Drávafok, Bogdása, Kákics és Sósvertike települések.

Beszélt a projekt előkészítése során feltárt legjellemzőbb problémákról, valamint az elérni kívánt célokról. Ismertette azokat a tevékenységeket is, amelyek a specifikus-, a stratégiai-, valamint az átfogó célok megvalósításához szükségesek. Néhány mondatban összegezte a Projekt eredményeit, így például, hogy a település ünnepeihez, kiemelkedő alkalmaihoz kapcsolódó rendezvények, események erősítik a település vagy egy szűkebb csoport összetartozását, a közösségi és helyi identitást. Az ünnep kilépés a profán világból, megélése, méltó megemlékezése szint és különlegességet visz a hétköznapiakba, az ünneplés során a kikapcsolódás, a kulturális élmények, az ismeretszerzés is szerephez juthat. Az ünneplés egyben szocializációs gyakorlat is, az ünnepi szokás fellelevenítésébe bevont fiatalok megtanulnak ünnepelni, az idősebb generáció átadhatja tudását, hasznosnak, értékesnek érezheti magát. Szintén megköszönte a projektmenedzser munkáját, valamint a polgármester, a képviselő-testület, és nem utolsósorban a lakosság együttműködését.

- ✓ A rendezvényen a településen élő minden korosztály volt megszólítva, a helyiek aktivizálása, a közösségi életbe való aktivizálása céllal.
- ✓ A nyitóbeszédet követően a szervező, minden résztvevő számára biztosította a korlátlan ételfogyasztás lehetőségét.

A közös étkezés remek lehetőséget kínált a beszélgetésekre, kapcsolatok építésére a helyiek számára éppúgy, mint más településről érkezők részére.

- ✓ Az esős idő ellenére, az étkezést követően, a gyerekek szórakoztatását különböző játékok biztosították. Amíg a legfiatalabb generáció önfeledten és szabadon játszott, a felnőttek a település jelenéről és főleg jövőjéről beszélgettek.

5.2.2. TAPASZTALATOK

Településeken, első sorban forráshiány miatt egyre kevesebb a rendezvény pedig az apró falvakban a közösség építés ezen formája, a hagyományőrző rendezvényekhez hasonlóan, további lehetőségeket adhatna az identitás erősítésére, az itt élők életminőségének emelésére.

A „szomszédünnep” megszervezése és lebonyolítása számos, a jövőben megszervezésre kerülő közösségi eseményre nézve fontos információkkal, és jól hasznosítható tapasztalatokkal szolgált.

Általánosságban elmondható, hogy a szomszédünnepeken a rendezvények a közösségi élet fenntartása érdekében, főként gyermek és felnőtt programok összekapcsolásával zajlottak. A rendezvényeken a települések nagy része részt vett, a szomszédos (konzorciumi településekről) csak néhányan érkeztek.

A programok megvalósítása során a szórakozáson és mulatozáson volt a hangsúly, hiszen ez az a program, ami nagyobb arányban aktivizálja a lakosságot.

A szervezők igyekeztek olyan jellegű programokat szervezni, ami minden korosztály számára tartalmaz vonzó elemeket. A rendezvénynek jó visszhangja volt a rendezvény helyszínéül szolgáló településen élők körében szintúgy, mint a szomszédos településről érkezők körében.

Az ünnepi rítushoz kötődő cselekvés leképezi a társadalmi viszonyokat, kodifikálja az összetartozást. Az ünnepre szóló meghívó a közösségbe szól, a rítus elutasítása a közösség elutasítása, egyedül nem lehet ünnepelni.

A módszertani útmutató alapján elvárt eredmények teljesen vagy részben teljesültek. Kialakult a kezdeményezők köre, az úgynevezett „kemény mag” lettek az első önkéntesek. Láthatóvá válnak a közös érdeklődési körök. Az emberekben érzékelhető módon megfigyelhető volt az „egymást jobban megismerni” igénye.

Ha a hasonló programok rendszeressé válnak, várhatóan több aktivitás is történik. Ha a résztvevők jól érzik magukat, a rendezvénynek híre megy, ezáltal bővül a résztvevők, majd az önkéntesek köre is. Végezetül kialakulnak az adott közösség rendszeres találkozási alkalmai, és elkészül a programnaptár.

A szomszédos településen élők meghívása, aktív részvétele a programokban a szélesebb körű kapcsolatépítés eszköze lehet. A részvételi hajlandóságot pozitív irányba befolyásolja az, ha a helyi gyermekek is aktív résztvevői (szereplői) a programoknak. Egyrészt a szülők, nagyszülők szívesebben kicsalogathatóak, másrészt hosszútávon, mint felnővekvő nemzedékben – már most kialakíthatóak bennük a közösségi lét, a helyi identitás alapjai.

A közös étkezés is fontos eleme a rendezvényeknek, jó helyszín a kötetlen beszélgetésre, mely lehetővé teszi a célterület településéről érkezőknek, hogy jobban megismerjék egymást, és közösségeiket, új kapcsolódások jöhetnek létre, vagy régi kapcsolatok mélyüljenek.

A résztvevők megszólítása/összehívása a szervező településen és a konzorciumi településeken egyaránt a tradicionális, helyben szokásos módon és eszközökkel történt, minden családhoz eljuttatott meghívókkal, hirdetőtáblára kihelyezett plakátokkal.

A hagyományos/tradicionális módszer eredményesnek bizonyult, de a jövőben érdemes szélesíteni a palettát pl. közösségi oldalon való megjelentetés. Főleg a konzorciumot alkotó települések érdeklődő lakosságának tájékoztatására.

A rendezvényen kapott információk azt igazolták, hogy a közösségi interjúk, közösségi beszélgetések, közösségi felmérés eredményei, konklúziói megalapozottak.

A projektben megfogalmazott eredmények, várható kimenet eléréséhez időre, rendszerességre, több szervezett programra van szükség. A település ünnepeihez, kiemelkedő alkalmaihoz kapcsolódó rendezvények, események hosszútávon erősítik a település vagy egy szűkebb csoport összetartozását, a közösségi és helyi identitást.

5.3. LAKOSSÁGI RÉSZVÉTELI FÓRUMOK

A Projekt Megalapozó Dokumentumának 2.5.3. d. pontja szerint: „A Helyi Cselekvési terv elkészültét követően összesen 9 db részvételi fórumot tartunk; az első évben négy, a második és harmadik évben kettő, a negyedik évben egy alkalommal.

A részvételi fórumok keretében a közösségfejlesztési folyamat eredményeit értékelik a résztvevők, az érzékelt hatásokat elemzik és a Helyi Cselekvési Tervet aktualizálják, közösségi bizottságok keretén belül. Ezek demokratikus elven működő önszerveződő csoportok, melyek célja a helyi esélyegyenlőségi programok, közművelődési rendeletek, és egyéb stratégiai dokumentumok áttekintése. A fórumokat a szakmai vezető moderálja, aki a hat település mindegyikére kiutazik és a döntési folyamatot támogatja. Eredményeképpen a közösség tagjai felelősséget vállalnak a közösséget érintő ügyekért, érdekeiket érvényre juttathatják.”

Közösségfejlesztés módszertani útmutatója alapján, a részvételi fórum: „egy konkrét célra szerveződött, a közösség tagjainak részvételével megvalósuló olyan nyilvános találkozók, melyeken a helyi közösséget foglalkoztató kérdéseket, problémákat járják körbe, abból a célból, hogy

közösségi válaszok szülessenek az adott problémára. Lehet kics csoportos, strukturált beszélgetés, melynek célja a közös gondolkodás (pl. párbeszédkörök, szomszédsági tanácsok, kerekasztal beszélgetések), vagy a tágabb közösséget megszólító találkozó is (pl. lakossági fórumok), melyek célja az információk bevitele a közösségbe, vagy új cselekvő tagok bevonása, vagy egy civil szervezet, esetleg szociális szövetkezet létrehozása.”

A tevékenység célja:

- ✓ *a helyi társadalmat érintő kérdések megvitatása,*
- ✓ *a döntésekben való részvétel lehetőségének biztosítása*
- ✓ *lakosság részvételével történő problémafeltárás,*
- ✓ *elemzés és tervezés folyamatában az állampolgári attitűd fejlesztése, hogy a tagok átéljék: ez az én településem, közöm van hozzá, hatással lehetek, alakíthatom a körülöttem levő világot*

Projekt során megrendezésre kerülő lakossági részvételi fórumok:

<i>dátum</i>	<i>tevékenység</i>	<i>helyszín</i>
2019.06.03	lakossági részvételi fórum	Kákics
2019.06.04	lakossági részvételi fórum	Okorág
2019.06.05	lakossági részvételi fórum	Drávasztára
2019.06.06	lakossági részvételi fórum	Sósvertike
2018.08.03	lakossági részvételi fórum	Sósvertike
2018.08.17	lakossági részvételi fórum	Kákics
2018.08.24	lakossági részvételi fórum	Drávasztára
2022.05.10	lakossági részvételi fórum	Sósvertike
2022.05.12	lakossági részvételi fórum	Kákics
2022.05.17	lakossági részvételi fórum	Drávafok
2022.05.23	lakossági részvételi fórum	Drávasztára
2022.05.30	lakossági részvételi fórum	Okorág
2022.05.31	lakossági részvételi fórum	Bogdása

A TOP-5.3.1-16 felhívás 3.4.1.1. pontja szerint a helyi cselekvési terv elkészültét követően kötelező részvételi fórumok működtetése. Az első évben legalább négy, a továbbiakban évente

legalább két alkalommal. A részvételi fórumok az előírtak alapján kellő számban megvalósultak, viszont figyelembevéve a Covid 19 miatti rendezvényszervezési jogszabályi korlátozásokat nem mindig az előírt időtartamban kerültek megrendezésre.

A projekt keretében megtartott részvételi fórumok bizonyították, hogy a Helyi Cselekvési Tervben meghatározott megvalósítandó tevékenységek, a helyzetelemzésben feltárt problémák megoldását szolgálják.

A fórumon résztvevő, elkötelezett és aktív lakosság, biztosítéka a részvételi demokrácia erősítésének, a csoportos érdekek megjelenésének a helyi közösségben, a kooperációs hajlandóság erősítésének, az elkötelezettség létrejöttének, a megvalósításban való részvételre.

Bízunk abban, hogy a lakossági részvételi fórumok hosszútávon eredményesek voltak, remélhetőleg megtettük az első lépést afelé, hogy a lakosság a jövőben aktív szereplője lesz a helyi közösségnek.

5.4. TANULMÁNYUTAK

A közösségfejlesztés minőségét javítja egy – egy tanulmányút megvalósítása. A tevékenység célja új együttműködések kialakítása, a meglévők fejlesztése, a közös gondolkodás megteremtése és jó gyakorlatok megismerése. Célcsoport a közösségfejlesztési folyamatban érintett lakosok, szakemberek, és a települések vezető tisztségviselői.

Tanulmányút programelem során, „Lépj be a múltba” fantázia nevű történelmi időutazásokon vettek részt.

A projekt tanulókörei adtak irányt a tanulmányút helyszínének kiválasztásához. „*A falu megmentette a tradíció folytonosságát. A mi dolgunk átvenni tőle és tovább ápolni. A tűznek nem szabad kialudni.*” – mondta Kodály Zoltán. Erre a mottóra alapozva, a tanulókörökre olyan rendezvény sorozatot terveztek, amely alapja a régi hagyományok életre keltése úgy, hogy napjaink falusi létének élhetőbbé tételére konvertálják.

A nagyszülei - dédszülei mindennapi életéhez rengeteg olyan dolog tartozott, amit ma már csak hírből ismernek, pedig saját és családjaink életét is könnyebbé - színesebbé tehetik velük.

A régmúlt mesterségeit felidézve szerveztek, kosárfonó tanulóköröket és hagyományok ápolására, tésztakésztítő tanulóköröket.

Ennek a gondolatmenetnek továbbvitelével, valamint a közösségfejlesztésben együttműködők érdeklődésének figyelembevételével szervezték meg a tanulmányutjaikat.

Projekt során megrendezésre kerülő tanulmányutak:

<i>dátum</i>	<i>tevékenység</i>	<i>helyszín</i>
2021.09.21	tanulmányút	Kiskunhalas, Ópusztaszer
2022.07.09	tanulmányút	Mozsgó, Bikal

✓ **Kiskunhalas - Ópusztaszer**

2021. szeptember 21-én Kiskunhalasra és Ópusztaszerre látogattak, hogy megtekintsék magyarsághoz tartozó szellemi és kulturális örökségeket, értékeket, továbbá a látottak, hallottak alapján a kulturális közösségfejlesztésben használható jó gyakorlatokat ismerhessenek meg.

10 fő jelentkezett a tanulmányútra Kákics településekről. A résztvevők nagy része aktívan megvalósítója a helyi közösségfejlesztő – közösségépítő programoknak, de résztvevők között volt a polgármester, önkormányzati képviselő, illetve a települési könyvtár -mint kulturális intézmény- dolgozója, valamint a Pitypang Falumentő Egyesület, mint helyi civil szervezet néhány tagjai is.

A hétköznapi szükségletei valóságos alkotómesterekké tették az itt élőket. Csaknem minden Ormánsági férfi született fadaragó és házépítő mester volt, temetői fejfákat maguk faragták, házaikat maguk építették, szerszámaikat, eszközeiket, bútoraikat maguk készítették, az asszonyok maguk fonták és szőtték viseleteiket, a háztartási textileket. Ormánsági szöttek csodájára járnak még ma is. Az Ormánsági nép hagyományvilágának gazdagságát meg kell őrizniük! Bár Kákicson csipkevarrás nincs, de a kihálóban lévő helyi Ormánsági szöttek készítés mesteriségét kötelességük életben tartani. Kiskunhalasi csipkemúzeum jó pozitív példa arra, hogy ők, hogy mentették meg a tudást az utókornak. Az Ormánsági szöttek készítés beágyazása a térség életébe hosszú évek munkájával lehet, úgy, mint Kiskunhalason.

Az Ormánsági szöttek készítés is csak úgy maradhat fenn, ha az idősebbek átadják tudásukat a fiatalabb generációnak. Így évszázadokon át fennmaradhat egy-egy tájjellegű hagyomány, termék. Ha nem akarják, hogy a múlt homályába vesszen az ormánsági szöttek, akkor minél több

fiatalok kell bevonni a szőttes készítés mesterségébe. Ha nem is nemzeti érték, de a kis helyi közösségünk számára fontos a szőttes készítés fennmaradása.

A csoport ezt követően Ópusztaszerre, a Nemzeti Történelmi Emlékparkba folytatta útját. Ópusztaszer a magyarság történelmének, múltjának, identitás-tudatának fontos helyszíne, Magyarország egyik legismertebb muzeális intézménye, kiállító- és kirándulóhelye, nemzeti emlékhely. Kákicson Kiss Géza emlékmúzeum működik. Ahhoz, hogy turisztikailag attraktívabbá tegyék fejlesztésre, frissítésre szorul. Ópusztaszeren jó gyakorlatokat láthattak arra, hogy kell tematikusan berendezni, a turisták számára vonzóvá tenni egy népművészeti kiállítást.

✓ **Mozsgó és Bikal**

2022 július 9-én a közeli Mozsgóra és a Bikali Élmenyirtokra látogattak, hogy megtekintsék a magyarsághoz tartozó szellemi és kulturális örökségeket, értékeket, továbbá a látottak, hallottak alapján a kulturális közösségfejlesztésben használható jó gyakorlatokat ismerhessenek meg.

20 fő jelentkezett a tanulmányútra Kákics és Okorág településekről. A résztvevők nagy része aktív megvalósítója a helyi közösségfejlesztő – közösségépítő programoknak, de résztvevők között voltak a polgármesterek, az önkormányzati képviselők nagy része, továbbá a Pitypang Falumentő Egyesület, mint helyi civil szervezet néhány tagja is.

A projekt tanulóköréi adtak irányt a tanulmányút helyszínének kiválasztásához. „*A falu megmentette a tradíció folytonosságát. A mi dolgunk átvinni tőle és tovább ápolni. A tűznek nem szabad kialudni.*” – mondta Kodály Zoltán. Erre a mottóra alapozva, a tanulókörökre olyan rendezvény sorozatot terveztek, amely alapja a régi hagyományok életre keltése úgy, hogy napjaink falusi létének élhetőbbé tételére konvertálják.

A hétköznapi szükségletei valóságos alkotómesterekké tették az itt élőket. Csaknem minden Ormánsági férfi született fadaragó és házépítő mester volt, temetői fejfákat maguk faragták, házaikat maguk építették, szerszámaikat, eszközeiket, bútorait maguk készítették, az asszonyok maguk fonták és szőtték viseleteiket, a háztartási textileket. Ormánsági szőttesek csodájára járnak még ma is. Az Ormánsági nép hagyományvilágának gazdagságát meg kell őriznünk!

Őseik rájuk hagyott mesterségeit kötelességük életben tartani. Utazásuk célja az volt, hogy olyan jó, pozitív példákat gyűjtsenek össze, amik esetleg a jövőben alapot adhatnak arra, hogy

---

a helyi értékeinket hogyan őrizték meg, hogy kell tematikusan berendezni, a turisták számára vonzóvá tenni egy népművészeti kiállítást.

Első helyszín Mozsgó volt, ahol szintén futó projekt keretében hasonló tevékenységeket valósítottak meg. A projekt szakmai vezetője várta az utazókat, és vezette körbe a településen bemutatva minden olyan érdekességet, amelyre méltón büszkék.

A Biedermann kastélypark, a kastély, a jelenleg közösségi térként funkcionáló Kápolna, valamint Szőke Gábor Miklós: Pécsi muzsikusok, avagy A brémai muzsikusok magyar barátai közterti szobrának megtekintését követően folytatták útjukat (az alkotás részét képezi a kakas, mely szimbólum a kakasütés hagyománya miatt a község jelképévé vált).

A csoport ezt követően a Puchner Élmenybirtokra vette útját, ami Magyarország első tematikus élményparkja. Egyedülálló módon idézi fel és kelti életre a középkori Magyarországot: mesterek, színészek, harcedzett lovasok és íjászok, gyakorlott madarászok közreműködésével. Kortól és nemtől függetlenül, gyermek és felnőtt egyaránt megtalálja a számára legizgalmasabb elfoglaltságot, időtöltést.

A 7,5 hektáron elterülő élménybirtok területileg 5 nagy egységre tagolódik: a Mesefalu, az Óváros, a Főtér, a Reneszánsz Palota és a Lovagi Küzdőtér. A közel 35 építményben műhelyek, boltok, vendéglátó egységek és képzésre, foglalkozások megtartására alkalmas helységek kerültek kialakításra, amelyek rendkívül sok látnivalót és élményt tartogattak a csoport számára is.

A nap végére bár elfáradva, de rendkívül sok új ismerettel és még több élménnyel gazdagodva, „kilépve a múltból, és visszatérve a jelenbe” egy közös vacsorával fejezték be a napot, ahol lehetőségük volt átbeszélni a szerzett tapasztalatokat, élményeket, érzéseket, majd a lovas színház Fehérlófia előadásának megtekintésével zárták a napot.

Történelmi időutazásuk során nem csupán új ismeretekkel gazdagodtak, de újabb lépést tettek a helyi közösségépítés folyamatában. Az együtt töltött idő közelebb hozta egymáshoz azokat az embereket, akik munkájuk miatt kapcsolatban állnak egymással.

5.5. TANULÓKÖRÖK

A tanulókörök lényege, hogy a résztvevők és az önkéntesek tudásbázisára alapozottan megosztják egymással a helyi ismereteket, egyéni tudásukat. Ezáltal megvalósul a generációk közötti tudásátadás, az egymástól tanulás. A tanulókörök tulajdonképpen demokratikus kiscsoportos párbeszédnek. Minden tanulókör végeztével a résztvevők végig gondolják, összefoglalják, hogy mit tanultak, milyen készségeket sajátítottak el egymástól és ezzel miként tudják segíteni a helyi közösség fejlődését.

A tevékenység célja:

- ✓ helyi tapasztalatok és tudás kölcsönös kommunikációja;
- ✓ a helyi közösségi önképzés és aktivitás fejlesztése;
- ✓ a közösségi-társadalmi cselekvések melletti elköteleződés megalapozása;
- ✓ kommunikációs készség fejlesztése, egymásra figyelés, generációk közötti tisztelet elmélyítése, egymás munkájának elismerése.

A programtól várható eredmények:

- ✓ jelentős közösségi aktivizáció;
- ✓ önképzés, mely kihat a későbbiekben az egyéni érvényesítő képességre és boldogulásra;
- ✓ önkéntesség eszméjének terjedése;
- ✓ motivációs- és motiváló képesség javulása;
- ✓ új tapasztalatcserén alapuló programok kialakítása.

A Közösségfejlesztés módszertani útmutató alapján a tanulókör olyan önszerveződő kiscsoport, ahol a résztvevők egyeztetett rendszerességgel összejönnek, hogy az általuk meghatározott terv szerint tanuljanak, vitázzanak adott témáról, vagy kulturális tevékenységet végezzenek. Az önképző körök munkája a tagok tapasztalatára épül, céljuk, hogy egymástól tanuljanak, együtt gondolkodjanak az általuk választott témakörben.

A tevékenység célja, hogy:

- a társadalmi tapasztalat és tudás kommunikációja
- a társadalmi tudatosság, aktivitás fejlesztése
- elköteleződés a közösségi-társadalmi cselekvések mellett

- *fejlődjön a helyi demokrácia a demokratikus készségek begyakorlása által: kommunikációs készségek fejlesztése, egymásra figyelés, udvariasság, kölcsönösség, egymás munkájának elismerése, tisztelet, stb.*

Projekt során megrendezésre kerülő tanulókörök:

<i>dátum</i>	<i>tevékenység</i>	<i>helyszín</i>	<i>tevékenység/téma</i>
2018.08.15	tanulókör	Kákics	Vár a mesék birodalma
2018.12.30	tanulókör	Okorág	Vár a mesék birodalma
2019.05.02	tanulókör	Kákics	Ügyes kezek - kosárfonás
2019.07.27	tanulókör	Drávasztára	Ügyes kezek - kosárfonás
2020.08.05	tanulókör	Sósvertike	Ügyes kezek - kosárfonás
2020.10.14	tanulókör	Kákics	Ügyes kezek - tésztakészítés
2021.08.27	tanulókör	Okorág	Ügyes kezek - kosárfonás
2021.09.03	tanulókör	Bogdása	Ügyes kezek - kosárfonás
2021.11.08.	tanulókör	Drávafok	Zene az kell
2021.11.22.	tanulókör	Drávafok	Zene az kell
2021.12.03.	tanulókör	Drávafok	Zene az kell
2021.12.13.	tanulókör	Drávafok	Zene az kell stúdiófelvétel
2021.12.15.	tanulókör	Drávafok	Zene az kell VIFDEO felvétel
2022.06.16	tanulókör	Sósvertike	Ügyes kezek - tésztakészítés
2022.07.16	tanulókör	Kákics	Emlékek életre keltik a múltat
2022.07.22.	tanulókör	Okorág	Emlékek életre keltik a múltat
2022.07.28	tanulókör	Drávasztára	Ügyes kezek - kosárfonás
2022.07.29.	tanulókör	Kákics	Emlékek életre keltik a múltat

A helyi cselekvési terv szerint, a tanulókörök lényege, hogy a résztvevők és az önkéntesek tudásbázisára alapozottan megosztják egymással a helyi ismereteket, egyéni tudásukat.

A közösségfejlesztési folyamat tanulási folyamat is, elsősorban cselekvés általi tanulás. Az emberek megtanulják a közös cselekvés közben, hogy hogyan kell közösségben viselkedni, megszólalni, bemutatni saját magukat, együttműködni másokkal – megtapasztalják állampolgári mozgásterüket, kitanulják szerepeiket.

E mellett szervezett, formális tudásbevitelre is szüksége van a közösségeknek ahhoz, hogy tovább tudjanak lépni.

A tevékenység célja: a helyi tapasztalatok és tudás kölcsönös kommunikációja; a helyi közösségi önképzés és aktivitás fejlesztése; a közösségi-társadalmi cselekvések melletti elköteleződés megalapozása; kommunikációs készség fejlesztése, egymásra figyelés, generációk közötti tisztelet elmélyítése, egymás munkájának elismerése.

A közösség bizonyos fokú szervezettségi szintje alap feltétele az együttműködő, önmagát fejlesztő helyi közösségnek. A szervezetlenség az izolációnak, a megosztottságnak és a kiszolgáltatottságnak a talaja. A szervezettség ezzel szemben a közösségi kommunikációt és programcserét, az elköteleződést, a közösségi tervezést és cselekvést, az együttműködést hozza létre. A külső rásegítés, a „jó alkalom” teremtés az első lépés ahhoz, hogy a helyi lakosok kimozduljanak passzivitásukból és pozitív érzelmi viszonyulást követően elkezdjenek tevékenykedni.

A „jó alkalom” megteremtése, a helyi lakosság mobilizálása, vagyis megszólítása és bevonása a közös gondolkodásba és helyi cselekvésbe, valamint a folyamatos közösségi kommunikáció megszervezése és fenntartása komoly feladat volt.

Az aktivizáló módszerek közül, figyelembe véve a közösség adottságait és a kezdeményezők csoportjának sajátosságait, mérlegelniük kellett, hogy melyik módszer a legalkalmasabb a cselekvők körének kialakítására.

Jó módszernek ígérkezett a tanulóköri mozgalom elindítása, amelynek célja nem csupán tudás átadása és növelése, hanem hosszú távú eredményként a társadalmi tapasztalat kommunikációja és a társadalmi tudatosság, aktivitás fejlesztése.

A tanulókör emberek kis csoportja, amely hosszú időn keresztül újra meg újra összejön, hogy a terv szerint tanuljon, vagy kulturális tevékenységet végezzen. Egy jó tanulókör alapja nem más, mint a kör vezetőjének és résztvevőinek együttes tudása, jó tananyagokkal párosítva.

A tanulókörben a munka a résztvevők saját szükségleteik és érdeklődési területeik szerinti tudáskeresésére épül. A munkát a demokratikus értékek jellemzik, melynek fényében az egyének közötti tapasztalatcsere és az elemzés kerülnek előtérbe, és a végső eredmények függenek a résztvevőknek a munka megtervezése és kivitelezése során tanúsított aktív részvételétől.

A „jó alkalom”-nak ígérkezett (a közösségi beszélgetések alapján) egy ősi mesterség ismereteinek felelevenítése, ami bevonzza az érdeklődőket és a későbbiek folyamán a direkt tanulókör átalakulhat egy együttműködő, demokratikusan működni képes közösséggé.

✓ Ügyes kezek – tésztakészítés (2 alkalommal megvalósult programelem)

„ *A falu megmentette a tradíció folytonosságát. A mi dolgunk átvenni tőle és tovább ápolni. A tűznek nem szabad kialudni.* ” – mondta Kodály Zoltán.

Erre a mottóra és a faluban az asszonyok közti beszélgetésekből felmerülő igényekre alapozva olyan rendezvény sorozatot terveztek, amely alapja a régi hagyományok életre keltése úgy, hogy napjaink falusi létének élhetőbbé tételére konvertálják.

A nagyszüleik - dédszüleik mindennapi életéhez rengeteg olyan dolog tartozott, amit ma már csak hírből ismerünk, pedig saját és családjaink életét is könnyebbé – színesebbé tehetjük vele. Az őszi időszakhoz nagyon sok jeles szokás tartozott. Ebben az évszakban voltak a betakarítások, a korai esteledés számos olyan lehetőséget biztosított a társas összejövetelekre, ami a nyári dolgozások napokban nem volt megoldható. A közösségi lét általában mindig valami feladat végzéshez kapcsolódott, jó hangulatban pedig a munka is gyorsabban ment.

Ilyen összejöveteleket biztosított a lekvár főzés, a kukoricafosztás, a fonó és természetesen a tészta készítés is.

A fentiekből ez utóbbit emelték ki, ami a mai korban élő családok számára is hasznos lehet. Mint kiderült, a nők többsége talán a nagymamáját látta utoljára tésztát gyúrni a családi étkezések alapanyagának biztosítására. Tudják, hogy „csak” liszt, tojás és só kell hozzá, de még sohasem csináltak. Igazából nem is tudják pontosan, hogyan álljanak neki.

Ezen felbuzdulva a településen élő lányokat/asszonyokat a tanulókör programon belül közös tésztagyúrára hívták össze. Helyben találtak olyan önkéntest, aki csak házi tésztát használ otthon, és volt kedve megmutatni/megtanítani a résztvevőknek, hogy nem is olyan ördögös dolog ezt elkészíteni.

A programok jó hangulatban teltek, az ismeretátadáson túl előjöttek a régi családi emlékek, a nagymamáról, aki minden vasárnapi húslevesbe ezt a tésztát főzte. Jó alkalom volt arra, hogy egy kicsit a falu életéről is beszélgessenek. Rengeteg emlék került felszínre.

Meséltek nagyszüleik, dédszüleik paraszti életéről, munkásságáról, az ormánsági hagyományokról, régen használt munkaeszközökről, használati tárgyairól.

A foglalkozás derűs légkörben zajlott. A közös tevékenység és a kötetlen beszélgetés igazi kis csapatot kovácsolta a résztvevő háziasszonyokat.

A program végén a kész tésztát haza vihették, hogy megtapasztalják azt is, hogy a vasárnapi húsleves mennyivel jobb lesz majd ezzel a tésztával készítve.

Az érdeklődők, szívesen tanulnák tovább a házi téstakészítés és egyéb konyhai fortélyok alapjait, ezért a programot a jövőben folytatni fogják a településen, és legközelebb mindenki saját gyúrotáblával és nyújtófával érkezik a „tészta délutánra”.

✓ **Ügyes kezek – kosárfonás (6 alkalommal megvalósult programelem)**

„... a vesszőfonó készség és hajlam úgyszólván vérében van népünknek...”

A térség, mint Ormánység tájegység, Baranya megye délnyugati szögletében fekvő sík, mocsaras, erdős terület. Az itt élők az árvízveszély miatt házaikat hatalmas talpfákra építették, a falakat sövényből fonták, és sárral tapasztották. Mind a házak, kerítések készítésére, mind a paraszti élet megkönnyítésére használták a kosárfonás mesterségét.

A paraszti kosárfonás elterjedt volt a területen. Kisméretű kétfülű kosarat használtak a paraszti gazdaságok burgonya, szén, szemét, trágya szállítására. Nagy, oválisan nyújtott kétfülű kosár szükséges a polyva, a szecska, a takarmány szállítására, a bab, az aszalt gyümölcs tárolására. A kétfülű kosárnak egyetlen falun belül egyetlen gazdaságban is több formai és méretbeli változata fordul elő.

Magyarországon a vesszőfonás alapanyagaként leggyakrabban a fűz különböző fajtáit használják. Az Ormánységben a folyók melletti ártereken fűzféléket, gyékényt, sását és kákát használtak fonható anyagként.

Nagyszüleink hagyatékából számtalan használati eszköz a mai napig megtalálható a települések házaiban. A Sellyei és Kákicsi múzeumokban még láthatóak a méhészettel foglalkozók által készített - zsupból font méhkosarak, a paraszti házakban használt fonott ülőlapú bútorok, halászatoz – vadászathoz használt fonott eszközök (vejsz, vorsa, csikkas).

A fent leírtak alapján megállapítható, hogy a kosárfonás nem csak Európa és Magyarország, de Ormánysági tájegység szinten is nagy történelmi múltra tekint vissza. Ez a területi adottságokon túl, annak tulajdonítható, hogy az alapanyag a fűzvessző olcsó, szinte bárhol beszerezhető, kedvező tulajdonságokkal rendelkezik (könnyen megmunkálható, hajlítható, vágható) és primitív eszközökkel és módszerekkel meg lehet munkálni.

A programokban Iszák Ilona képzett kosárfonó oktató kapott felkérést, önkéntes munkában a településeken kosárfonó alapismereteket tartalmazó elméleti és főleg gyakorlati tudásátadáson alapuló tanulókörnek nevezett foglalkozást tartani az érdeklődők számára.

A résztvevők megismerkedtek a fonható anyagokkal, a helyben található vessző gyűjtésének és feldolgozásának alapjaival, elsajátították a gyűrűfonás és a belülvéges berakás technikáját, valamint lezárásként a hárompáros szegés készítését.

A foglalkozás az ismeretátadáson kívül jó alkalom volt arra, hogy egy kicsit a falu életéről is beszélgessenek. Rengeteg emlék került felszínre. Főleg az idősebbek meséltek nagyszüleik, dédszüleik paraszti életéről, munkásságáról. Emlékeikben őrzött hagyományokról, régen használt munkaeszközökről, használati tárgyokról. Néhol még a nagypapa által készített két füles kosár, sőt a nagymama által használt fonott véka is felderengett.

A foglalkozás derűs légkörben zajlott. Az elkészített szappantartókat a résztvevők a program végén (nagy örömeikre) haza vihették. Az érdeklődők, szívesen tanulnák tovább a mesterség alapjait, ezért a programot a jövőben folytatni fogják a településen.

✓ **Emlékek életre keltik a múltat (3 alkalommal megvalósult programelem)**

A nagyszüleink - dédszüleink mindennapi életéhez rengeteg olyan dolog tartozott, amit ma már csak hírből ismerünk, pedig saját és családjaink életét is könnyebbé – színesebbé tehetjük vele. A hétköznapi szükségletei valóságos alkotómesterekké tették az itt élőket. Csaknem minden Ormánsági férfi született fadaragó és házépítő mester volt, temetői fejfákat maguk faragták, házaikat maguk építették, szerszámaikat, eszközeiket, bútorait maguk készítették, az asszonyok maguk fonták és szőtték viseleteiket, a háztartási textileket. Ormánsági szöttesek csodájára járnak még ma is.

A régmúlt mesterségeit felidézve szerveztek, kosárfonó tanulóköröket és hagyományok ápolására, téstakészítő tanulóköröket. Ennek a gondolatmenetnek továbbvitelével, valamint a közösségfejlesztésben együttműködők érdeklődésének figyelembevételével tanulmányutakat szerveztek. Kákicson Kiss Géza emlékmúzeum működik. Ahhoz, hogy turisztikailag attraktívabbá tegyék fejlesztésre, frissítésre szorul, ehhez több jó gyakorlatot is láttak.

Ennek a gondolatmenetnek lett következő állomása az a tanulókör sorozat, ahol a település idősebb korú lakosságát hívták össze azzal a céllal, hogy összegyűjtsük azokat a tárgyi és egyéb emlékeket, amelyeket az ő korosztályuk még őriz.

Az Ormánsági nép hagyományvilágának gazdagságát meg kell őrizni, ezért egyértelműnek tűnt, hogy az első hasonló témájú tanulókörrre azt a korosztályt kellett beszélgetésre, közös gondolkodásra hívni, akik a legtöbb emlékekkel rendelkeznek és a legtöbbet tudták elmondani a régmúltról.

Ezek az emlékek életre keltik a múltat, és a résztvevők felidézve kellemes és kevésbé kedves emlékeiket, meséltek nagyszüleik, dédszüleik paraszti életéről, munkásságáról, az ormánsági hagyományokról, rég használt munkaeszközökről, nagyszüleik által készített használati tárgyakról, a helyi tanítóról és az elemi iskolában történekekről. Kákicson a 70-es évekig működött helyben iskola, ezekről az időkről is sok tréfás emlék került felszínre.

A beszélgetés során kiderült, hogy nagyon sok olyan dolog van a családok tulajdonában, amelyeket generációról generációra örökítve őriznek, mint például megsárgult fényképek, iskolai üzenők, ormánsági szöttesek, szövéshez használatos rokkák, szövőszék alkatrészek, egyéb használati eszközök, stb.

Lassan kiderült, hogy mindenki tulajdonában van olyan tárgyi emlék, amit szívesen felajánl egy helyi emléktár, helytörténeti kiállítás létrehozásához. Ezeket a következő hetekben össze is gyűjtik, és a soron következő tanulóköri alkalomra el is hozzák. Nagyon örültek a kezdeményezésnek. A közös tevékenység és az élmény dús beszélgetés igazi kis csapatot kovácsolta a résztvevőket.

✓ **A zene az kell (5 alkalommal megvalósult programelem)**

A zene csodás varázserővel bír, hatást gyakorol szívverésünkre, légzésszámunkra, az érzelmek irányításáért felelős agyi területeket is aktiválja. A zene ugyanazon a nyelven szól mindenkire, utánozhatatlan áthidalóként működve a korosztályok, kultúrák, és a nemzetek között.

Az emberi hang egy mindenki számára hozzáférhető hangszer. A zenei tevékenységek maradandó változásokat idéznek elő az emberi idegrendszerben anatómiai és élettani szinten, közvetve a kognitív funkciók fejlődésére is hatást gyakorolnak.

A zenetanulás hat a figyelmünkre, koncentrációnkra, memóriánkra, kommunikációnkra, kifejezőképességünkre, logikánkra, téri tájékozódásunkra, mozgáskoordinációnkra, időszervezésünkre, idegen nyelvek tanulására és matematikai képességeinkre. A zenei képzés továbbá növeli a kreativitásunkat, problémamegoldó- és alkalmazkodóképességünket, önbecsülésünket, belső kontrollunkat és emocionális érzékenységünket.

A gyermekkorban belsővé vált művészeti és esztétikai értékek végigkísérik az ember életét, tudattalanul is befolyásolják és jó irányba terelik döntéseit.

Az éneklés az egyik legcsodálatosabb testtanulási gyakorlat. Eközben ugyanis a gyermek agyának olyan virtuóz módon kell a hangszalagokat modulálnia, hogy hajszálpontosan a megfelelő hang jöjjön ki.

Ez a lehető legjobb finom motorikus gyakorlat és ugyanakkor ez a feltétele minden későbbi, nagyon differenciált gondolkodásmódnak is.

Ráadásul az éneklés esetében egy nagyon komplex kreatív teljesítményről van szó. A gyerekek az egész dalt fejben kell tartania ahhoz, hogy egzakt módon a megfelelő időpontban eltalálja a megfelelő hangot.

Ezen kívül a gyerekek valami csodálatos dolgot is megtapasztalnak: azt ugyanis, hogy nem tudunk félni, ha énekelünk. Ma már tudják a neurobiológusok, hogy a felszabadult agy éneklés közben nem képes félelemérzéseket mobilizálni. A gyermek a kórusban megtanul alkalmazkodni is a többiekhez, ami a szociális kompetencia egyik feltétele.

Kórusban énekelni nemcsak élvezetes, hanem egészséges a test és a lélek számára. Közösségépítő szempontból pedig külön pozitívumokat is hordoz: közösségérzetet ad és javítja a szociális közérzetet.

A kórusénekesek sokkal jobban érzik magukat a társadalomban és kisebb közösségekben is, más emberek között. Ez nem jelent többet annál, hogy érdemes közösségi tevékenységeket végezni, ahol megtaláljuk a szerepünket és a funkcionkat.

Programszervezés tekintetében Drávafokra esett a választás. Több okból is. Egyrészt ez volt az a kisközség, ahol a „Covid helyzet”, a többi konzorciumi településekhez viszonyítva, kissé visszafogottabban volt jelen, másrészt lakosság száma a legmagasabb, illetve itt működik általános iskola is, továbbá a lakossági beszélgetések során felmerült egy kórus létrehozásának gondolata is.

Szinte minden adott volt, hogy egy hasznos közösségi programot valósítsanak meg tanuló körként a településen. Az elhúzódó pandémiás helyzetben, egyetlen közösségi kezdeményezés lehetőségnek a gyermekeken keresztüli megszólítás kínálkozott.

A gyerekek eléréséhez a helyi általános iskola segítségét kértük, akik lehetőséget biztosítottak egy motiváló beszélgetés megszervezésére, melynek eredményeként 14 gyerek részvételével

---

megalakították a tanulóköri kórusukat. A helyi iskola felújítása miatt az önkormányzat az oktatási intézmény számára átadta a helyi művelődési házat, az alsó tagozatos gyermekek iskolai oktatásának lebonyolítására, így a toborzó beszélgetésekre, valamint a tanulóköri foglalkozásokra nem tudtak más helyszínt biztosítani számunkra, mint az általános iskola felújítási munkálatok alatt nem álló részét, a tanórán kívüli időszakban (16 óra után).

Hogy a gyermekek számára vonzóbbá és érdekesebbé tegyék a tanulóköri részvételt, a kóruséneklést kiegészítették egyéb lehetőségekkel:

Ünnephez közeledve közösen választottak egy karácsonyi dalt, amit betanulást követően egy igazi hangstúdióban felénekeltek.

A stúdió felvétel során lehetőség volt a stúdió hangszereit, illetve az összes technikai berendezést használni. A felénekelte dalokat a felvétel után keverték és masterelték. A stúdió munkatársa a gyermekek közreműködésével bemutatta azokat a technikai fogásokat, amit a mai sztároknál meg szoktak tenni: helyre húzzák a hangokat, effektezték és a zenébe illesztették. A végeredmény pedig egy valóban profi hangfelvétel lett, amit mindenki szívesen hallgat.

A dal felvétel után az elkészült zenei hangfelvétellel a Szigetvári Vigadó épületében videoklipet forgattak. A felvett dalhoz több kameranézetből, többszöri előadássorán készítettek kliprészleteket, amelyet utána szintén a gyerekek közreműködésével vágtak egy végső videoklippé. A videó gyártásának összetett menetét a gyerekek is megtapasztalták, illetve aktív közreműködői voltak a folyamat egészének.

A résztvevő gyerekek, szülők, egyéb családtagok, ismerősök, pedagógusok örömeire karácsonyi ajándékként felkerült a projekt és az iskola közösségi oldalára, így az szívmengető élmény garantáltan maradandó lett. A Facebook oldal statisztikai adatai alapján az elért emberek szám 3,3 E, bejegyzéshez fűződő aktivitás 1,9 E, 40 megosztás, 73 reakció, 19 hozzászólás. A stúdiófelvétel és a videoklip forgatás Szigetváron zajlott, ahová a gyermekek utaztatásában a települési falugondnoki szolgálatok voltak segítségükre.

Rendkívül jó visszhangja volt az akciónak a szűkebb és tágabb környezetben is. Sok visszajelzés érkezett, ami még sok ilyen megvalósuló „produkciót” kíván a jövőben. A gyerekek azóta is szívesen vesznek részt a tanulóköri foglalkozásokon, és élvezik a közös éneklést.

✓ Vár a mesék birodalma (2 alkalommal megvalósult programelem)

A népszokások művelése, átadása a generációk között egyértelmű hatással van a helyi közösségek identitásának megőrzésére, erősítésére.

Kiss Géza (református lelkész, néprajz kutató, szociológus) Kákics híres szülőtte műveiben a baranyai magyarság egy kisebb egységes részének szellemi termékeit mutatta be, mintaszerű előadásban számos pusztulásnak indult kincsét mentve meg a végső elenyészéstől. A helyiek életét, mindennapjait követve, a színhagyományok, néphit, népszokások, a népnyelvre, szólásokra, közmondásokra, népi dalokra-játékokra, mesékre fókuszálva gyűjtötte és őrizte meg az utódok számára őseink kulturális és társadalmi értékeit.

Mesegyűjteménye, régi tájnyelvezete miatt nem könnyű olvasmány - sokszor még a felnőtteknek is komoly kihívás.

Kötelességünk emlékét őrizni, munkásságát megismertetni az ifjabb helyi generációval ezért a mesét választották eszköznek arra, hogy a szórakozás mellé becsempésszék a helyi a kulturális értékek megismertetését, valamint a mese egyéb fejlesztő hatását is felhasználják.

A mese a legősibb műfajok egyike. Csodás, valószerűtlen elemekkel átszőtt, általában fiktív időben és térben játszódó, szerencsésen, örömteli eseménnyel végződő történet.

A mese eredendően nem gyerekeknek szól, csak a 19. század hozta magával a nagy fordulatot. A mese a csodák, a fantázia birodalmát képviseli, és ez a közeg sok rokonságot mutat a gyermekek világával. A kisgyermeknek is nap mint nap sok konfliktussal kell szembenéznie. A mese hőséne sokféle elvárásnak kell megfelelnie, és egy kisgyermeknek szintén. A gyermek gyakran érzi életét kuszának, és ezért különösen rá van szorulva arra, hogy megértse, hol a helye ebben a bonyolult világban, ahol neki valahogy boldogulnia kell. A magány és az elszakadás kétségbe ejti, gyakran fél. Ezeket az érzéseket sokszor nem tudja szavakban kifejezni. Segíteni kell neki, hogy összefüggéseket találjon és eligazodjon érzései labirintusában. A mesék sokféle érzélem megmutatására alkalmasak, és hozzásegítik a gyermeket ahhoz, hogy ezeket az érzelmeket úja és újra átélhesse, megtapasztalhassa.

Mindenki szereti a meséket. A mese segít kiszakadni a szürke hétköznapiakból, a mókuserékből, ahol majdnem mindig ugyanazok a dolgok történnek, telis-tele iskolai vagy munkahelyi problémákkal, kapcsolati nehézségekkel, betegségekkel, anyagi gondokkal, stb.

A mesékben, a rossz elnyeri méltó büntetését, még ha az életben nem is. Ugyanakkor reményt ad, az elesett, a mindenki által lenézett szereplők is lehetnek szerencsések, ha elég bátrak ki-próbálni magukat új helyzetekben és képesek a megszokott életet is maguk mögött hagyni.

A rendszeres mesélés pozitív hatásai a gyermekek életében:

- ✓ fejleszti a szókinccset
- ✓ fejleszti az empátikus képességet, azonosul a szereplő helyzetével, ezáltal pedig együtt érzővé válik más gyerekekkel, felnőttekkel, átéli mások örömét, bánatát
- ✓ azzá válhat egy időre, amivé csak szeretne, így fejlődik a fantáziája, képzelete és ezáltal kreativitása is
- ✓ segít a felgyülemlett feszültségek feldolgozásában, levezetésében
- ✓ fejlődnek kapcsolatai, megismer a mesén keresztül olyan helyzeteket, emberi vonásokat, amikkel majd élete során sokszor fog találkozni
- ✓ különbséget tud tenni jó és rossz között, és megtanulhatja, hogy az életben nem csak jó dolgok történnek
- ✓ megismerheti az emberi gonoszsgot is a boszorkányokon, sárkányokon, irigy testvéreken, szomszédokon vagy más gonosz szereplőkön keresztül
- ✓ megtanulja, hogyan nézhet szembe félelmeivel és miként győzheti le azokat
- ✓ reményt ad, hogy bármilyen helyzetben is van jelenleg, neki is lehet esélye a boldogságra, ha küzd és harcol azokért a dolgokért, amiket szeretne elérni az életben
- ✓ segít azt is megtanulni, hogy ne futamodjon meg az élet kihívásaitól, nehézségeitől

Hosszú távú célok:

- ✓ a résztvevők nem direkt módon közvetített ismeretátadás során megismerik a falu kulturális örökségét, amit a fiatalabb generációnak továbbadhatnak, ezáltal hozzájárul a helyi identitás fejlesztéséhez
- ✓ a gyermek pozitív viszonyt alakít ki a könyvekhez és az olvasáshoz (olvasóvá nevelés), valamint fejlődik szókinccse, empátikus készsége, gondolkodása, képzelete
- ✓ értő olvasás megtanulása után tanulási képessége is erősödik, jobban teljesít az iskolában, sikerélménye lesz, esetleges továbbtanulására (pályaválasztására) is hatással lesz
- ✓ szülők hozzáállásában is bekövetkezhet változás, a közös olvasás és élmény hatására erősödik önbizalmuk, esetleg újra képesek lesznek tanulni, végzettséget szerezni

Az olvasás megszerettetése, az ismeretszerzés igényének felébresztése, a mesék példamutató értékrendjének közvetítése a hátrányos helyzetű családok olvasásszocializációját és társadalmi felzárkózását segíti elő.

5.6. KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁG ÉS BŰNMEGELŐZÉS PROGRAMOK

A projekt keretében a települési szinten kerülnek megszervezésre a közlekedésbiztonsági, bűnmegelőzési és közbiztonsági rendezvények. A rendezvények alkalmával bevonásra kerül az a Megyei Rendőrfőkapitányság Bűnmegelőzési csoportja, a bűnügyi helyszínelők és a Polgárőrség is.

Projekt során közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési hetet tartották 2019 március 18. - március 23. között, valamint közlekedésbiztonsági és bűnmegelőzési tábort szervezték 2012 július 27. – augusztus 1. között.

<i>dátum</i>	<i>tevékenység</i>
2019.03.18. - 03.23.	KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁG, BŰNMEGELŐZÉS HÉT PROGRAMJAI
2019.07.27. - 08.01.	KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁG, BŰNMEGELŐZÉS TÁBOR

A „TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00003” azonosító számú, „A helyi kohézió és közösség erősítése Drávafok térségben” című projekthez kapcsolódó bűnmegelőzési és közbiztonság javítását segítő programok, valamint a közlekedésbiztonsági programok megvalósítására 2018. augusztus 30-án vállalkozási szerződést kötöttek az Active Solution Kft.-vel.

A szerződés alapján a feladatellátás a programok fizikai lebonyolításán túl az adminisztrációs feladatok elvégzését is magában foglalta.

Az Európai Unió Tanácsa 2001. május 28-án hozott döntése értelmében a bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi

---

csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével. A 38/2012. (III.12) Kormány rendelet, illetve ennek melléklete a 1744/2013. (X.17.) Kormány határozat - a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia - megfogalmazza azokat az alapelveket, beavatkozási területeket, illetve intézkedéseket, amelyek alapján középtávon, illetve hosszútávon, megfelelő együttműködéssel elérhetők a kitűzött biztonsági célok.

A bűnmegelőzés alapelve a társadalom hagyományos közösségeiben meglévő szolidaritás támogatása, az alulról induló, összefogáson alapuló kezdeményezések felkarolása.

A bűnmegelőzés az egész társadalom közügye, melyben az állami szervezeteken kívül önkormányzati, civil és egyházi szervezetek, a gazdaság szereplői, tágabban fókuszban a családok és maguk az állampolgárok vesznek részt. Akkor sikeres, ha a szereplők mindent megtesznek az áldozattá és az elkövetővé válás megelőzéséért, a bűnalkalmak csökkentéséért és a bűnismétlés megelőzéséért.

A bűnmegelőzési tevékenység résztvevői, többek között: rendőrség, büntető-igazságszolgáltatás, önkormányzatok, nevelési-oktatási intézmények, gyermekvédelmi intézményrendszer, családsegítő szolgálatok, egészségügyi ellátórendszer, Igazságügyi Szolgálatok, büntetés-végrehajtási szervezet, egyházak, civilszervezetek, polgárőr egyesületek, kulturális intézmények, sportegyesületek, gazdasági élet szereplői, családok, a társadalom egyes tagjai.

A projektben érintett települések bűnügyi statisztikáinak elemzéséből megállapítható, hogy kisebb súlyú bűncselekmények váltakozó tendenciában előfordulnak. A települések közbiztonsága átlagosnak, inkább jónak értékelhető.

Az érintett települések által megvalósított jelen projekt eredményeként amellet, hogy célzottan csökkenteni kívánják az áldozattá válás veszélyét, fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, településrészekhez, térséghez való kötődés.

Az együttműködésben tervezett beavatkozások hozzájárulnak egy pozitív jövőkép kerül felvázolásra az emberek számára, erősödik a helyi kötődés, szorosabb lesz a kapcsolat a helyi lakos-

ság, valamint a projektben közreműködő önkormányzatok között, nő a közbiztonság a településeken, biztonságosabb lesz a közlekedés, fokozódik az együttműködés a környező településekkel, a települések imázsa javulni fog, a lakosság jobban bevonásra kerül a települések fejlesztéseibe és egy biztonságosabb, élhetőbb környezet kerül kialakításra.

Stratégiai célterületek:

✓ A közbiztonság fokozása

Az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása, a bűnözést eredményező folyamatok kontrollálása, valamint a bűnözés mennyiségi csökkentése csak átfogó célkitűzések meghatározásával valósítható meg. A legfontosabb célkitűzéseket specifikus célkitűzések elérésével lehet konkretizálni. A prioritások és az azokon belül található beavatkozási területek adják azt a keretrendszert, amelyben a konkrét feladatként jelentkező intézkedések definiálhatók.

- **Közösségi rendészet megteremtése:** A közösségi rendészet a közösségek biztonságának megteremtése érdekében végzett tevékenység. Része annak a rendőrség által végzett rendészeti munkának, amelynek fő célja a közbiztonság megteremtése és fenntartása. A közösségi rendészeti tevékenység az adott település rendőrségének olyan működése, amely ezen új filozófia alapján törekszik a helyi közösség legszélesebb körének bevonásával a közbiztonság és a biztonságérzet megteremtésére, a rendőrség és lakosság közötti bizalom kialakítására, ezáltal is az életminőség javítására.
- **Vagyonvédelem:** A tulajdonhoz való jog a modern demokráciák egyik alappillére. Az állampolgárok tulajdonának védelme közhatalmi eszközökkel az állam egyik alapvető feladata, ugyanakkor az állam nem lehet kizárólagosan felelős a tulajdon garantálásában. A viktimológia által bizonyított, hogy a bűncselekmények egy részében a sértett maga is „közreműködik” azzal, hogy valamilyen módon lehetővé teszi, vagy megkönnyíti annak végrehajtását.

✓ Az időskorúak védelme

Az időskorúak sérelmére jellemzően vagyon elleni bűncselekményeket követnek el. Ezen bűncselekmények helyszíne többnyire az idős emberek otthona, esetenként a közterület. Gyakran

---

előfordul, hogy a „trükkös” lopás észlelésekor az áldozatok ellenállását követően a vagyon elleni bűncselekmény akár testi épséget is veszélyeztető erőszakos bűncselekménnyé alakul át. Az időskorúak gyengülő szellemi állapotát, hiszékenységét kihasználva a trükkös lopások elkövetői (rendszerint kettő vagy több személy, de előfordult egyedüli elkövető is) a legkülönbélebb ürügyeket találják ki annak érdekében, hogy bejussanak az idős személyek otthonába.

✓ Gyermek- és ifjúságvédelem

A gyermek- és ifjúságvédelem, a fiatalok nevelése annak érdekében, hogy a társadalom hasznos tagjaivá váljanak, az egész társadalom és az állam egyik legfontosabb és legalapvetőbb feladata és értéke. A gyermek és ifjúságvédelem célcsoportját a 0-24 éves korú gyermekek és fiatalok alkotják. Ez a korcsoport kiemelten veszélyeztetett, ezért a stratégia kiemelten fókuszál a tagjaira. A gyermek- és ifjúságvédelem területén elsődlegesen fontos szerepet játszanak az úgynevezett nevelési és kulturális színterek, amelyeknek elengedhetetlen szerepe van a fiatalok védelmében, a védelmi mechanizmusaik kialakításában, az erkölcsi normák közvetítésében, az emberré válásban, a jogkövető magatartás kialakításában. Ezek a család, a nevelési-oktatási intézmények és a hasznos szabadidő-eltöltés színterei.

A legszervezettebben és leghatékonyabban a nevelési-oktatási intézmények színterén lehet olyan beavatkozási pontot kialakítani, amely hosszú távon hat, amennyiben tudatosan célozza meg a fiatalok elkövetővé és áldozattá válásának megelőzését.

A pedagógusokat el kell látni a legfontosabb – a bűncselekmények megelőzését szolgáló – információval. Erősíteni kell a szülők tanárok együttműködését a sikeres megelőzés érdekében.

✓ A bűncselekmények áldozatainak segítése, az áldozattá válás megelőzése

A kriminálpolitika napjainkra már felismerte, hogy az elkövetők alapvető emberi jogainak betartása mellett az áldozatok jogait is biztosítani kell. Az állam áldozatpolitikai feladatai, ezen belül áldozatsegítési kötelezettsége is, egyrészt az állami büntetőhatalom monopóliumából, másrészt a bűnmegelőzés alapjogi céljából és az állam azon kötelezettségéből ered, amely szerint az alapvető jogok tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelezettsége. Az állam alapjogvédelmi kötelezettsége magában foglalja, hogy pozitív intézkedésekkel gondoskodik az érvényesülésükhöz szükséges feltételek kialakításáról. Az állam nem lehet tétlen az

---

olyan helyzetekkel szemben, amelyek az alapjogokat sértik, ilyen esetekben az összes rendelkezésre álló eszközzel, mindig fel kell lépnie.

✓ Áldozattá válás megelőzése

A célterület szempontjából meghatározó terület az áldozattá válás megelőzése. Az áldozattá válás megelőzéséhez elengedhetetlen a szükséges információk eljuttatása az állampolgárokhoz. Kiemelten kell kezelni azokat a csoportokat, amelyek fizikai, pszichikai állapotuk miatt is fokozottan veszélyeztetettek, mint például a gyerekek, időskorú, magányosan, elszigetelten élő személyek, nők, stb. Ezen tevékenység keretében, minél gyakrabban, minőségi tájékoztatást kell adni az érintetteknek, illetve érzékenyíteni a problémával kapcsolatosan a környezetükben élőket, hozzátartozókat.

Bűnmegelőzési stratégiában a célok megvalósítása érdekében megfogalmazott (javasolt) intézkedések:

- tájékoztatás nyújtása a területen dolgozó családsegítő és civil szervezetek bevonásával az érintetteknek, továbbá
- a helyi lakosság érzékenyítése a problémakörrel kapcsolatban.

A fentiekre építve, a beavatkozási pontokat szinergiában kezelve, Bűnmegelőzési és közlekedésbiztonsági hét néven került meghirdetésre a rendezvénysorozat. A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya aktív közreműködőként segítette a megvalósító munkáját. Az interaktív jellegű, a lakosság minden korosztálya számára tervezett prevenciós előadások során, a partner településeken összesen 137 fő, köztük óvodás korú, alsó és felső tagozatos diákok, továbbá felnőtt és nyugdíjas korosztály került bevonásra.

A programelemek, mint beavatkozási pontok nem kezelhetők külön-külön, azok szinergiában, egymásra épülve értelmezhetőek.

A lakosság településenként, a helyben szokásos módon (meghívó, szórólap, plakát) értesült a rendezvény aktuális programjainak helyéről és idejéről.

A meghívók programonként, a szórólapok – plakátok település szinten (adott településen megvalósuló programok felsorolásával) készültek.

Bűnmegelőzési és közlekedésbiztonsági hét programelemei (beavatkozási pontok):

- ✓ Közlekedésbiztonsági szakképzés pedagógusok részére

Célja az volt, hogy az általános iskolás gyerekeket a tanárok, szakemberek is fel tudják készíteni a biztonságos közlekedésre, meg tudják tanítani a közlekedésbiztonsági alapelveket. A pedagógusok képzésén résztvevők kaptak egy kitekintést arra vonatkozóan, hogy melyek azok az alapok, elvek, melyek alapján javasoljuk a gyermekek „felkészítését” a közlekedésre.

Közösen elkészített óravázlatok alapján az alsó tagozatos pedagógusok egyszerű, általuk is egyszerűen elkészíthető anyagok felhasználásával, játékosan tudnak majd közlekedésbiztonságra nevelési órákat tartani.

Projekt során megrendezésre kerülő közlekedésbiztonsági szakképzés pedagógusok részére:

<i>dátum</i>	<i>helyszín</i>	<i>résztevők száma</i>
2019. március 19.	Sellye Család és Gyermekjóléti Központ tárgyaló	3 fő

- ✓ Óvodai programok

Játékos, mesés délelőtti csoportonként maximum 15 fő részvételével. Az óvodás korosztály játékosan ismerkedett meg a biztonságos közlekedéssel.

Felhasznált eszközök: Erdőváros meséi 1-2; Lélekvesztő című mesék alapján játékok, - báb-színház, bábozás.

A programok 3 helyszínen kerültek megrendezésre. Mivel a kistelepüléseken az óvodás korosztály létszáma alacsony, így csoportosan, 2-2- szomszédos település óvodáit várták programokon az alábbi felosztás szerint: Dráva-fok Óvoda a Dráva-foki és Bogdásai gyermekeket várta, Drávasztára Könyvtárban a helyi és Sósvertikei gyermekek illetve Kákicsen szintén a helyi és Okorági gyermekek vettek részt. A gyermekek utaztatását a helyi falugondnoki szolgálatok biztosították.

Projekt során megrendezésre kerülő óvodai programok:

<i>dátum</i>	<i>helyszín</i>	<i>résztevők száma</i>
2019. március 18.	Dráva-fok Óvoda	15 fő
2019. március 18.	Drávasztára Könyvtár	15 fő
2019. március 18.	Kákics Könyvtár	14 fő

✓ Iskolai programok alsó és felső tagozatos korosztályok számára

A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztályának együttműködésével valósult meg a programelem.

A fiatalabb korosztály részére elsősorban a helyes internet használat, további bűncselekmények ismertetésére, rendőrségi felszerelések és a bűnügyi nyilvántartásba vétel bemutatására került sor. A prevenció során az érintett korosztály (az őket kísérő szülőkkel együtt) többek között az úgynevezett drogos szemüveg alkalmazásával egyetemben puzzle feladványokat, és akadálypályán ügyességi feladatokat hajtottak végre. Az előadások végén minden érdeklődőtől -saját felhasználásra, fekete színű mágneses korompor alkalmazásával- tenyérnyomat előhívására került sor. Az előadásokon résztvevők -visszajelzések alapján- az érintett témákat érdekesnek, az átadott információkat használhatónak tartották.

Feldolgozott témakörök:

- kábítószer hatásai,
- rendőrség - polgárőrség feladata,
- szerepük, jelentőségük a település életében,
- online függőség,
- Ne légy áldozat!,
- szituációs játékok

Projekt során megrendezésre kerülő iskolai programok alsó és felső tagozatos korosztályok számára:

<i>dátum</i>	<i>helyszín</i>	<i>résztevők száma</i>
2019. március 18.	Okorág – polgármesteri hivatal udvara	20 fő
2019. március 19.	Kákics Könyvtár	15 fő
2019. március 20.	Drávasztára Kultúrház	17 fő
2019. március 21.	Bogdása Faluház	21 fő
2019. március 22.	Sósvertike Kultúrház	25 fő

✓ Önvédelmi képzés

A programokat a Saario Akadémia Vezető Oktatói, Tóth László és kollégája tartotta. Cél volt a tudatosságnövelés, az önvédelem képességének fokozása. Program során az alábbi témaköröket érintették: vészhelyzet felismerés, konfliktus kerülés, technikai és taktikai megoldások oktatása.

Projekt során megrendezésre kerülő önvédelmi képzések:

<i>dátum</i>	<i>helyszín</i>	<i>résztevők száma</i>
2019. március 18.	Okorág – polgármesteri hivatal udvara	13 fő
2019. március 19.	Kákics Könyvtár	18 fő
2019. március 20.	Drávasztára Kultúrház	25 fő
2019. március 21.	Bogdása Faluház	19 fő
2019. március 22.	Sósvertike Kultúrház	21 fő

✓ Felnőtt korosztály számára programok:

A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság Bünmegelőzési Osztályának együttműködésével valósult meg a programelem.

A felnőtt korosztály figyelmét a trükkös lopások és csalások (betöréses, besurranásos lopások, bankkártyákkal történő visszaélések, termékismertetéssel, valamint faárusítással kapcsolatos bűncselekmények) példákkal történő bemutatásával, elkövetői magatartások ismertetésével, valamint az azok elkerüléséhez nélkülözhetetlen ismeretek átadásával köttették le.

Az interaktív jelleggel megvalósuló előadások során számos más bűncselekmény (kifosztás, rablás, okirattal, lőfegyverrel visszaélés) -tényállások mellőzésével- vonatkozásában is tájékoztatásban részesültek az érdeklődők, akik a mindennapi életükből adódóan tettek fel kérdéseket.

Feldolgozott témakörök:

- trükkös lopások és a hozzá kapcsolódó károk,
- lehetőségek, megoldások, melyekkel megelőzhetők a lopások,
- megelőzést szolgáló biztonsági berendezések megismertetése.

Projekt során megrendezésre kerülő programok felnőtt korosztály számára:

<i>dátum</i>	<i>helyszín</i>	<i>résztevők száma</i>
2019. március 20.	Okorág – polgármesteri hivatal udvara	15 fő
2019. március 21.	Sósvertike Kultúrház	14 fő
2019. március 22.	Kákics Könyvtár	10 fő

✓ Interaktív kerékpáros KRESZ-nap szervezése és megvalósítása iskolások számára

Inetraktív kerékpáros KRESZ nap került megrendezésre a projekt 2 településének általános iskolájában. (A partner települések között csak Drávafokon és Drávasztárán van helyben általános iskola.)

A gyerekek erre a napra kikérésre kerültek az iskolákból, annak érdekében, hogy részt vehessenek a programon. Pedagógus és közlekedési mérnök kollégánk tartott előadást a gyerekeknek KRESZ-alapismeretről. Felépítésre került egy ügyességi KRESZ pálya is, ahol kerékpárral, futóbiciklivel és kismotorral gyakorolhatták a gyerekek és felnőttek is a szabályos közlekedést.

Témakörök:

- látni és látszani,
- átkelés az úttesten,
- kerékpárral az úton (részt veszünk a közlekedésben)
- a jövő mobilitása

Projekt során megrendezésre kerülő interaktív kerékpáros KRESZ-nap szervezése és megvalósítása iskolások számára

<i>dátum</i>	<i>helyszín</i>	<i>résztevők száma</i>
2019. március 19.	Drávafok Általános Iskola	56 fő (ebből célterületen élő 30 fő)
2019. március 20.	Drávasztára Általános Iskola	44 fő

✓ Közlekedésbiztonsági nap Bringás Nap Drávafokon

A Bünmegelőzési és közlekedésbiztonsági hét záró rendezvényeként 2019. március 23.-án (szombat) tartották a Közlekedésbiztonsági nap Bringás Napot Drávafokon, a partner települések aktív részvételével.

A rendezvény célja: játékos vetélkedő formában megismertetni a résztvevőkkel a biztonságos kerékpározás alapismereteit.

A rendezvényhez készültek plakátok és szórólapok részletes programmal, játékszabályokkal és részvételi feltételekkel, melyeket a partner önkormányzatok a helyben szokásos módon kihirdettek és eljuttattak a települések lakosságának. A minél nagyobb számú lakossági elérés érdekében a közösségi médiában, a Facebook felületen erre a célra létrehozták a „Drávafoki Bringás Nap” eseményt. Csapatok és egyéni indulók jelentkezését is fogadták a szervezők.

Program az alábbiak szerint alakult:

- 8:30 rendezvényközpontban eligazítás a rendezőknek,
regisztráció előkészítése, pontgyűjtő helyek technikai kialakítása
- 9:00 benevezett csapatok átveszik a rajtszámokat és a pontgyűjtő regisztrációs kártyát
- 9:45 regisztrációs pont személyzete elfoglalja a pozícióját a főrendező útmutatása szerint
- 10:00 kerékpáros vetélkedő RAJT
pontgyűjtési lehetőségek: túra Drávafoki sportpálya (kb. 2 km), túra Markóc település polgármesteri hivatalához (kb. 4 km), rendezvény központjában ügyességi pálya teljesítése szintidőn belül, KUNSZT, kerékpáros közlekedésbiztonsági teszt kitöltése
- 13:00 kerékpáros vetélkedő eredményhirdetés (értékelés: minden csapat, amely legalább 10 pontot ért el, ajándékban részesült, valamint abszolút eredményt hirdettünk az elért összpontszámok szerint)
résztevők megvendégelése
- 13:30 rendezvényzárás

<i>dátum</i>	<i>helyszín</i>	<i>résztevők száma</i>
2019. március 23.	Drávafok Óvoda	75 fő

- ✓ Közlekedésbiztonsági kerékpáros kiadvány készítése

A megvalósító (Vállalkozó) egyeztetve a Megrendelővel, 2 000 példányban - A5 méretben elkészítette a közlekedésbiztonsági kiadványt, amely tartalmazza Okorág Község polgármesterének polgármesteri köszöntőjét, valamint bemutatja a gyerek számára a legfontosabb tudnivalókat, ami a kerékpáros közlekedéshez szükséges.

A kiadványok a Drávafoki és a Drávasztári interaktív kerékpáros KRESZ-napokon (2019. március 19-20.) kerültek kiosztásra a gyerekeknek és a pedagógusoknak, valamint a 2019. március 23-ai Drávafoki közlekedési napon szintén hozzájuthattak a rendezvényen részt vevők, továbbá a településeken a lakosság részére is eljuttatták.

✓ Helyi bűnmegelőzési stratégia és végrehajtási terv kidolgozása

A megvalósító (Vállalkozó) a helyi, projektben résztvevő települések bűnügyi statisztikáinak feldolgozását követően elkészítették a helyi bűnmegelőzési stratégiát, melyben következtetések levonását követően a célkitűzések meghatározása ismeretében kidolgozásra került a végrehajtási terv is.

Összességében elmondható, hogy a Bűnmegelőzési és Közlekedésbiztonsági Hét programsorozata a vállalkozói szerződésnek megfelelően megvalósult.

A megszólított célcsoport, mindamelllett, hogy aktív résztvevője volt a közösségi programoknak, a mindennapi életben hasznosítható, új ismeretekkel gazdagodott.

✓ Bűnmegelőzési tábor

A bűnmegelőzési és közbiztonság programsorozat, a vállalkozási szerződésben foglaltak szerint bűnmegelőzési táborral zárult. A projektben együttműködő önkormányzatok területéről 5 felnőtt kíséretével, 25 általános iskolás korú gyermek vehetett rész Balatonfenyvesen, 2019. július 29. - augusztus 1. között megrendezett Bűnmegelőzési táborban.

A jelentkezők közül sajnos 3 fő, mégsem tudott megjelenni, ezért 22 gyermek aktív részvételével teljesült a program.

A résztvevők számára a szálláson és napi ötszöri étkezésen túl, változatos, élményekben és ismeretekben gazdag programokat biztosított a projektem.

A gyermekek közül, sokan, még a Balatont sem látták, így számukra már maga az utazás is különösen nagy élményt jelentett.

Többek között a Balatoni Vízürendészeti Rendőrkapitányság munkatársai tartottak interaktív előadást a vízirendőrök munkájáról, az általuk használt eszközökről, a fürdés - és vízi játékok használatának megfelelő szabályairól, miközben hasznos tanácsokat adva bővítették a résztvevő gyermekek általános ismereteit a: - szabályok, normák, törvényszerűségek,- áldozattá

---

válás megelőzése a vízparton, - biztonságban a vízparton, - biztonságban a vízi közlekedésben témakörökben.

A Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság kollégái tovább színesítették a tábor programját. Több állomásból álló, játékos feladatokat tartalmazó akadálypálya teljesítésével adtak át hasznos tudást a gyermekeknek a bűnmegelőzés témakörében.

A rendőrség kollégái által biztosított programelemeken túl, a felügyelő pedagógus által vezetett további foglalkozások mélyítették a gyermekek tudását. Minden tábori napon a gyerekek többször részt vettek irányított, szituációs játékokon és beszélgetéseken, melyek célja a gyermekek interperszonális kapcsolatainak, kommunikációs készségeinek fejlesztése mellett, a veszélyhelyzetek felismerése képességének kialakítása és erősítése volt. E foglalkozások a törvények és jogszabályok tiszteletére és betartására egyaránt nevelik a gyerekeket.

Természetesen a kötelező, tematikus programelemek mellett jutott idő a kikapcsolódásra, szórakozásra is. A helyi strandon a vízirendészek által átadott ismereteket a gyakorlatban is alkalmazhatták a vízi biciklizés közben.

Siófoki kirándulás során, a gyermekek számára eddig ismeretlen tömegközlekedési eszközökön (sebesvonat, sétahajó) gyakorolhatták a biztonságos közlekedést, az értékekre való odafigyelést, illetve játékos formában ismerkedhettek a vízi közlekedés lehetőségével is.

A gyermekek számára már a sebesvonaton való utazás is új élmény volt, hiszen lakóhelyükön a vasútvonalak nagy részét már rég bezárták, így egyszerű „piros” vonattal sem nagyon találkozhattak eddig.

Siófokon a gyerekek a tengerek rettegett banditájával, egy igazi kalózzal is találkozhattak. A sétahajó kirándulás során a gyerekek játékos formában ismerkedhettek meg a vízi közlekedéssel. A hajókiránduláson tulajdonképpen egy interaktív játszóház és műsor részesei lehettek a gyerekek, mely során egy balatoni hajókázás izgalmas és élmény dús programmá vált számukra.

A feldolgozásra került témák az önismeret-tolerancia, a barátválasztás, a bandák és huliganizmus, az erőszak, a jogok és kötelezettségek, a törvények és szabályok, a konfliktuskezelés-felelősségvállalás, a média hatásai, az ifjúkori bűnözés, a szenvedélybetegségek (alkohol, drog, játék) és az internet veszélyei voltak.

A projekt megvalósítása során a közlekedésbiztonság, bűnmegelőzés és közbiztonság javítását célzó projektelemek tervezése során kiemelten fontos volt a bűnmegelőzés terén az önvédelem

---

erősítése, a konfliktuskezelés képességeinek javítása, a káros szenvedélyek csökkentése, az áldozattá válás elkerülésének erősítése.

Összességében elmondható, hogy a településeken a közlekedésbiztonság, bűnmegelőzés és közbiztonság javítását célzó projektelemek zárásaként megvalósuló bűnmegelőzési tábor hasznos volt. A résztvevő gyermekek életre szóló élményeket szerezve, értékes és hasznos ismeretekkel bővülve térhettek haza.

5.7. ALTERNATÍV PROGRAMELEM – PÁLYÁZATOK GYERMEKEK RÉSZÉRE

A vészhelyzet alatti közösségi pogromokat érintő szigorítások ellehetetlenítették a tervezett programok megvalósítását. A Közösségfejlesztési módszertani útmutató 3.2.2. „A helyi történelem feltárása, a mindennapok megörökítése a helyi lakosok és a kulturális intézmények bevonásával” pontjai alapján, igyekeztünk olyan akciót szervezni, ami az adott, korlátozott körülmények között is elindítja a közösségi mozgásokat az adott településeken, elősegíti a közösség fontosságának felismerését, fejleszti a közösségi együttműködést, elősegíti a közösséghez tartozás - a helyi identitás erősítését.

Az elhúzódó pandémiás helyzetben, egyetlen közösséget mozgósító programlehetőségnek a gyermekeken keresztül megszólítás kínálkozott. A pályázati munka elkészítése, az egyéni identitástudat erősítésének kiváló módszere, ezért a tavasz folyamán több korosztálynak többféle pályázatot hirdettünk Facebook oldalunkon („A helyi kohézió és közösség erősítése Drávafok térségében”). A pályázati felhívások a települések hirdetőtábláira is felkerültek. A gyermekek által elkészülő pályamunkák, remek alapot kínálhatnak egy későbbiekben elkészülő falukönyv vagy kalendárium kiadásához (Közösségfejlesztési módszertani útmutató 3.2.2.1.), amely tudatosítja a településen élőkben, hogy a személyes élmények megörökítése különös és megismételhetetlen értéket hordoz. A munka lényege a folyamat, amelyben a településen élő érintettek (jelen esetben gyerekek) önmaguk látnak hozzá ehhez a feladathoz.

A beérkezett pályamunkákat Facebook oldalunkra folyamatosan töltöttük fel, itt like-olhatták és megoszthatták a csoporttagok. A gyermekrajzok feltöltésével Facebook oldalunk aktivitása jelentősen nőtt, így a bezártság ellenére is sok családhoz elérünk aktuális információinkkal.

Az óvodás és középiskolás korosztály passzivitását tapasztaltuk. Feltételezhető, hogy az óvodás korú gyermekek szüleikkel lettek volna csak képesek a pályázatokat elkészíteni, és nem sikerült kellőképpen motiválnunk ez irányba a szülőket, illetve a 14 év felettieket már kevésbé érdekli a meghirdetett téma.

Az általános iskolás és középiskolás korú gyermekek részére meghirdetett fotó pályázatra (*Mutasd be fotóval településeid értékeit! Mi jellemzi a lakóhelyed, mit mutatnál meg másoknak, mire vagy büszke.... – Kis falum az én szememmel címmel*) Okorág településen élő gyermekektől mindössze 6 kép érkezett.

Elenben az általános iskolás korú gyermekek részére meghirdetett rajzpályázatra – (*Rajzold le, miért szeretsz a faluban élni! – Miért szeretek itt élni ..... címmel*) tömegesen érkeztek a pályamunkák.

A pályázatra 32 gyermek összesen 35 pályamunkája érkezett be. A rajzok egyharmadát fiúk készítették (11 fiú és 21 lány küldött be pályamunkát). A legnagyobb népességszámú és ezzel párhuzamosan legmagasabb gyermekszámú településről, Drávafokról 15 gyermek nevezett, Sósvertikéről 7 gyermek, Okorágról 5 gyermek, Kákicsról 3 gyermek és Bogdásáról 2 kisfiú rajza érkezett.

A rajzok mindegyike arról tanúskodik, hogy a fiatalok jó kedvvel készítették, és többségükben igyekeztek a településükre jellemző, számukra fontos értékeket megörökíteni (legyen az a helyi templom, a játszótér vagy épp a nagymama háza).

6. ESZKÖZBESZERZÉS

A közösségfejlesztési akciók, közösségi tevékenységek, események, programok, folyamatok és együttműködések megvalósításához kapcsolódóan elengedhetetlen, minimális eszközök, melyeket a pályázatban vállalt tevékenységek megvalósítását teszik lehetővé.

A településenkénti igény szerint változó eszközök megvásárlása (rendezvénysátrak, sörpadok, étkezéshez használatos eszközök) alkalmas kisebb ünnepek és rendezvények lebonyolítása során a célcsoport kényelmes elhelyezésére, a hosszabb programok megtartására. A projektben valamennyi rendezvényhez kapcsolódik a felhasználásuk (szomszédolás, hagyományörzés, felhasználható a lakossági fórumok és tanulókörök alkalmával is), illetve a későbbiekben is használhatóak egyéb közösségi rendezvények lebonyolításakor.

---

7. PROJEKT ELÉRT EREDMÉNYEI

A program alapvető célja és egyben elvárt eredménye volt, hogy megtörténjen a helyi közösségek fejlesztése, fejlődjön a konzorciumi települések társadalmának közösségi kezdeményező- és cselekvőképessége, valamint erősödjön a közösségi szerepvállalás.

A projekt során települési, mikrotérségi helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok, továbbá közösségi részvételre épülő tervezési gyakorlatok alkalmazása, szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok valósultak meg, melyek biztosították a közösségek ismereteinek bővítését.

A projekt eredményeként a közösségeken belül kialakultak, megerősödtek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, térséghez való kötődés. A végrehajtott tevékenységek eredményeként felszínre kerültek a meglévő humán erőforrások, az együttműködéseknek köszönhetően ezek az erőforrások aktivizálódtak és minőségi változást hoztak a térségben lakók életében.

A beavatkozások segítségével fejlődött a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata. A program egyik fontos eleme volt, hogy a közösségfejlesztési folyamat részeként mindvégig közösségi munkamód kerül alkalmazásra, amely biztosította a közösség központi jellegét és szerepét.

A fent vázolt programok által a helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok, közösségi részvételre épülő gyakorlatok alkalmazása, szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok valósultak meg.

Megvalósult a helyi lakosság és szervezetek kulturális aktivitásra, helyi kulturális élet szervezésében és alakításában való szerepvállalásra ösztönzése, a kulturális részvétel fejlesztése. A beavatkozások eredményeként fejlődött a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése pedig segítette a helyi közösség együttműködését, az önálló cselekvési képességek megerősítését.

A felsorolt rendezvények, események, programok, folyamatok által a helyi értékekre és a lakossági aktivitásra épülő kulturális értékek, funkciók megerősödtek. Az alulról jövő kezdeményezések hatása érezhető közösségépítést is szolgáló aktív szabadidős programok lakossági részvételében.

Közösségformáló programok során a különböző társadalmi csoportok közötti párbeszéd könnyebb lett, a generációk közötti párbeszéd, egymás hagyományai iránti érdeklődés megnőtt, ezzel is csökkentve a helyi társadalmi környezetben meglévő előítéleteket és diszkriminációt.

A projekt során megtörtént a célterület történeti feltárása. A korábban nem ismert értékek és hagyományok elérhetővé kerültek a lakosság számára. Mindezek eredményeként a működési tapasztalatok, közösségi feladatok, értékek, jó gyakorlatok feltárása, bemutatása és megőrzése realizálódott a kontinuitás fenntartása és új értékek létrehozásának elősegítése érdekében.

Többek között a programok hatására megújultak és erősödtek a meglévő együttműködések és a partnerség, valamint adott esetben új együttműködések jönnek létre települések, szervezetek és intézményeik között. A program sikerességében bízva a befejezést követően is újabb partneri kapcsolatok jönnek létre a helyi szereplők között.

8. INDIKÁTOROK

Projektszinten a PR29 Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma (fő) indikátor értéke 2022.07.31-én az alábbiak szerint alakult.

<i>mk</i>	<i>időszak</i>	<i>Bogdása</i>	<i>Drávafok</i>	<i>Dráva- szára</i>	<i>Kákics</i>	<i>Okorág</i>	<i>Sósver- tike</i>	<i>összesen</i>
4	2018.07.01. – 2018.12.31.	63	75	97	116	116	108	575
5	2019.01.01. – 2019.06.30.	54	97	229	151	84	136	751
6	2019.07.01. – 2019.12.31.	61	39	13	47	77	66	303
7	2021.01.01. – 2020.09.30.	108	155	0	4	0	67	334
8	2020.10.01. – 2021.03.31.	0	0	0	7	0	0	7
9	2021.04.01. – 2021.09.30.	4	17	2	14	24	9	70
10	2021.10.01. – 2022.03.31.	43	13	1	1	0	0	58
11	2022.04.01. – 2022.06.30.	21	80	50	82	90	21	344
12	2022.07.01. – 2022.07.31.	6	12	7	34	45	3	107
összesen		360	488	399	456	436	410	2549

Sajnálatos módon a pandémia miatti központi korlátozó intézkedéseket követően, a szakmai teljesítés jelentősen elmaradt a járványügyi veszélyhelyzet előtti időszakokhoz képest.

Ennek nyomán nem teljesült minden szakmai projektvállalás, ezért az előzetes egyeztetéseknek megfelelően kezdeményeztük a projekt meghosszabbítását.

El akartuk kerülni, hogy részleges teljesítés mellett csökkentett támogatással kelljen lezárni a projektet, amely során -nagy valószínűséggel- támogatási előleg visszafizetéssel kellene számolniuk az érintett konzorciumi tagoknak a nem teljesült vállalásokat illetően.

9. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A projekt sikeres megvalósításához elengedhetetlen a megvalósítási szakasz során magas kvalitású, referenciákkal, tapasztalatokkal rendelkező megvalósítói szakmai gárda felállítása.

A projekt megvalósítása során, a programelemek megvalósításában négy fő munkavállaló vett részt.

- ✓ 1 fő projektmenedzser - megbízási szerződéses munkaviszonyban
- ✓ 1 fő szakmai vezető - munkaszerződéssel
- ✓ 1 fő közösségfejlesztő - munkaszerződéssel
- ✓ 1 fő szakmai megvalósító - megbízási szerződéses munkaviszonyban

A projektmenedzser feladata volt a projekt irányítása, megvalósítás és elszámoltathatóság felügyelete. Felelősségi körébe tartozott továbbá a pénzügyi feladatok összefogása, záró és egyéb jelentések készítése, a Támogatási Szerződésben foglaltak betartása, a projektütemterv időintervallumainak betartása, költségvetés nyomon követése és aktualizálása.

A projekt megvalósítása során a szakmai vezető a teljes projekt szakmai megvalósítását segítette. Szakmai támogatóként vett részt valamennyi közösségfejlesztési programon.

Munkájukat közösségfejlesztő és szakmai megvalósító segítette.

10. KÉPZÉSEK

- ✓ Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ által szervezett, 60 órás, *A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata* című (blended) képzésen 1 fő vett részt Szentendrén.

A képzés során az alábbi tanulmányi területek kerültek feldolgozásra:

- a Cselekvő közösségek projekt célja, szakmai – módszertani eredményei

-
- Intézményi alapok, kulturális partnerség (múzeumok, könyvtárak, közművelődési intézmények)
  - Közösségelméleti és közösségfejlesztési alapok, kulturális intézmények szerepe a települési közösségfejlesztésben, csoportos közösségfejlesztő módszerek gyakorlata
  - a kulturális intézmények közösségi alapú működtetése, társadalmiasítása
  - hozzáférés a kultúrához, esélyegyenlőségi modellek
  - önkéntesmenedzsment

A képzés sikeres befejezését követően a résztvevő:

- képessé vált a kulturális partnerség, a közösségfejlesztés, a kulturális intézményeket célzó fejlesztési folyamatok generálására
- jártassá vált a társadalmiasított intézményi és esélyegyenlőségi modellek alkalmazásában
- elsajátította a kulturális önkéntességi tevékenység támogatási módszereit

- ✓ Közösségfejlesztők Egyesülete által szervezett, 120 órás, *Közösségfejlesztő* megnevezésű szakmai képzésen 2 fő vett részt.

A képzés során az alábbi tanulmányi területek kerültek feldolgozásra:

- állampolgári és közösségi tapasztalatok
- bevezetés a közösségi munkába
- közösségfejlesztés hazai és külföldi gyakorlata
- a közösségfejlesztői szaktevékenység
- a közösségfejlesztés folyamata, közösségi munkamódok, módszerek és technikák
- szakmai gyakorlat

A képzés sikeres befejezését követően a résztvevők:

- megismerték a környezetükben zajló állampolgári és közösségi folyamatokat, a közösségfejlesztés hazai és külföldi történetét és intézményrendszerét, a közösségfejlesztés fogalmát és alapelveit, a főbb módszereket és technikákat (aktivi-

---

záló módszerek, együttműködés kialakítása és partnerek keresése, helyi nyilvánosság kialakítása és megerősítése), a közösségfejlesztő munkát és a közösségfejlesztési folyamat főbb lépéseit

- azonosítani tudják a közösségfejlesztést, mint mozgalmat és szakmát, a közösségi beavatkozás modelljeit, kezdeményező és segítő szerepeit és fejlesztői-szervezői szakmai feladatait

- ✓ A Szabadtéri Néprajzi Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ 6 órás, *A közösségfejlesztés és a helyi közigazgatás kapcsolata, egymásra gyakorolt hatása 2021/7* című szakmai egynapos képzését, 2021 március 12-én, e-learning formában szervezte, az önkormányzatok munkatársai, köztisztviselői számára. A képzésen minden konzorciumi településről 2-2 fő vett részt, azaz 12 fő részvételét biztosította a projekt.

A képzésen résztvevők a tanúsítvány megszerzését követően képessé válnak a közigazgatás intézményeit az aktivitásukban megerősített közösségek és kezdeményezéseik befogadására, támogatására, a közösségi aktivitás fenntartására.

A képzés célja volt:

- a közigazgatási szakemberek felkészítése gyakorlatorientált módszerekkel a közösségfejlesztés alapértékeinek, fázisainak és módszereinek megismerésére
- jó gyakorlatok bemutatása a közművelődési intézmények, a könyvtárak és a múzeumok közösségi részvételen alapuló működtetésére, társadalmasítására, partneri kapcsolatainak bővítésére,
- a kommunikációs készségek fejlesztése az együttműködés érdekében.

A képzés megfelelt a TOP-5.3.1-16 és a TOP-6.9.2-16 Helyi identitás és kohézió erősítése című pályázat kedvezményezettjei számára a pályázati felhívás 3.4.1.1. B. 5. g. pontja szerinti szakmai tapasztalatszerzésen való részvételi kötelezettség előírásának.

- ✓ A „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” EFOP-1.3.1-15-2016-00001 kódszámú projekt, a TOP-5.3.1 illetve a TOP-6.9.2 kódszámú pályázat nyertes konzorciumai részére szervezett rendezvényt (zárókonferencia), a Szentendrén a Szabadtéri Néprajzi Múzeumban 2019 augusztus 9-én, ahol 2 fő képviselte projektünket.

---

11. NYILVÁNOSSÁG ÉS TÁJÉKOZTATÁS

A projekt megvalósítása során különös figyelmet fordítottunk a tájékoztatás és nyilvánosság biztosítására.

- ✓ A helyi nyilvánosság fórumainak megteremtése érdekében projekt Facebook oldalt működtetünk. *"A helyi kohézió és közösség erősítése Drávafok térségében" | Facebook*
- ✓ A projektben Információs Pont került kialakításra Okorágon, a helyi könyvtár helyiségében (Okorág, Rákóczi u. 71.), mely nyitvatartási idejében valamennyi konzorciumi település lakossága és további érdeklődők számára is elérhető. Feltétel volt, hogy könnyen megközelíthető helyen legyen, ahol megbízható és naprakész felvilágosítást adnak a települések életére hatást gyakorló legfontosabb közhasznú (helyi, köznapi, mindennapi, közérdekű, közösségi, általános) információkról.
- ✓ A „C” típusú tájékoztató táblák a konzorciumhoz tartozó településeken kihelyezése kerültek.
- ✓ Kommunikációs célra alkalmas fotódokumentáció készítése: a rendezvényekhez kapcsolódóan az EPTK-n a szakmai beszámolók mellékleteként feltöltésre kerültek a készített fényképek.
- ✓ TÉRKÉPTÉR feltöltése a projekthez kapcsolódó tartalommal: előzetesen egyeztetve a Közreműködő szervezettel minden rendezvényről, illetve rendezvénysorozatról, ahol készültek fotók, 1 fénykép került fel a TÉRKÉPTÉR-re, azaz összesen 30 fénykép a záró szakmai beszámolóval egyidejűleg feltöltésre került az EPTK felületen.

---

12. FENNTARÁSI IDŐSZAK

„A helyi identitás és közösség erősítése Drávafok térségében” címmel, TOP-5.3.1-16-BA2-2017-00003 azonosító számmal a projekt 2018. április 1-napjával elindult. Záró időpontja a projekt indulásakor tervezetektől eltérően, a vállalt tevékenységek teljesítésének megvalósítása érdekében történő többszöri időpont módosítást követően 2022 július 31. napjával zárt.

A pályázat benyújtásával a támogatást igénylő a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalta, hogy a projekt fizikai befejezését követő legalább 3 évig az alábbi szolgáltatásokat fenntartja:

- a célcsoport számára biztosított tevékenységek, programok részletes bemutatását tartalmazó szakmai anyagokat saját vagy fenntartója honlapján online elérhetővé teszi a társintézmények, társszervezetek részére,
- a támogatással megvalósított projekt általánosítható tapasztalatainak bemutatását tartalmazó tanulmányt készít és a saját és – adott esetben a bevont települések honlapján – online hozzáférhetővé teszi a társintézmények, társszervezetek és a lakosság részére,
- biztosítja a projekt keretében elkészült tájékoztató anyagok ingyenes, online elérhetőségét saját és a bevont települések honlapján.

A fentieknek megfelelően, -mivel a bevont települések nem rendelkeznek saját honlappal- a kért dokumentumok a Baranya Vármegyei Önkormányzat honlapján elérhetőek.

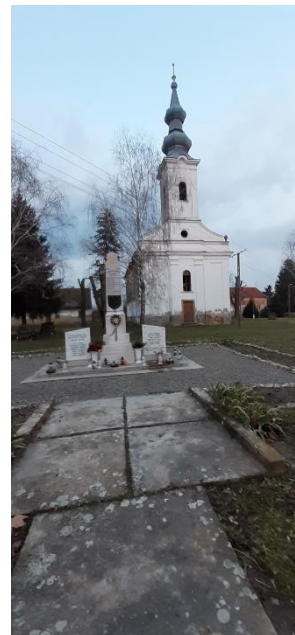

- MELLÉKLET -

FOTÓPÁLYÁZATRA BEÉRKEZETT FOTÓK

Kis falum az én szememmel - címmel

Lévai Klaudia Okorág

Lévai Levente Okorág

RAJZPÁLYÁZATRA BEÉRKEZETT RAJZOK

Rajzold le, miért szeretsz a faluban élni! – Miért szeretek itt élni ..... címmel

---

Berta Liliána Sósvertike

Berta Lorena Sósvertike

Borsós Kornél Drávafok

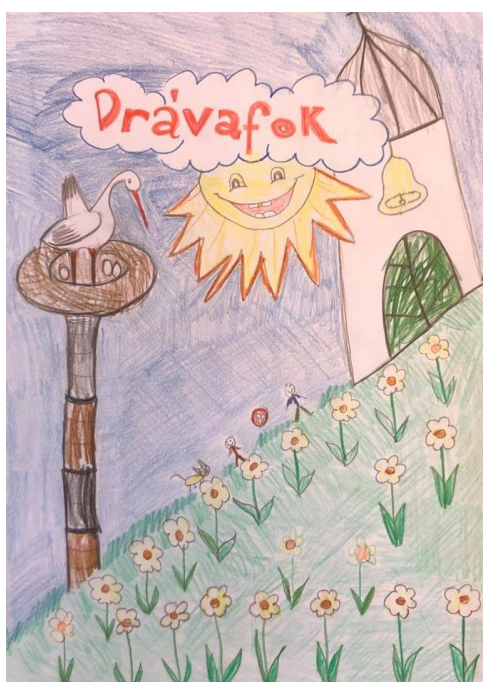
Fajcsi Ivett Sósvertike

Fajcsi Vivien Sósvertike

Fatér Tamás Drávafok

Guzmics Emília Sósvertike

Guzmics Flórián Sósvertike

Győri Ádám Okorág

Győri Csenge Okorág

Győri Panna Drávafok

Gyulassy Stella Drávafok

Horváth Ágnes Drávafok

Horváth Ágnes Drávafok

Ignáczi Diána Drávafok

Ignác Ramóna Kákics

Kalányos Dzszenifer Drávafok

Kerényi Rebeka Drávafok

Király Zsombor Kákics

Kiss-Szabó János Drávafok

Kovács Ákos Drávafok

Lévai Anett Okorág

Mester Fanni Okorág

Mező Noémi Okorág

Orsós Dzsenifer Drávafok

Örkényi Csilla Drávafok

Szolga Tamara Drávafok

Szolga Zsolt Drávafok

Szolga Zsolt Drávafok

Tatai Norbert Bogdása

Vilyevác Áron Bogdása

Vince Sára Kákics

Vince Sára Kákics

Zákányi Lilien Drávafok

Berta Balázs Sósvertike

